

Celje - skladišče

D-Per

539/1971

1119710645,1

COBISS

OSREDNJA KNJ. CELJE

SREČNO

**GLASILO
ZASAVSKIH PREMGOVNIKOV
TRBOVLJE**

**LETO VII.
FEBRUAR 1971**

ŠTEV. 1

Pogled nazaj in naprej

Ob pregledu vsebine našega glasila Srečno v letu 1970 lahko trdimo, da je bil namen in cilj, katerega zasledujemo, v veliki meri izpolnjen. Obveščali smo člane delovne skupnosti o vsem, kar se je dogajalo v podjetju, od finančnega stanja do problemov tehničnega značaja, delu organov upravljanja, raznih izboljšav, novih strojev in do vseh tistih problemov, katere naj bi reševali sami oziroma za katere pričakujemo rešitev od zunaj. S tem so člani naše delovne skupnosti lahko dobili precej jasen vpogled v dogajanja, kar pa je bil tudi glavni namen glasila.

Vendar s to ugotovitvijo ne moremo biti zadovoljni. Pretežno število člankov, ki smo jih prejeli od članov kolektiva pa tudi od drugih sodelavcev, so bili več ali manj naročeni, saj je uredništvo le na ta način lahko vsaj do neke mere dajalo listu vsebinsko obliko, če so bili članki v predvidenem roku sploh predloženi. Precej objavljenih prispevkov je imelo značaj poročil o delu posameznih služb oziroma sektorjev, katera so podajale pretežno strokovne službe oziroma osebe. Bilo je torej enosmerno obveščanje, čeprav po pestrosti bogato, ni pa dajalo odmeva od tam, kamor je bilo namenjeno.

V lanskem letu ob precejšnjih razpravah o problemih v podjetju ni bilo niti enega odziva s strani srednjega tehničnega kadra, predvsem tistega iz neposredne proizvodnje, čeprav so teklo razprave o neposrednih nalogah in organizacijskih spremembah, kot je bilo to na primer uvajanje 42-urnega delovnega tedna. Mogoče je vzrok temu široko razvito samoupravljanje v našem podjetju, po katerem bi samoupravljalci že po tej poti morali biti dovolj obveščeni, ker so o tekočih problemih že razpravljali. Vendar imamo občutek, da še vedno obstaja vrzel, ker so iste težave še danes prisotne in problemi še vedno aktualni.

Vse večja nujnost, da končno pri urejanju splošnega gospodarskega stanja ne čakamo zgolj na administrativne ukrepe, temveč pričnemo intenzivne vse zadeve, ki vodijo k večji produktivnosti, urejati doma, pa postavlja pred glasilo tudi druge naloge.

Glasiło Srečno naj bi bilo poleg osnovne naloge v pogledu obveščanja večvrstna povezava med vodstvi delovnih enot in podjetja ter proizvajalci, organi samoupravljanja in samoupravljalci, glas in odmev, skratka, komunikacija mišljenj širokega kroga članov kolektiva pri vseh dogajanjih v podjetju. Ta široka poteznost akcije obveščanja

gotovo vplivala na kakovost podajanja snovi. Težave, ki jih ima uredniški odbor zaradi pomanjkanja člankov, bomo verjetno premostili z osvojenim predlogom za nov način honoriranja. Upamo, da bodo te spremembe omogočile povečati število stalnih ali občasnih sodelavcev.

Uredniški odbor vabi vse dose-danje sodelavce, predvsem pa tiste člane kolektiva iz proizvodnje, da s širšim in specifičnim obravnavanjem problemov v našem glasilu pripomorejo k hitrejšemu reševanju nastajajočih problemov.

Emil Kohne, dipl. inž. rud.
odgovorni urednik

Tovariš Miha Marinko in ostali gostje v času otvoritve nove težkotekočinske separacije v Trbovljah.

Foto: Trbovlje

Naše gospodarjenje v letu 1970

V juliju 1970 je sprejel osrednji delavski svet nov statut podjetja, h kateremu je dala Občinska skupščina Trbovlje soglasje. Organizacija podjetja je bila prilagojena novemu statutu. Ravno tako je bilo izvoljenih 7 odborov osrednjega delavskega sveta, ki so zamenjali prejšnji upravni odbor in razne komisije. ODS je bil izvoljen na volitvah dne 23. 4. 1970 za dveletno mandatno dobo. Šteje 50 članov; v letu 70 je imel ta organ 18 zasedanj. Povprečna udeležba je bila 75 %, kar je v primerjavi z letom 1969 izboljšanje za 4 %. Odbori ODS so imeli skupno 22 sej, od tega največ odbor za ekonomsko tehnične zadeve in sicer 10. Pri delovnih enotah deluje 8 delavskih svetov, kolikor jih predvideva novi statut. Vsi delavski sveti in prejšnji sveti delovnih enot so imeli v letu 1970 skupno 49 sej, na katerih je bila povprečna udeležba 69 %. V tem letu je bilo izvedenih na vseh delovnih enotah skupno 46 zborov članov delovne skupnosti, navzočih je bilo 9.122 članov. Razpravljali so o najaktualnejših problemih podjetja in posameznih delovnih enot.

Splošni sektor skrbi poleg splošne administracije za vodstvo in organe podjetja, še za administrativno poslovanje osrednjih samoupravnih organov. Poleg tega ima na skrbi arhiv, strokovno knjižnico in informativno službo. V tem letu je izšlo 6 tiskanih številčk glasila Srečno v skupni nakladi 18.000 izvodov na skupno 613 strani. Biltena je izšlo 35 številčk na 151 tipkanih strani v skupno 17.500 izvodih. Vsaka številka Biltena je bila razmnožena v 500 izvodih.

Koncem leta je bilo zaposlenih pri ZPT 4.608 delavcev, istega dne leta 1969 pa 4.732. Upadanje števila zaposlenih, ki se je pričelo že v juliju 1969, se je v letu 1970 nadaljevalo, tako da beležimo v tem letu znižanje za nadaljnjih 115 delavcev. V primerjavi s prejšnjim letom ugotavljamo pri vzrokih odhoda iz podjetja velik porast samovoljnih prenehanj, kar je odraz vse večjih možnosti zaposlitve v drugi industriji. Najbolj kritično pri tem je to, do so v glavnem odhajali delavci iz neposredne proizvodnje in to v starosti 30 — 40 let. Skupno je prišlo v podjetje 621, odšlo pa je 736 delavcev.

Za I. letnik industrijske rudarske šole je bilo razpisanih 100 mest, vendar jih kljub veliki propagandni akciji in kljub približno 150 prijavljenim, ni uspelo zbrati po opravljenih zdravniških pregledih več kot 40. Ob koncu leta je bilo na šolanju 110 rudarskih vajencev in 46 vajencev drugih strok.

V tem letu je bilo starostno in invalidsko upokojenih 151 delavcev. Invalidom je bilo izplačanih iz sredstev socialnega zavarovanja 997.000 din nadomestil OD, kar je v primerjavi z letom 1969 povečanje za 6 %. Na preventivnem zdravljenju je bilo 121 članov kolektiva, za to obliko zdravljenja smo porabili 140.000 din. Razen tega smo prispevali za preventivno zdravljenje otrok članov delovne skupnosti nadaljnjih 15.000 din. Načrt za leto 1970 je predvidel sprejem 15-pravnikov, prišlo pa jih je le 12.

Na vseh treh rudnikih razpolagamo skupno s 4.321 stanovanji različnih kvalit. Upokojenci zasedajo 1.629, tuje stranke pa 358, rudniških stanovanj, tako da je aktivnih članov ZPT v naših stanovanjih le 2.334, kar predstavlja le 54 % rudniškega stanovanjskega sklada. Stanovanjska kriza je še vedno prisotna saj imajo stanovanjske komisije na dan 31. 12. 1970 naslednje število registriranih priselcev stanovanja: 231 članov, ki nimajo stanovanj ter 183 prošelj za zamenjavo. Od tega skupnega števila 414 gre za družinska stanovanja 357 in za samska stanovanja v 28 primerih. Stanovanjske komisije so v letu 1970 dodelile v starih stanovanjskih hišah 179 in v hišah, zgrajenih v tem letu, 30 stanovanj. Za individualno stanovanjsko izgradnjo je bilo iz sredstev sklada skupne porabe odobrenih 675.000 din posojil. V samskih domovih smo posedovali skupno 446 ležišč. Stanje se med letom ni spremenilo. Kapacitete samskih domov so bile v Hrastniku in Trbovljah skoraj polno zasedene, dočim na rudniku Zagorje le z 49 %. Podjetje ima organizirane avtobusne prevoze na skupno 12 linijah. Vseh članov ZPT, ki se vozijo na in z dela, je 725.

Podjetje ima v upravljanju nekaj čez 1.062 ha zemljišč, napram letu 1969 je malenkotsno znižanje, predvsem na območju rudnika Zagorje. Plazovje, ki se je pojavilo v letu 1969, sedaj miruje. Premiki so bili sanirani, izdelan je tudi elaborat o saniranju plazu KORBARICA.

Pravni sektor je bil zaposlen z sodelovanjem pri sestavi raznih pravilnikov, sestavi kupo-prodajnih pogodb. Pomnožilo se je število tožb iz naslova neimovinskih škod, opažamo tendenco, da iz naslova kakšnih-koli nezdod, tudi če so nastale zaradi lastne malomarnosti, izsiljujejo prizadeji priznanje odškodnine. Ta sektor vodi premoženjsko zavarovanje, dočim je mandatne tožbe zoper neredne plačnike

prevzel že v letu 1969 finančni sektor.

Revizijska služba je bila zaposlena predvsem na kontroli raznih izplačilnih dokumentov, izvajala je kontrolo obračunavanja OD in stem v zvezi izvajanje pravilnika o delitvi OD. Na tem oddelku obračunavajo tudi prometni davek, izvajajo kontrolo nad poslovanjem počitniških domov ter vodijo posle v zvezi z letnimi inventurami.

Plansko — analitska služba vodi statistične podatke vseh dejavnosti, sestavlja finančne načrte za poedine delovne enote in rudnike ter posreduje raznim zveznim in republikanskim organom statistične podatke. Oddelek zasleduje dnevne stroške proizvodnje po rudnikih, jih analizira ter sestavlja na tej osnovi tudi začasne 10-dnevne in mesečne obračune lastne cene. V tej službi je tudi poseben referent za nagrajevanje, ki spremlja in analizira gibanje OD, gibanje nadurnega in nedeljskega dela, po uvedbi 42-urnega tednika v aprilu pa še gibanje izplačil za pogodbeno dela.

Oddelek je aktivno sodeloval pri elaboratu za uvedbo 42-urnega delovnega tedna, izdelal analizo izkoriščenosti zmogljivosti obeh avtoparkov v zvezi s pripravo združitve v eno delovno enoto.

Zasavski premogovniki zasledujejo in ugotavljajo dohodek ter njegovo delitev v 7 posebnih knjigovodstvih. V letu 1970 je bil sprejet tudi poseben pravilnik o knjigovodstvu, s katerim so interno uzakonjeni postopki v zvezi z ugotavljanjem dohodka, zajemanjem in razdelitvijo stroškov, osebno odgovornostjo in roki za sestavo različnih obračunov.

1. Osnovna dejavnost

Za leto 1970 je bila planirana proizvodnja 1.850.000 ton, dosegli smo 1.780.000 ton. Proizvodnja je nižja od planirane za 70.000 ton, od lanskega leta pa za 45.000 ton. V skupni količini je sicer proizvodnja nižja od proizvodnje leta 1969, to znižanje je pripisati predvsem manjšemu številu delovnih dni. Padec je od 305 1/3 na 294 na rudniku Hrastnik in Trbovlje in od 309 na 296 1/3 obratovalnih dni na rudniku Zagorje. Povprečna dnevna proizvodnja je napram lanskemu letu narasla od 5.955 na 6.040 ton.

Produktivnost dela se je povečala, saj izkazujejo na vseh rudnikih višje storitve kot v preteklem letu. Končne storitve (v povprečju za vse tri rudnike) so se gibale takole:

	1969	1970	%
jamska, ton/del.	2,94	3,29	111,9
obratna, ton/del.	2,42	2,76	114,0
rudniška ton/del.	2,03	2,33	114,8

Če bi bilo v letu 1970 enako število obratovanih dni kot leta 1969 in upoštevajoč povprečno dnevno proizvodnjo 1970, bi znašala skupna proizvodnja 1.850.600 ton, torej za 70.600 ton več.

Gospodarjenje z jeklenim podporjem se ni izboljšalo, saj izkazujemo nižje odpise in izgube le pri stropnicah, dočim se je izguba pri

jamski le, m³/1000 t
krajniki, tm/t
razstrelivo, gr/t
elektr. energ. kWh/t

stojkah povečala na vseh treh rudnikih, odpisi in izgube TH- oporja so v Hrastniku in Trbovljah nižji kot v letu 1969, dočim je na rudniku Zagorje nenormalen porast odpisov in izgub tega oporja.

Prihranek izkazujemo na vseh rudnikih pri porabi specifičnih vrst materiala in sicer:

	1969	1970	%
	13	10	76,9
	0,91	0,75	82,4
	165	157	95,2
	26,04	52,96	99,7

Kalorična vrednost premoga se je na vseh rudnikih nekoliko izboljšala.

Skupno število nezgod je znašalo 992, kar je za 7,7% manj, kot v letu 1969. Tega znižanja pa ne moremo pripisati zgolj zboljšanju delovnih pogojev oziroma varstvene službe, temveč faktorju, ki neposredno vpliva na število nezgod, to je na zmanjšanje izvršenih delavnikov. Če upoštevamo, da smo imeli v tem letu napram letu 1969 za 9,7% manj izvršenih delavnikov, lahko ugotovimo, da je dejansko število nezgod naraslo za 2%. Pogostnost nezgod je slabša za 2%. Po tem kriteriju je edino rudnik Hrastnik znižal nezgode, dočim so na vseh drugih enotah večje. Tudi povprečen čas zdravljenja nezgodnika se je povečal za 10%. To stalno povečanje že nekaj let nazaj ni vzrok težjih primerov nezgod, temveč postopka zdravljenja.

V nasprotju z nezgodami pa je bilo za 11,4% manj obolenj. Vsi trije rudniki izkazujejo znižanje, povečanje pa je nenormalno visoko pri OSRD-ju (kar za 62%), nadalje pri separaciji in ostalih enotah.

Sredstva za nadomestilo OD nezgodnikom in bolnikom so za 17% višja in so znašala skupaj 4,657 tisoč din, od tega odpade na podje-

tje za nadomestilo do 30 dni 2,667 tisoč din. Porast je v skladu s povečanjem OD.

Imeli smo tudi 6 smrtnih primerov in sicer 4 na deloviščih OSRD izven podjetja, 1 na separaciji v Zagorju (na poti z dela) in 1 na rudniku Hrastnik.

Investicijska dela smo izvajali v okviru odobrenega načrta. Dela smo financirali v glavnem iz amortizacije, delno iz odobrenih investicijskih kreditov (po sanacijskem programu, za kotlarno in opekarno ter kamnolom Trbovlje). Skupno smo porabili 27.372 tisoč din, od tega smo plačali iz amortizacije 20.726 tisoč din, iz posojil 5.329 tisoč din, dobaviteljem in izvajalcem pa smo dolgovali koncem leta 1.316 tisoč din, katere smo medtem poravnali iz amortizacije in iz posojil.

Pri proizvodnih stroških ugotavljamo, da so nekoliko višji kot so bili v preteklem letu. Porast izkazujemo na rudnikih Hrastnik in Zagorje, dočim so na rudniku Trbovlje približno isti, kot so bili v letu 1969. Porast na omenjenih dveh rudnikih pa seveda vpliva na povečanje povprečne lastne cene proizvodnje premoga na vseh rudnikih ZPT. Po rudnikih se je gibala lastna cena takole:

	Hrastnik	Trbovlje	Zagorje
jama	65,29	51,10	93,18
skupni prevoz	5,90	2,90	—
separacija	8,97	1,52	9,06
jalovišče	1,27	0,22	0,94
drobljenje	0,17	1,28	—
upravno prodajna režiija	3,01	2,98	3,01
LASTNA CENA	84,61	60,00	106,19

Povprečna lastna cena za vse tri rudnike znaša 84,61 din/tono.

Rudnikoma Hrastnik in Trbovlje je dosežena prodajna cena zadošča-

la za kritje vseh proizvodnih stroškov, dočim izkazuje rudnik Zagorje na proizvodnji premoga višjo lastno ceno od prodajne, torej negativni rezultat:

	Hrastnik	Trbovlje	Zagorje	ZPT
prodajna cena	88,54	63,44	99,74	83,00
lastna cena	84,61	60,00	106,19	82,14
Razlika	3,93	3,44	-6,45	0,86

Pozitivna rezultata na rudnikih Trbovlje in Hrastnik sta pokrila izgubo rudnika Zagorje.

Glede nabave materiala moramo ugotoviti, da se je ponudba in iz-

metalurgije, posebno še nosilcev in kotnega železa. Največje težave so bile z nabavo tračnikov, ker železarne nočejo izdelovati kvadratnega železa teh dimenzij. Od izdelkov elektroindustrije je primanjkovalo raznih kablov in dinamo lak žice. Pri preskrbi z jamskim lesom so bile v I. trimesečju precejšnje težave, koncem leta se je situacija izboljšala. Vrednost zaloga materiala se je povečala in predstavlja nekaj več kot trimesečno porabo.

Enako kot v letu 1969 so tudi v letu 1970 prevladovale na tržišču izredne ugodne razmere za prodajo premoga. Temu je nekoliko pripomogla zapoznела zima, posebno velik vpliv na takšno situacijo pa je imelo dejstvo, da skoraj noben rudnik ni dosegel planirane proizvodnje, ki je osnova za sklepanje kupoprodajnih pogodb. Povpraševanje po premogu ni nehalo niti v pomladanskih in poletnih mesecih.

TE Trbovlje je kljub občasnim zastojem v obratovanju, premog dokaj redno prevzemala. Tudi toplotna Ljubljana je redno prevzela prah iz rudnika Zagorje. Zaradi občnih potreb je obratovala tudi TE Brestanica, kateri smo v I. in IV. trimesečju dobavili prah iz deponije rudnika Zagorje.

Prodali smo poleg vse proizvedene količine, še 357 ton iz deponije na separaciji Trbovlje in 43.342 ton iz deponije rudnika Zagorje. Celokupna prodana količina vseh vrst premoga je znašala 1.823.699 ton.

Struktura naše prodaje se je s pričetkom obratovanja TE Trbovlje II precej spremenila, saj se večina premoga iz rudnika Trbovlje in precej tudi iz rudnikov Hrastnik in Zagorje dobavlja lokalnim potrošnikom. Tako smo po železnici odpremili 48,5% lokalno pa oddali 51,5% vseh prodanih količin. Če pa upoštevamo pri lokalni oddaji še kupce v Trbovljah in Hrastniku, ki jim dobavljamo premog po železnici, je pa razmerje naslednje: potrošniki izven Zasavja 46,6%, v Zasavju 53,4%.

Od prodane količine smo izvozili skupno 25.765 ton, bruto izkupiček za izvoz znaša 320.909,25 \$.

Do 9. 9. 1970 so bile prodajne cene iste, kot v prejšnjem letu, z 10. 9. smo jih pa v soglasju z Zveznim zavodom za cene povečali. Na določene cene smo priznali za debele vrste do 3% in za drobne vrste do 13% rabata in sicer odvisno od letne naročene količine.

2. Druge dejavnosti

OSRD je izvajal v letu 1970 rudarsko gradbena dela na 13 gradbiščih. Poslovno leto je zaključil uspešno. K pozitivnemu rezultatu so bistveno vplivala zoključena dela gradbišču Bor, kjer so bili v letu 1970 izvršeni zaključni obračuni. Negativno pa so vplivali na rezultat dosežki na gradbiščih Nikšič in

Dobrevo. Tudi v Idriji je bil v tem letu rezultat negativen.

Obrat za proizvodnjo gradbenega materiala je v vseh delovnih enotah na rudniku Trbovlje pozitiven, kakor tudi v kamnolomu v Hrastniku in Zagorju. Precejšen negativen rezultat izkazuje betonarna Hrastnik, manjšega pa gradbena skupina Zagorje. Tudi pri opekarni ne izkazuje tolikšnega dobička, kolikor smo ga predvideli. Razlog je v tem, ker smo že pričeli preko 100 tisoč din.

Avtopark izkazuje na obeh območjih pozitivni ostanek dohodka in to v Zagorju večjega, kot v Trbovljah.

Druge neproizvodne dejavnosti so zaključile poslovno leto takole:

RŠC je s proizvodnjo premoga, izvršenimi storitvami drugim enotam ZP in dotacijo republiške izobraževalne skupnosti, dosegel ravno tolikšen celotni dohodek, da je pokrtil vse izdatke vključno s stanovanjskim prispevkom.

Menze so zaključile leto aktivno, v Hrastniku in Zagorju so z lastnimi dohodki in z dotacijo rudnika za režijske stroške pokrile vse izdatke. Menza Trbovlje izkazuje presežek dohodkov nad izdatki in to

predvsem zaradi velikega števila izdanih obrokov hrane drugim tujim strankam.

Počitniški domovi so v končnem rezultatu negativni. Na Rabu smo z doseženim celotnim dohodkom pokrili vse izdatke, ostanek je res minimalen. Crikvenica in Partizanski vrh sta zaključila poslovanje z negativnim rezultatom. Pri vseh dejavnostih podjeto je izguba edino le pri počitniških domovih, ta pase pokrije iz ustvarjenega dohodka enot ZPT.

3. Doseganje in delitev dohodka

V letu 1970 smo ugotavljali in delili celotni dohodek na temelju fakturirane realizacije in ne plačane, kot je bil to primer prejšnjega leta. Po obračunu za leto 1969 smo dosegli ostanka dohodka za sklade s prenosom neplačane realizacije iz leta 1968, ki je znašal 794.435,19 din, skupno 6.010,45 din. Bruto skladi smo iz proizvodnje oziroma realizacije 1969 pa so znašali 5.218.136,26 din in ta znesek primerjamo z dosežki v letu 1970. Po zaključnem računu 1970 smo dosegli ostanka dohodka po posameznih dejavnostih v višini:

	1969	1970
osnovna dejavnost	3,252,0	4,228,2
OSRD	1,403,2	1,950,5
Gramat	476,2	368,9
Avtopark	100,9	45,1
Menze	22,1	27,9
Počitniški domovi	— 38,4	— 46,6
R Š C	—	—
Skupaj	5,218,1	6,574,1
— za potrebe družbenih služb	—	1,150,6
— kolektivno zavarovanje	—	53,5
Ostanek za razedlitev na sklade	5,218,1	5,370,0

V letu 1969 smo lahko prispevek za šolstvo, ki ga obračunavamo in odvajamo v višini 1 % od bruto OD, na vse tri občine, vkalkulirali kot pogodbene obveznosti na proizvodne stroške. Isto velja za kolektivno zavarovanje članov delovne skupnosti, ki ga plačujemo po 2 din na zaposlenega. Po naknadnem pojasnilu SDK pa moramo te prispevke plačati iz tistega dela dohodka, ki nam ostane po kritju OD in rezervnih skladov. Premije za kolektivno zavarovanje pa moramo plačati iz sklada skupne porabe. Po obračunu

doseženi dohodek oziroma ostanek dohodka za sklade je že obremenjen z zgoraj prikazanama zneskoma, kar moramo pri delitvi dohodka upoštevati.

Tudi po odbitku omenjenih pogodbenih obveznosti za občine in zavarovalnico, nam ostane za razdelitev na sklade nekaj več kot pa v preteklem letu. Kljub izločitvi oziroma razbremenitvi proizvodnih stroškov, pa planirane delitve dohodka na OD in sklade nismo dosegli. Finančni načrt smo dosegli z naslednjimi indeksnimi številkami:

Elementi	osnov. dejavnost	O	S	R	D	Gramat	Avtopark	Skupaj
Cel dohodek	106,5	102,1	92,3	101,6	105,5			
Mater. str.	107,8	116,7	88,8	98,3	107,3			
Dohodek	105,7	95,3	97,0	113,2	104,4			
Pog. in zak. obv.	96,7	65,7	204,3	142,1	94,0			
Doh. za razdel.	106,7	100,2	87,7	108,7	105,5			
Bruto OD	107,3	96,8	106,8	111,0	106,3			
Stan. prisp.	105,1	93,3	105,5	107,8	103,9			
Bruto skladi	94,5	124,4	46,1	83,2	95,6			

V bruto skladih je zajet tudi prispevek za občine ter kolektivno zavarovanje. Če ta prispevek iz skladov izločimo ter ga prenesemo v pogodbene in zakonske obveznosti,

bi dosegli za sklade le 78,2 % dohodka.

V naslednji tabeli prikazujemo doseganje delitve dohodka za posamezne proizvodne dejavnosti v

odstotkih, pri čemer se prva številka nanaša na bruto OD, druga pa na stanovanjski prispevek in bruto sklade:

Osnovna dejavnost: plan 91,7 — 8,3 dos. 92,3 — 7,7; OSRD plan 83,9 — 16,1 dos. 81,1 — 18,9; Gramat plan 66,0 — 34,0 dos. 90,5 — 9,5; ZPT plan 90,2 — 9,8 dos. 90,9 — 9,1

Iz gornjih pregledov je razvidno, da kljub temu, da je v ostanku dohodka za sklade zajet tudi prispevek za šolstvo in premije za kolektivno zavarovanje, planiranega odstotka dohodka za sklade nismo dosegli.

Pri osnovni dejavnosti sta rudnika Hrastnik in Trbovlje pokrila iz dosežene realizacije vse proizvodne stroške z bruto OD, dočim tega na rudniku Zagorje ni uspelo doseči. Izguba na rudniku Zagorje je bila pokrita z dobičkom drugih dveh rudnikov.

OSRD je dosegla boljši rezultat predvsem zaradi obračuna del na gradbišču Bor ter na gradbiščih v ZR Nemčiji. Gramat planirane delitve ni dosegel zaradi plačanih obresti od anuitet, katere v finančnem planu niso bile predvidene. Tudi avtopark je malenkostno izpod planiranega zneska za sklade.

Za neproizvodne dejavnosti finančnega načrta nismo sestavili ter zaradi tega primerjava doseženih rezultatov ni možna.

V vseh dejavnostih ZPT znaša doseganje in delitev celotnega dohodka po zaključnem računu 1970, takole (v 000 din):

Celotni dohodek	222,389,9
Mater. str.	88,845,4
Dohodek	133,544,5
Pogodbene in zak. obv.	12,043,7
Dohodek za razdelitev	121,500,8
Bruto OD	110,602,7
Stanovanjski prisp.	4,324,1
Bruto skladi	6,574,0
Delitev dohodka v %:	
Bruto OD	91,0
Stanovanjski prispevek	3,6
Bruto skladi	5,4

Iz dohodka moramo najprvo pokriti z zakonom določene obveznosti in to rezervni sklad podjetja in skupne rezerve gospodarske organizacij pri republikah in občinah. Obvezni rezervni sklad podjeto ni več predpisan in ga formirajo delovne organizacije same na podlagi določil statuta. Za leto 1970 predlagamo, da gre v rezervni sklad 8 % doseženega ostanka dohodka. V skupni rezervni sklad v republikah in občinah pa moramo odvesti 5 %. Pri formiranju skladov ne smemo pozabiti na že plačane obveznosti v občinske šolske sklade.

Na zgoraj opisani način izgleda razdelitev ostanka dohodka za sklade takole:

Rezervni sklad podjetja	525.930,00
Skupne rezerve	302.410,20
Prispevek za potrebe družbenih služb	1.150.581,50
Neto skladi podjetja	4.595.212,84
Skupaj razdeljeno	6.574.134,54

Predlog za razdelitev ostanka dohodka, ki je namenjen za neto sklade v višini 4.595.212,84 din, bo podan na zasedanju ODS, na katerem se bo sklepalo o zaključnem računu za leto 1970.

Povprečne mesečne osebne dohodke smo računali prejšnja leta

na osnovi 208 ur. Ker smo pa letos začetkom aprila prešli na 42-urni delovni teden, smo računali število ur za prve tri mesece po 208, za nadaljni povprek 189 ur na mesec.

Osnovna dejavnost	1.315,49 din
OSRD	1.525,52 din
Gramat	1.083,90 din
Avtopark	1.122,44 din
Druge dejavnosti	1.220,01 din
Z P T	1.322,95 din

Iz tega kratkega povzetka vidimo, da smo zaključili leto 1970 kolikor toliko uspešno, čeprav nismo

Na tej osnovi smo izračunali tudi povprečke za leto 1970, kateri pa seveda niso povsem primerljivi z letom 1969. Izračun mesečnih povprečkov je naslednji:

12 %	več kot l. 1969
9 %	več kot l. 1969
13 %	več kot l. 1969
15 %	več kot l. 1969
4 %	več kot l. 1969
11 %	več kot l. 1969

dosegli predvidenega zneska skladov.

Roman Turnšek

Pripravljanje osnutka gospodarskega načrta za leto 1971

Kljub temu, da smo že kar krepko zajadrali v novo koledarsko in hkrati gospodarsko leto, še vedno ne moremo govoriti o dokončnem gospodarskem načrtu za leto 1971, v času ko pišem ta prispevek.

Razmere v rudarstvu so zaradi neurejenih razmer in neuskaljenih cen na tržišču postajale vedno bolj specifične in brezizhodne. Običajno pridejo podjetja v težave, ko se pojavi problem prodaje proizvodnega blaga. Pri nas pa so dosegli finančne težave svoj višek ob največji konjunkturi. Tudi s trajnimi pozitivnimi gibanji glavnih internih pokazalcev, nižje porabe več vrst materiala in s stalnim znatnim zviševanjem storitev, nismo uspeli ustvariti pogojev za doseganje načrtov in normalnega gospodarjenja, kaj šele pogojev za neobhodno potrebno večjo proizvodnjo. Vsi pokazalci gospodarjenja v takih razmerah so merili na rapidno poslabšanje situacije. Če v danih pogojih, kljub že navedenim uspehom, nismo mogli v korak z gibanji cen in osebnih dohodkov je jasno, da so za delo v rudniku vzpodbudni le ustrezni osebni dohodki, ki pa morajo ob splošnem naraščanju življenske ravni, naraščati pri tako težkem in nevarnem delu, hitreje kot v ostalih poklicih, če hočemo, da bodo dovolj vzpodbudni.

Od leta 1966 do leta 1970 se je znižal stalež zaposlenih na jamskih obratih od 3742 na 2909 (indeks je padel od 100 na 77,75). Kakor hitro pa povečane storitve (ton delavnih) ne pokrivajo več izgubljenih delavnikov odšlih z odkopov, se znižuje masa proizvodnje z vsemi svojimi škodljivimi posledicami. Nedoseganje proizvodnega načrta pomeni hkrati neizpolnjevanje pogodbenih obveznosti do kupcev, nedoseganje realizacije, povzroča višje proizvodne stroške, tonu premoga podražuje vložena sredstva v investicije — anuitete, zaradi neizkoriščenja zmogljivosti nastajajo višji stroški amortizacije na tono in višji stroški investicijskega vzdrževanja. Po-

sledica tega je nižji dohodek, nezadovoljni realni osebni dohodki in zaradi teh še večji osip oziroma zmanjšanje staleža in tako gre znova od kraja. Take razmere so dovedle podjetje do težke finančne situacije in nam zameglile perspektivo, čeprav je bilo na drugi strani čutili povečano povpraševanje po premogu.

Pri iskanju izhoda iz te situacije je bilo nujno poiskati najrealnejša osnovna izhodišča za izdelavo načrta za leto 1971. Le na osnovi teh je mogoče predvideti realno tudi vse ostale pokazalce. Že groba analiza tržišča je pokazala, da prodaja proizvedenih količin premoga, ki jih zmoremo v letu 1971, ne bo problem, zato je bilo nujno ugotoviti realne tehnične zmogljivosti in realne zmogljivosti glede na predviden kader po številu in strukturi. Ugotovljeno je bilo, da tehnične zmogljivosti ne bodo tvorile ovir, saj ostajajo neizkoriščene rezerve zaradi osipa staleža. Po temeljitni analizi obstoječega in predvidenega števila zaposlenih in njih strukture je bilo tudi ugotovljeno, da je ob upoštevanju proizvodnih pogojev, možnih racionalizacij in izboljšev odkopnih metod, možno proizvesti letos na vseh treh urdnih v rednih delovnih dneh 1.600.000 ton premoga, pri čemer ni upoštevana proizvodnja 30.000 ton rudarskega šolskega centra. Nižja proizvodnja (v letu 1970 smo dosegli brez proizvodnje rudarskega šolskega centra 1.737.910 ton) pa kot že rečeno, ne pomeni le nižjo realizacijo in višje poslovne stroške na enoto in zato nižji dohodek, temveč temeljito znižuje ali celo preprečuje naraščanje storitev. Ob zmanjšanju odkupnih zmogljivosti zaradi pomanjkanja delovne sile, je v rudarstvu zaradi slabšega izkoriščanja zmogljivosti ostalih naprav, t. j. transportnih poti, strojnih naprav ter ostalih pomožnih dejavnosti, vzporedno zniževanje delavnikov na ostalih delih možno le s koncentracijo proizvodnje, seveda če take možnosti obstojajo.

Na temelju obdelanih in analiziranih stališč smo, ob upoštevanju vseh ostalih normativnih količinskih in finančnih pokazalcev, izdelali v analitskem oddelku uvodne oziroma pripravljalne izračune glavnih pokazalcev za leto 1971 že v prvi polovici zadnjega trimesečja leta 1970. Rezultati teh izračunov so bili za določitev osnov načrta za leto 1971, nespremljivi. Ob predvidevanju nujno potrebnega minimalnega ostanka dohodka, je kalkulacija pokazala nesporemljive nizke osebne dohodke. Kalkulacija z v kalkuliranimi realnimi osebnimi dohodki pa je pokazala čisto izgubo, ki pa tudi ni mogla predstavljati sprejemljive variante. Sledil je predlog za povišanje cen vsem vrstam premoga. Kljub temu predlogu pa smo v podjetju še naprej intenzivno iskali vse možne organizacijske oblike v proizvodnji ter na preračunavanjih, da bi ugotovili, katera od teh oblik bi dala tudi optimalen finančni rezultat.

Ob že ugotovljenem dejstvu, da smo v danih razmerah letos v stanju proizvesti le 1.600.000 ton premoga, so strokovne službe med iskanjem najboljših rešitev, pripravile tudi varianto po kateri naj bi, če bi se zanjo odločili, proizvodnjo koncentrirali na obrate Kotredež, Trbovlje in Hrastnik z boljšim izkoristkom razpoložljivih odkopnih in s tem tudi ostalih zmogljivosti ter tako dosegli na teh obratih še boljše storitve in še cenejšo proizvodnjo. Po tej varianti naj bi ščasoma prenehali s proizvodnjo na obratu Kisovec, kjer so storitve nižje in lastna cena visoka, predvsem pa je problematična perspektiva nadaljnega odkopavanja zaradi zalog in zaradi problema visokih dodatnih stroškov na račun škode po rudarjenju.

Sicer pa obstajajo ob vsem tem in ob ne dovolj jasni perspektivi premogovništva, upravičeno tudi dileme, eksploatirati tako kakor narekujejo trenutne ekonomske razmere, ali racionalno za vsako ceno, ali pa kako eksploatirati ob upoštevanju obeh skrajnosti.

Na kratko in mislim, da vsem v razumljivi obrazložitvi splošni situaciji, naj navedem še nekatere številne podatke, ki naj bi kot rezultat analiz in raziskav služili za nadaljna razmišljanja o končnem proizvodnem in gospodarskem načrtu.

Če ostanemo pri letni proizvodnji 1.600.000 ton obravnavamo, samo za primerjavo, varianto A, ki naj pomeni, da obratujemo v nespremenjeni obliki na vseh obratih od začetak do konca leta, in varianto B, ki pomeni, da bi isto proizvodnjo dosegli v vsem letu brez proizvodnje obrata Kisovec, bi dosegli predvidoma naslednje rudniške storitve (ton delavnik):

Rudnik	varianta A	varianta B	varianta C
Hrastnik	2,28	2,40	2,39
Trbovlje	3,17	3,38	3,30
Zagorje	1,85	2,15	2,00
ZPT	2,35	2,65	2,56

Rudniška storitev ZPT, dosežena v letu 1970, je znašala 2,33 ton.

Iz stališča proizvodnih stroškov pri enakih vkalkuliranih osebnih dohodkih, je primerjava med variantama A in B naslednja:

Rudnik	Stroški točk/tona		indeks A = 100
	varianta A	varianta B	
Hrastnik	75,27	71,85	95,46
Trbovlje	63,15	55,81	88,38
Zagorje	103,07	80,28	77,89
ZPT	97,55	85,15	87,29

Stroški po rudnikih so lastne cene proizvodnih obratov brez stroškov skupnih služb (separacije-skupni prevoz, upravno prodajna režija), stroški ZPT je kompletna v točkah izražena lastna cena z vsemi obremenitvami.

Glede uveljave varianta B ni realna, saj vemo, da teče proizvodnja po starem in da praktično do takih sprememb ni moglo priti s 1. januarjem 1971. V času razprav o variantah in načrtu je prišlo do povišanja cen premoga ter do zamrzitve vseh obstoječih cen. Sklep o odobritvi novih prodajnih cen premoga je prinesel določeno olajšanje. Razmerje med variantama je kljub temu ostalo isto. Zato je primerjalna analiza osnovnih pokazalcev obeh variant bistvenega pomena, pa naj pride do realizacije sprememb kadarkoli ali pa če se realizaciji spremembe zavestno odpove. Ker je prav in nujno, da imamo, če že ne dokončni gospodarski

načrt, vsaj osnutek finančnega plana, ki naj določa glavne smeri gospodarjenja in pokaže ob kakšnih pogojih in s kakšnimi sredstvi bomo razpolagali, kolikšni bodo osebni dohodki in kakšen ostanek dohodka, smo v analitskem oddelku tak osnutek pripravili. Osnutek finančnega načrta izvira iz osnov delovnega načrta, ki tvori novo takomenovano varianto C. Po tej varianti je bila predvidena proizvodnja premoga v obratu Kisovec do 31. marca 1971. Od tega dne dalje pa naj bi, če bi se odločili za to varianto, prevzeli za Kisovec po varianti A planirano proizvodnjo, obrati Kotredež, Hrastnik in Trbovlje.

Primerjava lastne cene: med variantama A in C, cena proizvodnih enot še ni obremenjena s stroški skupnih služb, cena ZPT je dokončna:

Razlika med povprečno lastno in povprečno prodajno ceno med variantama A in C			
	A	C	indeks A = 100
lastna cena	97,55	87,96	— 9,59
prodajna cena	105,50	102,63	— 2,87
razlika na tono	+7,95	+14,67	+ 6,72
indeks LC = 100	108,15	116,7	184,5
ind. raz. A = 100	100,00	107,9	

Iz razmerja razlik med variantama ni težko izračunati kakšna sredstva nam bi pri doseženi načrtovani proizvodnji ostala ali ne ostala.

Ugotovili smo, po kakšni logiki, kaj nas je vodilo ter iz kakšnih osnov je prišlo do finačno ugodnejše prikazane variante C. V razlagi ne bi bili dosledni, če se ne bi podrobneje poglobili v bistvene osnove, na katerih je zgrajena ta varianta.

Iz primerjav načrtovanih storitev je razvidno, da je po varianti A predvideno skoraj ne omembe vredno povečanje rudniške storitve, od 2,33 ton/delavnik v letu 1970 na 2,35 ton/delavnik v letu 1971. Ob tem nastaja vprašanje, če smo po tej varianti upravičeno vkalkulirali višje osebne dohodke. Predvidena je namreč vrednost 100%-nega delavnika v višini 68,90 din.

Če že podrobno obravnavamo varianto G, potem moramo vedeti, da lahko dosežemo načrtovano rudniško storitev pri isti proizvodnji na račun nižjega števila opravljenih delavnikov, oziroma le ob manjšem številu tistih delavnikov, ki obremenjujejo proizvodnjo premoga. To pa je mogoče kot že rečeno, s koncentracijo proizvodnje. Za doseganje načrtovanih storitev v višini 2,56 ton/delavnik, bi morale obremenjevati proizvodnjo premoga dnevno 208 delavnikov manj kot jih predvideva varianta A. Prera-

Rudnik	varianta A	varianta C	indeks A = 100
Hrastnik	75,27	72,52	96,34
Trbovlje	63,15	56,99	90,24
Zagorje	103,07	87,87	85,25
ZPT	97,37	87,68	90,17

Ko smo končno izračunali tudi povprečno prodajno ceno, ki je seveda pogojena z načrtovanimi kalorijami, z načrtovanim % zraslih produktov in predvidenim padcem sortimentov, je možna naslednja primerjava, ki jo lahko smatramo tudi kot povzetek vseh tozadevnih analiz in kombinacij. Osnove vsem izračunanim pokazalcem so detaljne analize in načrti kadrov po številu in strukturi, načrtovane storitve ob upoštevanju proizvodnih pogojev ter drugi detajli.

čunano na stálezaposlenih z 20 % izostalih z dela (dopusti, bolezni itd.) je to 260 ljudi. Kako to doseči? Iz pregleda potreb in analize strukture, bi bilo možno povečati isto število delavnikov na dan v ostalih dejavnostih našega podjetja, t. j. pri obratu za specialna rudarska dela, GRAMAT-u, na investicijah v lastni režiji, raziskavah, na elektrostrojnem obratu itd. Gledano nekoliko naprej, je možno organizirati razne montažne skupine za tuje naročnike, pri embalaranju premoga za široko potrošnjo, pri lastnih prevozih do potrošnikov in še bi lahko naštevali. S temi delavniki v naštetih dejavnostih, bi ustvarjali dodatni dohodek. Mogoče se bosta kolektiv in vodstvo podjetja odločila še za kako drugo varianto, ko bodo znane in analizirane še nekatere raziskave. Takrat bomo kolektivu posredovali tudi to varianto vseh pozitivnih in negativnih posledic.

Ne glede na to, ali osnutek gospodarskega načrta, ki zajema poleg osnovne tudi ostale dejavnosti, na tem mestu objavljamo ali ne, menim, da je v gradivu poleg kratkega opisa priprav na gospodarski načrt, podanih dovolj razumljivih podatkov, ki naj članom delovne skupnosti pripomorejo k boljši obveščenosti, poleg tiste, ki so jo ali pa tudi ne, utegnili pridobiti iz drugih informativnih virov.

Vilko Kovač

Družbeno-politične organizacije in gospodarski načrt ZPT

Začelo se je novo poslovno leto, v katerega smo stopili v precej drugačnem položaju, kot je to bilo pred letom dni. Nastale so nekatere kakovostne spremembe, tako v procesu proizvodnje, kot tudi v splošno družbenih pogojih gospodarjenja. Tako smo v proizvodni proces vključili novo težkotekočinsko separacijo in tako bistveno izboljšali kvaliteto premoga, aktivirali investicije na rudniku Zagorje in povečali proizvodnjo, dosegli nekatere izboljšave pri skupnem prevozu, istočasno pa so nastale velike potrebe po premogu in odobrene so bile nove cene premogu.

Če bi programirali naš razvoj v tem letu le na temelju ocen teh pozitivnih elementov, ki jih imamo sedaj na razpolago, ne bi pa upoštevali tudi negativnih posledic, ki jih bodo sprožili stabilizacijski ukrepi, ali boljše rečeno nova reforma, potem najbrž ne bi prišli daleč v prizadevanjih za izboljšanje proizvodnih pogojev in standarda zaposlenih.

Ker je bil sprejet republiški zakon o usmerjanju dohodka in delitvi osebnih dohodkov, bomo po sprejetju družbenih dogovorov, ki bodo temu zakonu sledili, imeli jasnejšo sliko o mestu in vlogi premogovništva v naši družbi in bomo zaradi tega lažje usmerjali naš nadaljnji razvoj.

Zaradi spremenjenih pogojev gospodarjenja, tako tehničnih kot družbenih, pa bo naložena celotnemu kolektivu večja odgovornost in prizadevnost, da bomo sadove našega dela pravilno usmerjali in smotrno živeli le od danes do jutri, iz rok v usta, temveč moramo ustvariti takšne pogoje gospodarjenja, da bo naša eksistenca trdna in perspektivna.

V vsa ta prizadevanja se bodo morale aktivno vključiti tudi družbeno-politične organizacije Zasavskih premogovnikov, kot tudi v posameznih delovnih enotah, ker moramo pri celotnem kolektivu vzbuditi družbeno zavest za tako gospodarsko usmeritev. V kolektivu je še vedno močna mezda miselnost, ki zelo negativno vpliva na upravljanje z družbeno lastnino in hitrejši razvoj samoupravljanja v delovni organizaciji.

Stabilizacijski ukrepi bodo na naše podjetje negativno vplivali predvsem s predvideno podražitvijo električne energije in reprodukcijskega materiala. Kljub temu pa so dani vsi pogoji, da bolj optimistično gledamo na naš nadaljnji razvoj v okviru jugoslovanskega gospodarstva. Seveda pa do tega ne bo prišlo samo od sebe, temveč je to odvisno predvsem od nas samih,

kako se bomo vključili v tok stabilizacijskih prizadevanj in kakšen bo naš delež. Če se bomo tega zavedali, stvar ne bo tako težka in uspehi lahko bodo kmalu vidni. Da pa se bomo tega resnično zavedali pa je predvsem naloga vseh družbeno-političnih organizacij v podjetju, kot vzpodbudnikov družbeno-ekonomskega razvoja v gospodarski organizaciji in njihova nenehna skrb za družbeni položaj delovnega človeka v sistemu samoupravnega socializma.

V zadnjih mesecih se je pokazalo, da je možno dosegati zadovoljivo proizvodnjo in finančni rezultat, če se odpravijo nekatere napake in zastoji v proizvodnem procesu in če se zavedamo, da morajo za uspešno poslovanje Zasavskih premogovnikov, vse delovne enote prispevati svoj delež. Ti uspehi so nam omogočili, da izboljšuje standard članom naše delovne skupnosti, predvsem pa jamskih delavcev, ki še vedno delajo pod fizično težkimi pogoji.

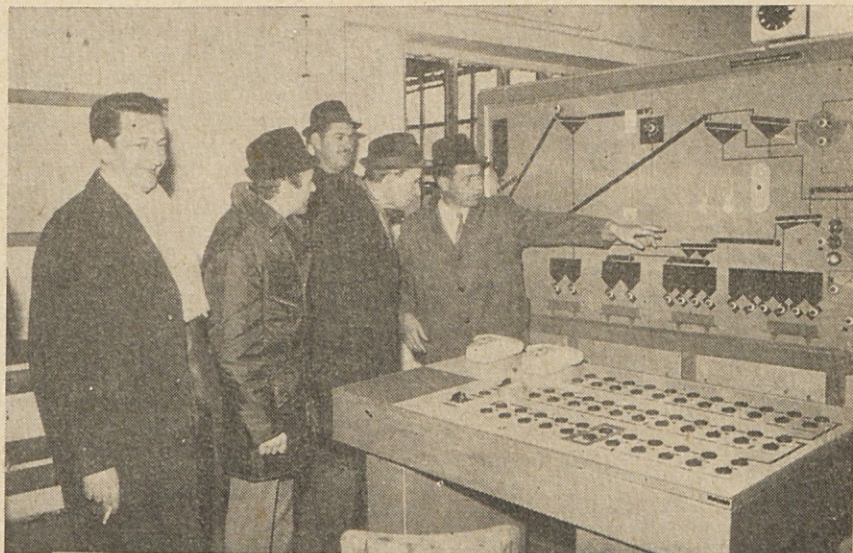
V tej situaciji, ko govorimo o stabilizaciji je najvažnejše opiranje na lastne sile, in na svoje rezultate, svoj dohodek in svojo akumulacijo. S povišanjem cen ne moremo več računati, ker so te že skoraj enake svetovnim cenam. Zato se moramo obrniti sami k sebi in poiskati še vse rezerve, ki jih skriva v sebi celotni proizvodni proces. Vem,

da je ta izraz že zelo izrabljen, vendar se v tako veliki delovni organizaciji kot so Zasavski premogovniki, še marsikaj skriva.

Če je naloga družbeno-političnih organizacij v delovnih organizacijah, da se zavzamejo in delujejo v prid delovnega človeka, potem morajo doseči, da delovni programi (razvojni programi, letni mesečni gospodarski načrti, statut, pravilniki itd), temelje na realnih možnostih in da tekoče objektivno analizirajo njihovo vrednost in njihovo izpolnjevanje. To pomeni več samoupravnega ocenjevanja tovrstnih strokovnih predlogov.

Istočasno pa se bodo morale družbeno-politične organizacije v svojem stiku in delovanju s člani delovne skupnosti prizadevati, da se vzbudi in dvigne zavest združenih proizvajalcev, ki proizvajajo z družbenimi sredstvi, da bodo s plodovi svojega dela razpolagali »sami« in da se jim bodo njihova prizadevanja in vlaganja v modernizacijo proizvodnje bogato obrestovala. Zato je v tem času najpomembnejše prizadevanje za doseganje in preseganje načrtovane proizvodnje in racionalno gospodarjenje s sredstvi, ki jih bomo, poleg pričakovanih družbenih sredstev v obliki kreditov, vlagali v modernizacijo proizvodnje.

Ludvik Zalokar

Na dan otvoritve so si številni člani delovne skupnosti in gostje ogledali naprave nove težkotekočinske separacije v Trbovljah. Na sliki je komandni prostor z udeleženci ogleda.

Foto Trbovlje

Vpliv restriktivnih ukrepov s področja cen in delitve

Med prvimi ukrepi, ki jih je sprejel Zvezni izvršni svet v zvezi z izvajanjem stabilizacijskega programa, velja odlok o zadržanju cen na zatečni ravni za vse industrijske izdelke. S tem odlokom, ki je izšel v Uradnem listu SFRJ, št. 48, dne 29. oktobra 1970, se cene industrijskih izdelkov, ki so se doslej prosto formirale po tržnih razmerah, stavljajo pod neposredno družbeno kontrolo in zadržujejo na navni, kot so veljale na dan 29. oktobra 1970.

Cene rjavega premoga, oziroma premoga na sploh, so se do izdaje tega odloka prosto formirale, torej niso spadale pod neposredno družbeno kontrolo kot npr.: proizvodi črne in barvne metalurgije, cement, razstreliva, goriva in maziva, strojna oprema itd. Kot za vse druge izdelke, je po odredbi iz meseca maja 1970 veljal tudi za premog predpis, da je treba 60 dni pred uveljavitvijo novih cen predložiti Zveznemu uradu za cene cenik o sprememljenih cenah. Izjeme so veljale za blago sezonskega značaja, pri katerem je bilo možno v soglasju z uradom za cene predpisani 60-dnevni rok uveljavljanja novih cen tudi skrajšati.

Pri prvem popravku cen premoga v mesecu septembru 1970 smo v začetku avgusta sprejeli odločitev o povečanju cen in jih uspeli v skrajšanem roku, t. j. 10. septembra 1970 tudi uveljaviti. Načeloma smo takrat cene premoga, razen elektrarnam, povečali za 15%. V tem obdobju so močno narasle cene raznemu reprodukcijskemu materialu (jamski les, krajniki, razstrelivo, jekleno podporje, transportna oprema itd.). Te podražitve so vodile k povečanju lastne proizvodne cene premoga. Tako nam je bilo ponovno onemogočeno storiti kaj več na področju delitve dohodka na osebne dohodke in družbene sklade v podjetju.

Glede na nesorazmerja in zaostajanje v nagrajevanju napram drugim industrijskim panogam, je uprava podjetja ob sodelovanju samsamoupravnih organov pristopila k ponovni korekturi cen, pri čemer naj bi nove cene uveljavili s 1. januarjem 1971. Uresničitev tega cilja nam je preprečil odlok Zveznega izvršnega sveta o zamrznitvi cen vseh industrijskih izdelkov, ki je stopil v veljavo, kot je že uvodoma omenjeno, 29. oktobra 1970. Po običajnem postopku nam je bilo na temelju tega odloka onemogočeno s 1. januarjem ponovno popraviti cene. Zaradi takratne situacije v promogovništvu na sploh, je bilo nujno ukrepati, da bi popravili cene, ker je edinole takšen ukrep pogojeval

izboljšanje materialnega položaja in s tem tudi možnost storiti določen napredek v pogledu delitve dohodka na osebne dohodke in sklade. Meseca decembra 1970 je bil zato sklenjen družbeni dogovor med rudniki rjavega premoga Slovenije in večjimi potrošniki o že poprej predlagani korekturi cene. Ob podpori zveznih družbenih in gospodarskih organov, je bilo končno od Zveznega urada za cene izdano soglasje k 15% povečanju cene, ki je stopilo v veljavo 1. januarja 1971. Z uveljavitvijo novih cen premoga so podani boljši materialni pogoji, ki kljub vsem restriktivnim ukrepom v zvezi z izvajanjem stabilizacijskega programa, omogočajo našemu podjetju rentabilno poslovanje ob določenem napredku delitve osebnih dohodkov, ki pa seveda morajo biti rezultat poslovnega uspeha in povečane storilnosti dela.

Na kratko rečeno, z novimi cenami so dane možnosti za boljše poslovanje. Ustvarjanje uspešnih poslovnih rezultatov pa je brezpogojno odvisno od sprejetih proizvodnih nalog. Če bodo ti pokazalci pozitivni, potem bo tudi končni finančni rezultat boljši kot v preteklem obdobju.

Napovedane podražitve električne energije, železniškega transporta, PTT storitev in nafte bodo nedvomno prizadele tudi naše podjetje. Vendar je delež teh stroškov v skupni lastni ceni proizvodnje sorazmerno majhen, tako da te podražitve ne bodo imele večjega vpliva na končni poslovni rezultat. V primeru, če bodo cene drugim storitvam in proizvodom ostale na sedanjih ravni, kar pa vsekakor preko leta ni moč pričakovati, potem tudi ne bo bistvenega porasta materialnih stroškov v lastni ceni proizvodnje. Vsekakor pa je takšna cena vezana na sorazmerno boljše proizvodne rezultate in povečano storilnost dela, kar navsezadnje vodi k znižanju stroškov po enoti proizvoda.

Z devalvacijo dinarja pri blagovnem prometu z inozemstvom v končni bilanci nismo ničesar pridobili. Na prvi pogled je postal zaradi višje tečajne vrednosti izvoz bolj interesanten. Ker pa pri blagovni menjavi vrednostno letno uvažamo več kot pa izvažamo, pomeni to delno podražitev opreme in pa reprodukcijskega materiala.

Izraženo v indeksih je vrednost uvoza v primerjavi z izvozom v zadnjih dveh letih znašala takole:

	izvoz	uvóz
leta 1969	100	264
leta 1970	100	111

V letu 1969 je bila naša blagovna zunanje trgovinska bilanca negativna, ker smo uvozili za 164% več blaga kot pa je znašala vrednost izvoza. V preteklem letu se je zaradi povečanega izvoza stanje bistveno spremenilo. Ob sicer nekoliko povečani vrednosti uvoza v primerjavi s prejšnjim letom, se je razmerje uvoz in izvoz skoraj izenačilo in znaša razlika le še 11%. Ob domnevi, da bo tudi letos dosežen enak zunanjetrgovinski blagovni promet kot preteklo leto, pomeni to podražitev uvožene opreme, rezervnih delov in drugega materiala. To pa zavoljo tega, ker v končni bilanci ne uspejo, zaradi omejenih izvoznih možnosti, kompenzirati vrednostno uvoza z izvozom.

Gledano s stališča dohodka in poslovnih stroškov, lahko letos ob enakem izvoznem prometu pričakujemo boljši poslovni rezultat. Predvsem zato, ker je vrednost uvoženega blaga, ki bremeni neposredno materialne stroške, precej manjša od predvidenega izvoza. Uvoz opreme bremeni amortizacijska sredstva in bomo zaradi devalvacije plačevali nekoliko več za opremo kot doslej. Pri enako razpoložljivih amortizacijskih sredstvih, bodo uvozne možnosti zaradi podražitev torej bolj omejene.

Če seštejemo vsa našeta dejstva lahko sklepamo, da restriktivni ukrepi stabilizacijskega programa vsaj v začetku ne bodo direktno poslabšali materialne osnove poslovanja. S tem pa ni rečeno, da smo doslej že vse storili na tem področju. Vsako povečanje dohodka na račun zviševanja cen, bo odslej v temelju onemogočeno, ker tudi ni v skladu s stabilizacijo tržišča. Zato moramo mobilizirati vse sile, da bi izpolnili načrtovane naloge tako, da s povečano rentabilnostjo dosežemo takšen končni poslovni rezultat, ki nam bo omogočil zadržati začetno raven osebnih dohodkov.

Janko Lapornik, oec.

Rudarji!

*Naj bo vaše glasilo
»Srečno« res vaše,
zato bomo veseli
prispevkov, ki jih
boste poslali.*

Poslanci o stabilizaciji

Zvezni poslanec Milan Kožuh, je na zasedanju zvezne skupščine dne 28. januarja 1971, razpravljal o resoluciji družbeno-ekonomske politike za leto 1971. Zaradi aktualnosti objavljamo njegovo razpravo v celoti. Dejal je:

S podporo predloženi resoluciji o osnovah družbeno-ekonomske politike v letu 1971 in stabilizacijskem programu, znova potrjujemo, da je pred nami le ena možna odločitev, to je nadalje razvijati koncept moderne socialistične držbe in zavračati vse, kar se oddaljuje od temeljne smeri samoupravnega in demokratičnega razvoja. V gradivu za to obravnavo smo dobili vrsto stališč in mnenj posameznih avtorjev, v katerih opozarjajo tudi na nekatere pomembne napake v preteklem letu. Pri tem sem posebno pregledal gradivo dr. Branka Horvata, sodelavca Instituta ekonomskih nauk. Zanima me stališče zveznega izvršnega sveta, ker je prednje sestavni del prejetega gradiva in ocen, posebej še zato, ker so individualne študije in ocene v zadnjem času posebnost, ki pa, kot kaže, prehaja brez ustreznega komentarja v prakso.

Predlog resolucije ni konkreten pri oceni gospodarskega razvoja za preteklo leto 1970 posebno zavoljo tega, ker je bilo to zaključno, to je obračunsko leto zadnjega planskega obdobja. Taka očitna nevtrálnost resolucije izgublja na svojem pomenu, ker odpira probleme, ne daje pa zanje dovolj jasnih rešitev. S preciznimi ugotovitvami namesto pavšalnih bi se izognili manevriranju z vzroki relativnega neuspeha, čeprav ne podcenjujemo tudi tega kar smo na posameznih področjih dosegli. Poleg tega v resoluciji ni zaslediti ničesar o kadrovskem vprašanju. Težko je verjeti v tiste kadre, ki so se v prejšnji reformi diskreditirali, da bodo drugo dosledno izvajali. Ravno pri tem je potrebno zaostri vprašanje odgovornosti na vseh ravneh. Ljudje, ki so delali napake naj zanje tudi odgovarjajo, ne pa da se jih eventualno samo prestavi na drugo, tudi odgovorno mesto.

Potrebno bi bilo bolj poudariti ugotovitev, da sodobnega gospodarstva pri nas ne moremo razvijati v zaprtih mejah 20-milijonske države slabo razvitih narodov. Poudarek bi moral biti dan konfrontaciji z evropskim gospodarstvom in z njegovo produktivnostjo, če hočemo, da bo naša potrošniška družba prosperirala. Nadalje resolucija nima obdelanega področja agrarne politike. Pri nas je okrog 7 milijonov aktivnih delavcev v zasebnem kmetijstvu in 3,5 milijona delavcev v družbenem sektorju. Ali res lahko pričakujemo, da bodo slednji storili

vse, pri čemer pa se ne potrudimo, da bi prve mobilizirali z jasno postavljeno agrarno politiko.

V predlogu, ki se nanaša na leto 1971, so v ostalem podana načelna določila z opredeljenimi osnovami politike in cilji, medtem ko ukrepi v odgovarjajočem delu resolucije niso povsem skladni s postavljenimi cilji. Ta moja pripomba velja v prvi vrsti za nekatere ukrepe na področju enotnega jugoslovanskega trga, za razvoj ekonomskih odnosov s tujino, politiko cen, za proračunsko potrošnjo in podobno. Prav gotovo je danes gospodarstvo napram tekočem letu v nejasni situaciji, ker še niso rešena vprašanja, ki se nanašajo na prenos ekonomskih funkcij na republike in pokrajine, znanje pa tudi niso sistemske rešitve, potrebne gospodarstvu pri njegovi orientaciji in odločanju. Določene težave izvirajo tudi iz neselektivnih restriktivnih ukrepov, čeprav obstajajo zagotovitve, da imajo kratkoročni značaj, kar potrjuje zadnja ukinitve depozita pri uvozu. Zaenkrat pa so povzročili dodatno nelikvidnost, s tem pa tudi otežujejo stopnjo rasti v dinamiki proizvodnje. Mislim, da je v našem sistemu nemogoče tudi to, da je monopolni povzročitelj nelikvidnosti tudi Narodna banka sama. To ji omogoča predpis, ki ji daje pravico, da plačilo v inozemstvu lahko zadrži najmanj za mesec dni. Dogaja pa se tudi, da plačilo zadržuje po več mesecev. Če že s to resolucijo ne bomo uredili problema zunanje trgovine in zunanjo menjavo, tu mislim leto 1971, potem bi bilo potrebno prenesti možnost zunanjega plačil-

nega prometa na vse poslovne banke, ki so sposobne ta promet opravljati.

V politiki dohodka in osebnega dohodka je potrebno uresničiti cilje delne zamrznitve višine gibanja osebnih dohodkov. To pomeni, da bi z družbenimi in samoupravnimi sporazumi določili merila, način in časovne intervale, v katerih bodo povečani osebni dohodki v skladu s porastom cen najnujnejših življenjskih stroškov, vendar v mejah doseženega dohodka delovnih organizacij ob upoštevanju ustreznih akumulacij.

Stališče do proračunske potrošnje je nesporeljivo. Ali se je res tovrstna potrošnja do sedaj pravilno formirala, to je v realni odvisnosti od uspeha v gospodarstvu? Ali predvideni prenosi ne pomenijo v ničemer nižji proračun? Pomeni stabilizacija nemoteno porabo v potrošni sferi in na koga potem prevaliti vse breme, na tiste kot običajno?

V nadaljnji obravnavi ostane naloga natančnejše obdelave celotnega kompleksa ekonomskih odnosov s tujino. Menim, da je nerealno pričakovati znižanje primanjkljaja v tekoči plačilni bilanci ob zmanjšanem uvozu. Ni problem le v strukturi naše proizvodnje, ampak tudi v tem, da bi se občutno zmanjšala naša notranja poraba, ker zmanjšani uvoz ne bi mogel nadomestiti izpada, porast proizvodnje pa pomeni tudi porast povpraševanja. Torej ni dovolj jasno rečeno, da je najbolje doseči ravnotežje plačilne bilance s povečanjem izvoza, a ne z omejitvijo potrebnega uvoza. Ravno v kom-

Na otvoritvi nove težkotekočinske separacije je sodelovala tudi delavska godba iz Trbovelj
Foto Trbovlje

pleksu ekonomskih odnosov z inozemstvom, se pogosto reproducirajo preživeli družbeno-ekonomski odnosi in so tu tudi najmanj razviti tržni in samoupravni principi. Zato ne glede na današnje stanje in vse do tlej, dokler ne bo dosežena konvertibilnost dinarja, bo in je upravičena zahteva po dinarski in devizni stimulaciji, vezani tako, kot je sedaj primer na prilaganje realnosti kurza dinarja s primernimi in resnimi ukrepi.

Ponovno postavljam vprašanje višine retencijske kvote oziroma celotne cesijske pravice za izvoznike na tržišča s čvrsto valuto. Škoda, ki smo jo naredili v razpravah o devalvaciji dinarja je težko izračunljiva in si tega ne bi smeli dovoliti. V izvoznih delovnih organizacijah so imeli pripravljenih po več načrtov za način gospodarjenja v letu 1971, od tistih, ki so temeljili na normalni vrednosti dinarja, do tistih, ki so upoštevali zelo visoko

stopnjo devalvacije, vse pa s ciljem, kako se znajti v tako negotovi situaciji.

Ob prenosu določenih funkcij federacije podpiram predlog, da se sredstva, s katerimi posluje »Fond za kreditiranje i osiguranje izvoznih poslov«, pretvorijo v samostojni sklad gospodarstva, to je, da se sredstva ne razbijajo. Poiskati je treba način nadaljnjega sodelovanja republiki, pokrajin in gospodarstva v krepitvi možnosti izvoza, seveda s primernim, za vse sprejemljivim ekonomskim sistemom upravljanja, v katerem ne bi bilo mesta za realizacijo individualnih političnih obljub.

Ob sedANJI zamrznitvi cen na terenu se ostreje postavlja vprašanje realnosti paritete cen na domačem tržišču. To je posebno pereče v tisti industriji, ki ima vso povojno dobo določene ali kontrolirane cene.

Taka odločitev cen je danes brez

tehtnih dokazov o pravilnosti, da ne govorim o tem, kakšne so pri tem možnosti za modernizacijo. Čas je, da po desetletjih trg vpliva tudi na te cene. Če še nadalje obstajajo razlogi, da se to ne more dovoliti, potem je potrebno proučiti položaj takih proizvajalcev in jih postaviti z drugimi sredstvi v približno enak položaj, v kakršnem so ostali.

Mislim, da je nesprejemljivo, da se ne prepusti odločanje o višini cen za komunalne storitve pristojnim občinskim skupščinam, ker je le na tem nivoju mogoče realno določiti take cene, ki zagotavljajo nemoteno izvrševanje komunalnih uslug, med katere spadajo tudi take, kot so pitna voda in podobno. Jasno je, da pri tem ne mislim na cene, ki se nanašajo na stanovanjske površine in podobno. Izven pristojnosti občin bi lahko bila le pravica kratkega časnega zamrzovanja cen za komunalne storitve ob raznih kritičnih momentih.

O devalvaciji so dejali . . .

Razlog za odločitev o spremembi paritete dinarja (dne 24. 1. 1971) je ta, da je bilo v naši državi zadnji dve leti čutili inflacijske težnje, kar je med drugim izzvalo znatno hitrejši porast domačih cen v primerjavi s svetovnimi. To je pripeljalo do deficita v trgovinski bilanci, ki ga plačilna bilanca ni mogla več prenesti. Ob enem je to negativno vplivalo tudi na življenjski standard občanov, posebno tistih z nižjimi osebnimi dohodki, posledice pa je občutilo tudi gospodarstvo...

Devalvacija je komponenta stabilizacijskega programa...

Aleksander Grličkov in

Toma Granfil

člana zveznega izvršnega sveta

Devalvacija oziroma nova pariteta dinarja, v prvi vrsti pomeni objektivno materialno vzpodbudo za povečanje izvoza, ki naj omogoči ustvarjanje večjega dohodka vsem tistim, ki ob določenih pogojih lahko prodajo blago ali storitve na tujih tržiščih...

Pariteta kot enoten objektiviziran kriterij, posebej še v naši skupnosti, ki ni samo skupnost proizvajalcev določenih dejavnosti, temveč mnogonacionalna skupnost, je izredno pomembna opora v politiki pravičnejše in ustrežnejše delitve dohodka, procesa, ki je sedaj pred nami...

Janko Smole

zvezni sekretar za finance

Cilj družbeno-ekonomske politike v tem letu je, ustvariti nadaljnja inflacijska gibanja in ustvariti

pogoje za to, da domače cene ne bodo naraščale hitreje kot cene na svetovnih trgih, nadalje doseči bistveno znižanje deficita naše plačilne bilance s tujino, hkrati pa krepiti materialno podlago združenega dela in akumulacijsko zmoglost gospodarstva s povečanjem njegovega deleža pri delitvi družbenega proizvoda ter zagotoviti tako stopnjo gospodarske rasti, ki bo v skladu s temi cilji...

zvezni izvršni svet

Uspeh stabilizacije je v marsičem odvisen tudi od tega, ali nam bo uspelo povedati ljudem vso resnico. Iluzorno bi bilo namreč misliti, da bomo lahko poplačali vse dolgove tako, da to ne bo šlo na račun nikogar. V sindikatu nimamo utvar, da bi standard v bližnjem obdobju še naprej lahko naraščal kot je to zdaj. Sindikati pa bomo zastavili ves svoj vpliv, da ne bo ogrožen standard tistih zaposlenih, ki so glede na svoj materialni položaj že zdaj na dnu lestvice...

V slovenskih sindikatih menimo, da je zaradi zaščite življenjske ravni prebivalstva treba preprečevati prehitro naraščanje cen osnovnih življenjskih potrebščin in komunalnih storitev, vključno s stanarinami. Če pa bodo zaradi administrativnih regulativ na področju cen prizadeti nekateri proizvajalci, potem menimo, da bi kazalo škodo primerno povrniti s kompenzacijami. Za takšne kompenzacije smó...

Menim, da imamo zdaj zadnjo stabilizacijsko priložnost. Če ne bi uspeli, so posledice jasne. Naslednji

in edini mogoč korak bo vsesplošno administriranje in etatizem...

Tone Kropušek

predsednik republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije

Reformo bomo uresničevali naprej, a sedaj z višje ravni materialnega in družbenega razvoja. Delovni ljudje razumejo nujnost in verjamejo v uresničljivost reforme. Cilj stabilizacijske politike je mogoče doseči ob 5 — 5,5 odstotni stopnji rasti. Posebno družbeno skrb ljudem z nizkimi osebnimi dohodki...

Aleksander Grličkov

podpredsednik zveznega izvršnega sveta

Devalvaciji morajo slediti sistemske rešitve, nad katerimi je v okviru stabilizacije deklarirana tudi razbremenitev gospodarstva. To naj bi vsi in na vseh ravneh tudi upoštevali...

Inž. Jože Valentinčič

podpredsednik gospodarske zbornice SRS

Račun za devalvacijo, predvsem pa za stabilizacijo, za to novo torej, bomo plačali vsi. Eni sicer manj, drugi več, toda to je realnost. Prav tako je realnost dejstvo, da tako kot ni politične stabilnosti brez gospodarske, tudi ni in ne more biti gospodarske stabilnosti brez politične...

Mitja Gorjup

glavni urednik Dela

Razvijati moramo predvsem tiste proizvodne potenciale, ki bodo sposobni vzdrževati konkurenco na konvertibilnih tržiščih...

Nadaljevati moramo s politiko odpiranja proti zunanjemu trgu. Samo to nam bo zagotovilo, da postanemo aktiven nosilec modernih metod poslovanja v pogojih samoupravnega tržnega gospodarjenja...

Zagotoviti moramo dosledno izvajanje politike tržnega mehanizma in realnega tečaja. Dinar mora končno postati merilo mikro rentabilnosti, merilo vrednosti na poti h konvertibilnosti dinarja...

Devalvacija omogoča obdobje poslovnosti, racionalnosti, odgovornosti, terja pa visoko stopnjo samodisciplin...

Dr. Stane Pavlič
predsednik komiteta republiškega izvršnega sveta za ekonomske odnose s tujino

Vsaka gospodarska organizacija bi morala analizirati svoj položaj in sprejeti lastni stabilizacijski program, ponovno pretehtati svoje srednjeročno in dolgoročno proizvodno in poslovno usmeritev, vse z namenom, da poišče učinkovito pot za uspešno uveljavljanje na mednarodnem trgu...

Republiški izvršni svet SRS

Če primerjamo razmere ob sedanjí devalvaciji s tisto iz leta 1965, vidimo, da so sedaj določene prednosti. Predvsem je razlika v tem,

da je naše gospodarstvo danes mnogo bolj razvito, skratka je na mnogo višji ravni po svojih zmogljivostih, kot tudi po samem načinu gospodarjenja in organizaciji...

Naloga komunistov je, da ustvarijo ozračje zaupanja, ki je sedaj — če smo odkriti — slabše, kot je bilo leta 1965...

Komunist, 29. I. 1971

Nedavna devalvacija dinarja ni vplivala na cene, kar je seveda vzpodbudno za kupce in tiste radovedneže, ki čakajo boljših časov...

Delo — iz avtomobilskega sejma

Cilji raziskav na rudniku Zagorje

Zasavski premogovniki — Trbovlje — rudnik Zagorje ima dvakrat več predvidenih rezerv rjavega premoga v ležišču kot oba ostala naša rudnika skupaj in še nekaj čež. To sta rudnik Trbovlje in rudnik Hrastnik z jamami Ojstro, Hrastnik in Dol. Vendar pa je razmerje med rezervami A, B, C₁ in C₂ kategorije v rudniku Zagorje veliko bolj neugodno kot pri ostalih dveh rudnikih skupaj. Pri sedanjem stanju raziskanosti premogovnikov rezerv je to razmerje izraženo v odstotkih približno naslednje:

Kategorija	Zagorje	Trbovlje in Hrastnik
A	3 %	16 %
B	8 %	17 %
C ₁	13 %	50 %
C ₂	76 %	17 %
Skupaj	100 %	100 %

Poglejmo naprej, kaj so to rezerve A, B, C₁ in C₂ kategorije. Rezerve koristne substance (v našem primeru rjav premog) razvrščamo po kriterijih, ki so navedeni v predpisih v klasifikaciji in kategorizaciji rezerv mineralnih surovin premoga glede na stopnjo raziskanosti v kategorije A, B, C₁ in C₂. Ti predpisi so objavljeni v uradnem listu SFRJ, št. 50/66 in še veljajo.

V skladu s temi predpisi razumemo torej pod nazivom rezerve A kategorije najbolj raziskan predel slojišča, ki je omenjen z vseh strani z rudarskimi deli (odkopi, proge, vrtine).

Potrebna gostota teh rudarskih del je odvisna od geološke strukture slojišča. Čim bolj je komplicirana (gube, prelomi, iztisnjenja, odebelitve in podobno), tem gostejše mora biti slojišče ugotovljeno.

Pri ugotavljanju velikosti teh rezerv je dovoljeno le 10 % odsto-

panje navzgor ali navzdol. Zato smo jih imenovali tudi zanesljive rezerve. Imena se po teh predpisih več ne uporabljajo, ampak le označbe s črkami A, B, C₁ in C₂.

Rezerve B kategorije so slabše raziskane. Tudi odstopanje je lahko temu primerno večje: + — 20 %. Te rezerve smo imenovali verjetne rezerve.

Rezerve C₁ kategorije so še manj in še slabše raziskane in smo jih imenovali možne rezerve. Odstopanje pri izračunu količine teh rezerv sme znašati + — 40 %.

Rezerve C₂ kategorije so rudarsko neraziskane. Za njihov obstoj govore le domneve na osnovi zunanjih geoloških raziskav in analitična sklepanja iz rezerv sosednjih, bolj raziskanih (višja kategorija) partij slojišča premoga. Zato

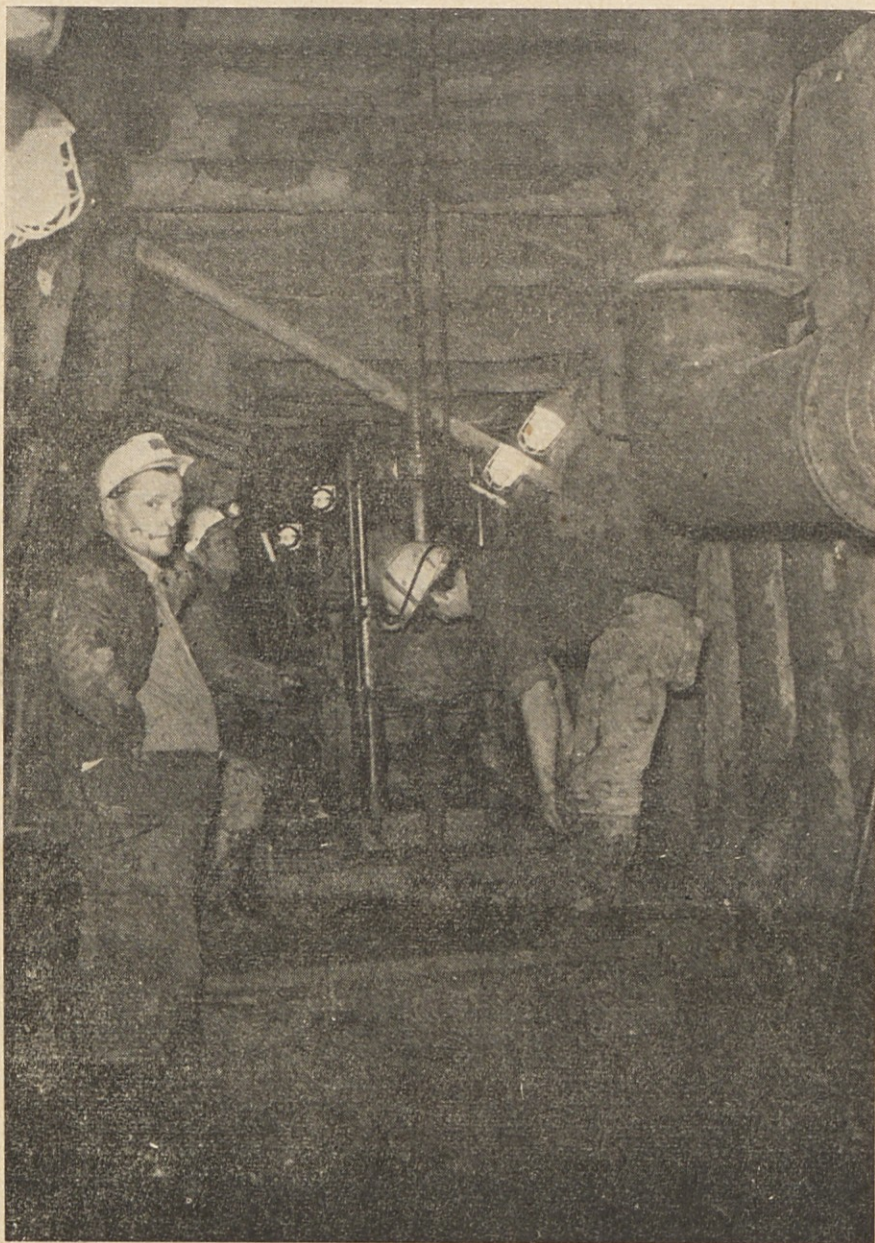
tudi ni določila o dopustnem odstopanju količine teh rezerv. Na to vrsto rezerv ne moremo vlagati nobenih investicij. Tu ni drugega izhoda kakor najti najcenejši način raziskav, ki bodo domneve potrdile ali ovrgle, ali pa bomo dobili nek vmesen podatek. Skratka, te rezerve je treba po najugodnejši poti prekategorizirati v rezerve višje kategorije, potem šele dobijo na veljavi.

Vrnimo se sedaj k zgornji tabeli. Na prvi pogled opazimo razmeroma del A in B rezerv in izstopajoče visok odstotek C₂ rezerv v rudniku Zagorje. Pri rudnikih Trbovlje in Hrastnik je količina B rezerv premajhna. Zato so tu raziskave še zelo potrebne. Najpotrebnejše in nujne pa so v rudniku Zagorje, kjer je treba najprej ugotoviti, kako de-

Posnetek iz delovišča prečnice iz Južnega v Severno krilo glavne loške pregovne kačunje na V. obzorju jame Loke rudnika Zagorje

Foto: Inž. Anton Bregant

Vrtalna ekipa Geološkega zavoda iz Ljubljane pri delu na vrtini Lj-1/71-GZ na V. obzorju jame Loke rudnika Zagorje, proti dnu glavne premogovne kadunje.

Foto: Inž. Anton Bregant

jansko stojimo s C_2 rezervami in jih istočasno spremenimo v rezerve višjih kategorij. V to kategorijo spadajo namreč rezerve premoga najspodnejšega dela južnega krila glavne zagorske premogovne kadunje, njeno dno in od Izlak pa vse nekje do Vinskega vrha celotno severno krilo z njegovo predvideno luskasto zgradbo. Le dalje proti Orleku je severno krilo toliko raziskano in delno tudi že odkopano, da ga je približno 30 % v višjih kategorijah, 70 % pa še vedno v C_2 kategoriji.

Pri tem naj še opozorim, da dobimo pri sedanjih odkopnih metodah s povišano višino nadkopnega dela manj kot pol tone prodajnega pre-

moga in ene tone premoga v ležišču. Tu so po sredi najprej odklopne, potem pa še separacijske izgube. Geologe zanimajo predvsem rezerve v ležišču in o teh mi govorimo.

Količina A, B in C_1 rezerv je najbolj kritična v jami Loke. Vendar ne le zato, ker jih je nad 5. obzorjem le nekaj milijonov ton, ampak v glavnem zato, ker se te rezerve razprostirajo skoraj vzporedno s potokom Medijo in ker jih je verjetno največ pod sotesko Stope. V obeh primerih moramo odkopavati z dragim splavnim zasipom in še obstoji nevarnost, ne toliko pronizanja potoka v jamo, kot njegova zajezeitev zaradi proženja plazov iz obeh bregov soteske. Tudi

cesta II. reda proti Trojanam je v nevarnosti. Zaradi tega smo že lani pričeli v zahodnem predelu jame Loke, kjer naj bi bila glavna kadunja najožja, na najnižjem 5. obzorju z izdelavo proge prečnice proti severnemu krilu. Te prečnice je že izdelane nekaj nad 200 m in po predvidenem profilu se že približujemo sredini kadunje. V glavnem gre po neslojeviti oligocenski morski glini »sivici«, ki ima sedaj pri sredini kadunje nekaj peščenih vložkov, ki so vodonosni. Do teh vložkov je bila prečnica izdelana v Moll podporju, sedaj pa je začela hribina zaradi prisotnosti vode nabrekati in smo pričeli vgrajevati vanjo TH podporje.

Iz te prečnice ne nameravamo raziskovati le severno krilo, pač pa tudi ugotoviti, kakšne so slojne prilike pri dnu kadunje. Za to smo najeli Geološki zavod iz Ljubljane, ki je sredi januarja t. l. pričel z vrtanjem vertikalno v tej raziskovalni prečnici. Njihovo vrtanje zelo otežkoča morska glina, ki v dotiku z vodno izplako močno nabreka in stiska vrtino. Po predvidenem profilu morajo zavrtati 150 do 200 m globoko, da bodo prevrtali soteske skade, v katerih leži premogov sloj. Pri prevrtavanju krovninskih plasti in premoga obstoja možnost, da naletijo na večje ali manjše izbruhe metana. Če jim bo uspelo priti do triadne podlage, jih tam pričakuje vodovodni dolomit. Ta dolomit se dviga na obeh straneh kadunje visoko nad nivo 5. obzorja, ki je 60 m pod morsko gladino. Če ga bodo navrtali, se morajo pripraviti tudi na precejšen pritisk vode iz vrtine. Zaradi metana in vode, ki lahko nastopita v večjih količinah in pod velikim pritiskom, bodo vrtino opremili s preventorjem, ki omogoča njuno kontrolirano izhajanje iz vrtine.

Med lokacijo te vrtine in pasiranim južnim krilom premogovne kadunje bomo z domačo vrtalno garnituro zastavili vertikalno vrtino na takem mestu, da bi raziskali slojne prilike nekje na globini 60 do 80 m, pod nivojem 5. obzorja.

Ko se bomo s prečnico približevali severnemu krilu, ga nameravamo raziskati z več pahljačasto razporejenimi vrtinami. Če bomo našli ugodne slojne prilike, bomo s prečnico nadaljevali in premogov sloj s smernima progama proti vzhodu in zahodu nadrobneje raziskali. Pri tem nam bodo seveda pomagale naše manjše in večje vrtalne garniture.

Ne bomo pa ugotavljali le njegove razsežnosti (kvantiteto), pač pa bomo z jemanjem vzorcev za kemijsko-tehnološke analize ugotavljali tudi njegovo kakovost (kvaliteto).

Anton Bregant, dipl. inž. rud.

Pomembnejše investicije v letu 1971

Pri grobem pregledu razdelitve sredstev amortizacijskega sklada za leto 1971, vidimo na prvi pogled, da leži težišče investicijskih vlaganj po obsegu sredstev, na rudniku Hrastnik. Temu sledi separacija Trbovlje, obrat za specialna rudarska dela, rudnik Zagorje itd. Nadaljnja razčlenitev pa nam pokaže, da je večina oziroma 57% sredstev predvidenih za nabavo domače in uvozne strojne opreme, nato za rudarska dela, elektro opremo, zunanje zgradbe in drugo.

Investicijska vlaganja predvidena za rudnik Hrastnik so namenjena za odpiranje VII. obzorja od ordinate 4600 do ordinate 5000 ali z drugimi besedami, za odpiranje vzhodnega predela jame Hrastnik. Pri precejšnjih sredstvih predvidenih za izgranko objektov, moramo upoštevati tudi to, da bodo pri izgradnji objektov prvič uporabili najsoodobnejše metode dela in mehanizacijo, tako za izdelavo prog, kakor tudi za podgrajevanje-permanizacijo. Pri izkopu prog bodo uporabljali nedavno nabavljeni stroj F 6-A in gumijasti transportni nakladalni trak. Straj F 6-A so že uspešno preizkusili pri izdelavi prog v premogu, zato smo se odločili za to, da preizkusimo njegovo uporabnost tudi pri izdelavi prog v talnini. Poleg te investicije bodo v jami Hrastnik podaljšali če zračilno in oskrbovalo zvezo za A-kopo. V jami Ojstro bodo razen nadaljevanja povezanosti Ojstro-Terezija II, izdelali vpadno zvezo med III. in V. obzorjem. V jami Dol bodo pripravili C polje s progo in presipnim jaškom ter z raziskovalnimi vrtinami raziskali sloj premoga v globino.

Kljub večletnim velikim vlaganjem sredstev v objekte in naprave na separaciji, ki so bile v lanskem letu dokončane, se je tudi letos pokazala potreba, da rekonstruiramo in adaptiramo še nekatere objekte, ki so povezani z novo separacijo, katerih brezhibno delovanje pogojuje tudi neovirano delovanje vseh novih objektov na separaciji. Med te objekte spadajo: premikalni oder za polne vagona na železnici, vagonске tehtnice, suhi usmerniki za skupni prevoz, naprave za lokalno oddajo premoga ter nekatere manjše adaptacije.

Večina naštetih naprav je tako dotrajanah, da je njih zamenjava nujno potrebna. Razen tega pa terjajo adaptacijo na železniških objektih tudi težji železniški vagoni. Ureditev lokalne oddaje premoga na separaciji bo omogočila manjšo rabo jamskih vozičkov in racionalnejše nakladanje ter transport. V okviru investicij na separaciji naj omenim še pakirnico premoga. Stem objektom, ki bo predvidoma zgrajen, na delu stare separacije, bomo skušali prodajati pakiran premog

široki potrošnji preko trgovske mreže.

Naslednja delovna enota po velikosti koriščenja investicijskih sredstev je obrat za specialna rudarska dela. Zanj je značilno, da bodo vsa razpoložljiva sredstva potrebovali za nabavo strojne opreme, domače, kakor tudi uvozne.

Od domače opreme je za ta obrat predvidena nabava izvoznega stroja »bobine«, ki bo služil za poglabljanje jaškov na gradbiščih obrata za specialna rudarska dela. V domačih delavnicah pa bodo izdelali nakladalna gumijasta transporterja, ki bosta služila izdelavi prog zavoljo hitrejšega nakladanja in napredovanja.

Od uvozne opreme, za katero bo porabljen večji del sredstev, je predvidena nabava naprave za izdelovanje poševnih in navpičnih jamskih objektov manjšega profila-ALIMAK. S to napravo bodo pospešili napredovanje na naštetih objektih, istočasno pa bodo z uvedbo sodobne mehanizacije olajšali delo zaposlenih. Nadalje je predvidena nabava nakladalnega vlaka Häglund in opreme za izdelovanje betonskih lokov (panelov), za oblaganje sten v progah. Razen tega bodo nabavili iz uvoza za potrebe obrata za specialna rudarska dela še vrtalna kladiva, motala, črpalke, dvigalke Neuhans in drugo.

Na jamskih obratih rudnikov Zagorje in Trbovlje niso predvidene večje investicije. Na rudniku Zagorje so sredstva namenjena predvsem za permanizacijo jamskih objektov v jami Kotredež, na rudniku Trbovlje pa za preureditev elektro naprav na površini in v jami ter za nabavo nevezane elektro in strojne o-

preme. Poleg tega je na rudniku Trbovlje — obratu GRAMAT predvideno dokončanje rekonstrukcije kamnoloma in umetnih sušilnic na opekarni.

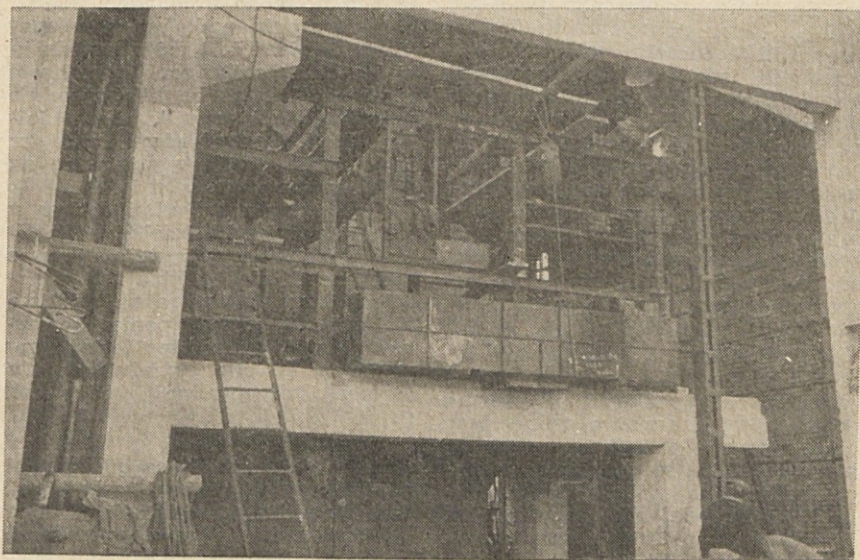
Za ostale delovne enote so sredstva predvidena le za plačilo opreme, ki je bila naročena pa ne dobavljena v lanskem letu ter za dokončanje v lanskem letu začelih in nedokončanih investicij.

Na koncu naj dodam še to, da so potrebe večje od možnosti, zato smo morali želje prilagoditi razpoložljivim sredstvom ter pri tem upoštevati nujnost izgradnje oziroma vlaganj v posamezne objekte in opremo.

Milan Bole, dipl. inž. rud.

Trije sošolci so se dobili (Trboveljčani) v gostilni. Kje, kje pa naj bi se drugje, in se pogovarjali o tem, kaj se je kdo izučil. Prvi je dejal: jaz sem se izučil za vrtnarja, drugi je rekel jaz pa za peka, tretji je postal malo rdeč in pojasnil: jaz sem pa kar pri knapih ostal, torej sem knap.

Pri dobri kapljici so se dogovorili, da se še snidejo in s seboj pripeljejo še svoje bolj polovice, oziroma ženice. Res so se domenjenega dne dobili v gostilni in se pričeli predstavljati. Prvi je začel vrtnar: Tu vam predstavljam svojo rožico. Pek ni vedel, kaj bi dejal, pa se je hitro domislil: »To je pa moja žemljica.« Sedaj je bil na vrsti knap. Ni in ni se mogel domisliti, kaj bi dejal, ves je bil poten. Vseeno se mu pobliska in pravi: »To je pa moj kramp.«

Toplarna v Trbovljah, poleg opekarne. Posnetek iz časa montažnih del (26. 11. 1970).

Foto: Inž. Anton Bregant

Vodonepropustno korito potoka Kotredežce je gotovo

V jamah premogovnika Zagorje leže najbogatejši deli strmega dela sloja premoga, povprečne debeline 20 m, pod potokoma Kotredežce in Medijo.

Že v letu 1937 so pričeli z odkopavanjem južnega krila kotredežke premogovne kadunje, 13 m pod potokom Kotredežce, po predhodni regulaciji struge potoka v dolžini 493 m in speljavi potoka po lesenem koritu v dolžini 310 m. Leseno korito je bilo polkrožne oblike s presekom 12,21 m². Korito je bilo speljano nad nivojem zemljišča in je bilo podprto s sistemom lesenih opor. Maksimalni možni pretok vode v tem koritu je bil izračunan na 81,6 m³/sek. Dejanski maksimalni vodostaj potoka Kotredežce, ki je bil izmerjen v letu 1926 pa znaša 29,61 m³/sek. Leseno korito so v letu 1955 zamenjali z glino obdano strugo, ki je imela površino permaniziramo z betonskimi oblikovalci.

Ob uporabi obeh načinov odvajanja vode Kotredežce, so v jami Kotredež, v južnem krilu premogovne kadunje, odkopali s polnim splavnim zasipom v poljih G in H 2 489 000 m³ premoga med kotama 252 in — 106, to je na višinski razliki 358 m.

Med odkopavanjem so zaradi netesnosti korita struge potoka, posebno na zgornjih horizontih, manjši dotoki vode, medtem ko resnejšega vdora vode, ki bi ogrožal zaposlene v vsej sorazmerno dolgi dobi odkopavanja do leta 1967, ko je bilo zaključeno odkopavanje na 6. obzoru ni bilo.

V letu 1960 so pričeli odkopavati premog s polnim zasipom tudi v jami Loke, neposredno pod potokom Medijo, 110 m pod površino. Da bi preprečili eventualni vdor vode v jamo, so izdelali vodonepropustno korito iz betonskih oblikovancev na glinasti podlagi. V loški premogovni kadunji, je nad slojem premoga cca 100 m debela plast morske glin, kar predstavlja dodatno varnost pred vdori vode v jamo. Razen tega pa pritiskajo v sorazmerno ozko dolino tudi mase materiala iz obeh pobočij in preprečujejo tvorjenje eventualnih razpok pod potokom.

Pri dosedanjem odkopavanju v stebru, od kote 158 do kote + 25 v jami Loke, so odkopali 533 000 m³ premoga, vendar niso opazili v tem času pojavov vode na odkopih kljub temu, da so opazili v koritu potoka izredno močne horizontalne in vertikalne deformacije tako, da je bilo korito praktično razrušeno.

Da bi omogočili eksploatacijo cca 1,900 000 ton komercialnega premoga, ki leži v stebru potoka Kotredežce v severnem krilu kotredežke

premogovne kadunje med 3. in 6. obzorjem z rušenjem, se je tehnično vodstvo ZPT odločilo izdelati vodonepropustno korito nad navedenim slojem. Ob upoštevanju dosedanjih izkušenj pri odkopavanju premoga v stebrih pod potoki in namere, da bi v severnem krilu kadunje odkopali z rušenjem, je bilo izdelanih osem variant za izdelavo vodonepropustnega korita. Glede na predvidene sorazmerno velike posredke površine in potrebno po sprotne izravnavanju struge potoka med eksploatacijo, je bila izbrana varianta »gumijasto korito,« položeno na glinasto posteljico, za pretok 30 m³ vode na sekundo, kar ustreza petletnemu maksimalnemu pretoku vode.

V primeru, če bi bilo za voljo elementarnih nesreč vode več kot 30 m³/sek., smo predvideli tako povečan trenutni pretok vode po povečanem profilu, ki ga predstavljajo osnovna struga potoka in dodatne brežine iz utrjenega glinastega materiala.

Na temelju predhodne študije o rušnih procesih pri odkopavanju in mnenja ekspertov, je bila določena začetna točka in dolžina vodonepropustnega korita pri odkopavanju do 6. obzora, to je do kote — 106.

V prvi fazi je bila predvidena regulacija potoka v dolžini 700 m in to 50 m struge obložene z betonskimi oblikovanci in 650 m struge obložene z gumijastimi ponjavami. V drugi fazi je predvideno podaljšanje vodonepropustne struge v smeri vodotoka še za 200 m, vendar le v primeru, če bo to potrebno.

Za novo vodonepropustno korito je bilo potrebno predhodno izdelati novo strugo in peskolov za odlaganje kamenja, ki ga prinaša voda in ki bi lahko poškodoval gumijaste ponjave. K temu je bilo potrebno premestiti tudi cesto 4. reda v dolžini 720 m, cevovod pitne vode ter zgraditi most za dovoz jalovine na desni breg potoka.

Vzporedno z naštetimi deli so v tovarni gumijevih izdelkov »Sava« Kranj, izdelali gumijaste ponjave iz neoprenskih plošč, širine 8 m, z debelino 6 mm in dvema najlonskima vložkoma. Na robah ponjav so namestili uhlje za vodilne jeklene vrvi kakor je bilo predvideno v idejnem konceptu za izvedbo teh ponjav.

Gumijaste ponjave so izdelali v 50 m dolgih kosih, ki so bili spojeni na vsakem spoju s po 24 zagodbami. Prav tako so spojili tudi vodilne vrvi na vsakih 50 m z objemkami. Spojitev ponjav z zagodbami omogoča enostavno delno ali celotno razklopitev dveh ponjav v primeru potrebe, zavoljo izravnavanja gli-

nane posteljice pod strugo ali ob zamenjavi poedinih ponjav zaradi izrabljenosti.

Prečno so ponjave pritrdili tako, da so povezali jeklene vrvi z verigami s piloti, zabiti v tla na vsakih 10 m, medtem ko so vzdolžno pritrditev dosegli z vzpetinami vzdolžnimi vrvmi na odtočni blok in pomično preko uteži na iztočni blok. S tem je omogočeno, da kratek del gumijaste ponjave obvisi na vzdolžnih vrveh v primeru nastanka kaskad za čas, dokler posteljica ponovno ne bo izravnana z ustreznim materialom.

Vzporedno z izgradnjo vodonepropustnega korita potoka Kotredežce, je bilo potrebno preusmeriti tudi pritok Orlešce po vodonepropustnem koritu. V zgornjem delu so to korito izdelali iz betonskih oblikovancev na glinasti podlagi, na spodnjem delu pa iz gumijastih ponjav, izdelanih iz starih gumijastih trakov.

Večina naštetih del je bila opravljena do meseca decembra 1970 tako, da so dne 20. decembra 1970 preusmerili vodo že po novi strugi. S tem je bil omogočen pričetek odkopavanja premoga v jami Kotredež na področju, ki leži pod potokom Kotredežce. Sedaj prehajamo od izvedbe projekta k praktičnem preizkušanju zamisli o načinih izravnavanja struge pod ponjavami zaradi deformacij, ki jih bo povzročalo jamsko odkopavanje.

Izravnavanje struge na mestih, kjer bodo nastajale vgreznine, bo potekalo takole:

- 1) ob majhnih vodah predvidevamo zajezitev potoka in prečrpavanje vode ob istočasni odstranitvi ponjave na dolžini 50 m, kar bo omogočalo popravilo posteljice pod ponjavo;
- 2) z razklopitvijo polovice dveh zagodbnih spojev in odgrnjenjem ponjave, predvidevamo popravilo ene od obeh simetričnih polovic struge pri pretoku vode po drugi polovici gumijaste ponjave;
- 3) izravnavanje struge z naplavljanjem drobnostnega materiala pod ponjave s pomočjo hidromonitorja oziroma splavno po predhodnem dvigu ponjave na deformiranem odseku.

Iz opisa je razvidno, da je bilo opravljeno za zagotovitev varnega odkopavanja premoga v jami Kotredež doslej sorazmerno veliko delo. Opravljeno je bilo s tesnim sodelovanjem strokovnih služb v podjetju ter zunanjih sodelavcev.

Vsekakor pa bo potrebno med eksploatacijo premoga, ko bodo nastopale deformacije na površini, stalno in sproti vzdrževati korito

potoka tako, kot je bilo predvideno po projektu.

Projekt za novo strugo Kotredežce je izdelal projektivni oddelek sektorja za tehnično pripravo ZPT, gradbena dela pa je izvedlo GIP

Beton iz Zagorja. Celokupni stroški za izvedbo projektiranih del so znašali:

— za prestavitev cevovoda pitne vode 11,395,60 din

— za prestavitev ceste 177,631,43 din
— za prestavitev potoka 3.844,604,20 din

Metod Malovrh, dipl. inž. rud.

Najpomembnejši problemi proizvodnje v letu 1971, ki vplivajo na gospod. na rudniku Zagorje

Na rudniku Zagorje sta dva problema, ki bistveno vplivata na gospodarnost enote. Zelo neugodne so težke montan-geološke razmere, zaradi katerih smo še vedno vezani na določene odkupne metode. Že pred leti je bilo napravljene vrsto študij, kako uvesti mehanizirano pridobivanje premoga. Spričo teh razmer (t. j. strmih in sorazmerno tankih slojev premoga,) ni bilo mogoče najti ustrezne mehanizacije za odkopna oziroma pridobivalna dela. Pogoji za uvedbo mehanizacije je, da je njena uporaba rentabilna, zato pa zahteva minimalno dolžino širokočelnega odkopa in določeno dolžino smernega odkopavanja na etaži. Na dveh odkopih v jami Kisovec, kjer so široka čela nekoliko daljša (do 65 m), nam je uspelo uvesti strojno nakladanje premoga na širokem čelu z nakladalcem ALPINE-SL-2.

Smatramo, da bo treba intenzivnejše iskati modifikacije odkopnih metod, po katerih bo dana možnost

strojnega pridobivanja premoga, ker nam bo to omogočilo bistveno povečati odkopne storitve.

Na stroške proizvodnje bo še nadalje slabo vplivalo tudi to, da je potrebno opraviti mnogo odpiranih, pripravljalnih in vzdrževalnih del. Za lanskoletno proizvodnjo smo morali izdelati skupno 4.134 m prog po premogu, 278 m prog po jalovini in 918 m prog po jalovini za odpiranje novih horizontov. V letu 1970 je bilo torej izdelanih na rudniku Zagorje skupaj 5.330 m prog. Obnoviti je bilo treba 2.132 m prog in sipalnih nadkopov v premogu, 1.304 m prog in nadkopov v jalovini in 495 m in nadkopov v betonski oblogi. Za vse te proge in nadkope je potrebno namestiti večilo število kompleto TH podporja, katerega stroški močno bremene proizvedene tone premoga.

V jami Kotredež imamo zelo dolge poti za prihod rudarjev na delovišča, saj znaša izguba časa na poti na delovišče in nazaj skoraj

dve uri. Mnogo časa zahteva tudi transport raznega materiala na jamska delovišča. To so bistveni elementi, ki vplivajo na sorazmerno nizko jamsko storitev, zato bomo morali preko leta napraviti prepotrebno zvezo med 6. in 4. obzorom, da bomo vsaj delno zmanjšali čas, ki ga rudarji porabijo na poti na delovišče in nazaj.

Stojišče premoga na rudniku Zagorje je neugodno zaradi zunanjih objektov konfiguracije terena. V jami Kisovec leži glavno pod potokom Medija, v jami Kotredež pa pod potokom Kotredežca. Zaradi tega je bilo treba obe strugi potokov umetno premostiti. To pa povečuje amortizacijo, ki znaša na rudniku Zagorje okrog 10,25 din na tono premoga.

Našteli smo le nekaj bistvenih elementov, ki vplivajo na gospodarjenje v delovni enoti rudnik Zagorje.

Rado Ozbič, dipl. inž. rud.

Ob odhodu direktorja rudnika Zagorje

Štefan Mozer, dipl. inž. rud. dosednji direktor rudnika Zagorje ZPT

Koncem meseca februarja t. l. smo se poslovili od direktorja rudnika Zagorje ZPT, ki je z januarjem 1971 odšel iz našega podjetja, t. j. od tovariša Štefana Mozerja, dipl. inž. rud.

Skoraj 17 let je bil neprekinjeno zaposlen pri rudniku Zagorje. Že kot študent-diplomat se je vključil v delo projektivnega biroja rudnika Zagorje. Po opravljeni diplomu je takoj nastopil delo v operativi proizvodnje premoga, najprej kot asistent I. in II., nato od 1. 6. 1959 dalje kot obratovodja in upravnik obrata Kisovec, od 1. 2. 1963 pa kot tehnični direktor rudnika Zagorje. Ko je s 1. 1. 1968 pričelo poslovanje novo, integrirano podjetje Zasavski premogovniki-Trbovlje, je postal direktor rudnika Zagorje.

Ves ta čas je bil predan poklicu rudarskega inženirja in nenehno je skrbel za tehnični napredek od uvajanja novih metod premanizacije jamskih objektov, uvajanja jeklenega podporja, do iskanja in uvajanja novih odkopnih metod, uporabljenih v izredno težkih geomontanskih prilikah zagorskega premogovnika.

Tudi uvajanje nakladalne mehanizacije na širokočelne odkope, je bilo plod njegovega nenehnega snovanja. Dolga je vrsta tehničnih izboljšav in uvajanja novih sistemov dela tudi na širokem področju rudnika, kot so separacija, transporti, regulacija in sanacija potokov in površin.

Vse te napredke je lahko uvajal in dosegal le s pomočjo svojega strokovnega znanja in nezlomljive vztrajnosti, s katero se je boril proti stari rudarski slabosti, to je konservativnosti.

Sedemnajstletna doba njegovega tehničnega dela bo še desetletja omenjena kot doba začetka uvajanja sodobnega rudarstva na področju rudnika Zagorje. Bil pa je ne le dober tehnični vodja, pač pa tudi dober tovariš in človek, ki je znal biti kljub temu, da je bil na vodilnem mestu, za vsakogar dostopen. Za opravljeno delo smo mu zelo hvaležni.

Tudi na novem službenem mestu mu želimo mnogo uspehov!

Adolf Jermol, dipl. inž. rud.

Delo samoupravnih organov

Osrednji delavski svet in odbori-kolektivni izvršilni organi ZPT, so imeli od druge polovice decembra 1970 pa do druge polovice februarja 1971 naslednje seje oziroma zasedanja, na katerih so razpravljali in sklepali o naslednjih zadevah:

1. Na 10. seji odbora za ekonomsko-tehnične zadeve, dne 25. 12. 1970

- sprejel je na znanje poročilo finančnega sektorja o porabljenih sredstvih sklada skupne porabe v razdobju januar-november 1970. Vseh sredstev je bilo do konca novembra porabljenih iz tega naslova 4.246.549,00 din,
- potrdil je poročilo o opravljenem službenem potovanju v ZR Nemčijo na rudnik Peisenberg, ki so ga opravili trije sodelavci našega podjetja,
- dve vlogi sta bili rešeni ugodno, eno pa je zadržal v evidenci,
- kegljaškemu klubu Proletarec-Zagorje je odobril brezplačen prenos športnega objekta-keglišča iz osnovnih sredstev ZPT na njihov klub,
- industrijski gasilski četi ZPT v Trbovljah je odobril 15.000,00 din za kritje stroškov proslave ob 90-letnici te čete,
- odobril je zamenjavo določenih zemljišč in izplačilo enkratne odškodnine večjim oškodovancem na področju Zagorja, zaradi rekonstrukcije cestnega odseka skozi Kisovec,
- odobril je nekaj službenih potovanj v inozemstvo (računovodji obrata za specialna rudarska dela za Dortmund-ZR Nemčija, 16 delavcev za gradbišče obrata za specialna rudarska dela v Essnu — ZR Nemčija in 4 sodelavci za Alžir na gradbišče obrata za specialna rudarska dela),
- odobril je izločitev nekaterih dotrajanih osnovnih sredstev na obratu za specialna rudarska dela, rudniku Hrastnik, rudniku Trbovlje, separaciji, elektrostrojnem obratu in laboratoriju,
- soglašal je s poročilom o problematiki s področja proizvodnje ter doseganja in delitve dohodka za prvih enajst mesecev 1970. Ob tej priliki je sprejel sklep, po katerem mora vodstvo podjetja opozoriti vse delovne enote na skrajno varčevanje pri reprodukcijskem materialu, da bi na ta način zmanjšali proizvodne stroške,
- potrdil je program uporabe investicijskih sredstev za leto 1971,
- uprava podjetja je imela nalogu pripraviti nov osnutek finančnega načrta za leto 1971, ob upoštevanju novih cen premoga od 1. 1. 1971;

2. Na 12. zasedanju osrednjega delavskega sveta, dne 29. 12. 1971:

- dokončno je potrdil program uporabe amortizacijskih sredstev za leto 1971 za investicije v osnovni dejavnosti in drugih dejavnostih v podjetju,
- potrdil je predlog gospodarskega načrta podjetja za leto 1971,
- potrdil je spremembo oziroma uskladitve nekaterih obstoječih pravilnikov v podjetju z določbami statuta, katere notranje predpise bo treba izdelati zaradi zastarelosti povsem na novo,
- na podlagi predhodnega razpisa in v skladu z določili statuta podjetja je bil imenovan na delovno mesto direktorja rudnika Zagorje Rado Ozbič, dipl. inž. rud., dosednji glavni inženir in sicer z veljavnostjo od 1. 2. 1971 dalje,
- na temelju statutarnih določil je bil izvoljen na mesto odišlega Antona Strojana, v odbor za varstvo pri delu in socialno-zdravstveno varstvo, ZPT Ivan Vovk, član osrednjega delavskega sveta iz rudnika Zagorje, hkrati je bil izvoljen tudi za predsednika tega odbora,
- odobril je uvedbo novega delovnega mesta vodjo elektrostrojne službe separaciji, s faktorsko udeležbo na osebnih dohodkih 131, z veljavnostjo od 1. 1. 1971 dalje,
- namestnik predsednika osrednjega delavskega sveta in glavni direktor ZPT sta na koncu zasedanja izrekla nekaj vzpodbudnih besed o delu in poslovanju podjetja ter njegovih samoupravnih organov v letu 1970;

3. Na 6. seji odbora za zaposlovanje in izobraževanje, dne 15. 1. 1971:

- soglašal je s predlogom za spremembo oziroma dopolnitve obstoječega pravilnika o nadrajevanju učencev rudarskega šolskega centra ZPT, s tem, da ga naknadno potrdi še osrednji delavski svet,
- potrdil je polletno poročilo o delu rudarskega šolskega centra ZPT s posebnim ozirom na dosežene uspehe učencev poklicne rudarske šole, ob tej priliki je sprejel nekaj sklepov, katerih izvedba naj omogoči izboljšanje uspeha teh učencev,
- soglašal je s prenehanjem dela Bogdanu Flisku, dipl. inž. rud., obratovodji separacije v Zagorju in Slavku Karažiji, oec., v komercialnem sektorju,
- odobril je dve novi razporeditvi za delovni mesti kemijskega tehnika na separaciji in referenta za obračun osebnih dohodkov II, na rudniku Trbovlje,

- sprejel je še nekaj sklepov, ki se nanašajo na prerazporeditev rudarskih tehnikov, ki delajo v jamomernicah, na znižanje študentskih obveznosti, spremembo naziva delovnih mest, spremembo faktorskih udeležb na osebne dohodke, prekinitev delovnega razmerja, poseganje šol oziroma na študij v izvenvelovnem času itd.,
- soglašal je z odpovedjo delovnega razmerja Štefana Mozerja, dipl. inž. rud., direktorja rudnika Zagorje ZPT s tem, da se primopredaja poslov opravi do 15. 1. 1971,
- sklenil je, da mora oddelek za izobraževanje odraslih rudarskega šolskega centra ZPT, organizirati razgovor s študenti I. in II. letnika vseh fakultet, ki prejemajo štipendijo pri ZPT z namenom, da se pogovore z vodstvom našega podjetja o eventualni usmeritvi pri nadaljnjem študiju;

4. Na 3. seji odbora za družbeni standard, dne 20. 1. 1971:

- potrdil je poročilo o zaključnem letovanju članov delovne skupnosti ZPT in njihovih družinskih članov v letu 1970. Ob tej priliki je sklenil, da je treba pri obračunu za počitniški dom na Rabu ločiti stroške rednega in investicijskega vzdrževanja od stroškov rednega poslovanja, da bi dobili na ta način jasnejšo sliko o poslovanju v sezoni 1970,
- sklenil je, da naj rudniški odbor sidikata rudarjev ROS, delovne enote, organi upravljanja v enotah in osnovne sindikalne organizacije-podružnice, pošljejo odboru do 28. 2. 1971 predloge o načinu regresiranja letovanja članov kolektiva ZPT v letu, 1971,
- z veljavnostjo od 1. 1. 1971 je odobril upravniku počitniškega doma na Rabu zvišanje osebnih dohodkov od 600,00 na 1.000,00 din, za čas izven sezone. To pa je povezano z raznimi deli, ki jih je dolžan opravljati, odobril je tudi 250,00 din mesečno za čuvanje in zračenje počitniškega doma v Crikvenici, v mrtvi sezoni,
- referent za oddih in rekreacijo je dolžan ugotoviti možnost letovanja članov delovne skupnosti v Bohinju v letu 1971,
- na znanje je sprejel informacijo o stanovanjski izgradnji v letu 1971 in o predvidenih gradnjah stanovanj v letu 1971 na področju vseh treh občin,
- sklenil je, da naj se sredstva, ki jih je delavski svet rudnika Trbovlje odobril v letu 1970 iz pripadajočega sklada skupne pora-

- be za individualno gradnjo in adaptacijo stanovanj, v obliki anuitet z obrestmi vred prepuščajo v nadaljnje razpolaganje delavskemu svetu rudnika Trbovlje.
- odobril je članom delovne skupnosti, ki se vozijo na delo in z dela z vlakom, povračilo določenega dela prevoznih stroškov,
 - pooblastil je namestnika glavnega direktorja, da ureja z občino Hrastnik vprašanje koriščenja dela sredstev, zbranih od stanoarin, namenjenih za novo gradnjo;

5. Na 11. seji odbora za ekonomsko-tehnične zadeve, dne 25. 1. 1971:

- obravnaval je 13 vlog, od katerih je večino rešil ugodno, nekaj jih je zavrnil, nekaj pa sprejel na znanje,
- odobril je iz amortizacije menz, določena sredstva za obnovo menze v Trbovljah (dimnik, stene, tla, stopnice),
- na znanje je sprejel poročilo o doseženih proizvodnih rezultatih v letu 1970, po posameznih delovnih enotah,
- sklenil je, da mora vodstvo podjetja organizirati preko ustrezne strokovne službe, vsake tri mesece popis jeklenega podporja, ker so bile ugotovljene, posebno v nekaterih enotah, prehode izgube,
- na znanje je sprejel poročilo o finančnem obračunu za leto 1970,
- potrdil je poročilo o opravljenih službenih potovanjih v letu 1970 v tu-in inozemstvo,

6. Na 13. zasedanju osrednjega delavskega sveta, dne 28. 1. 1971:

- potrdil je finančni obračun za december 1970 in začasni finančni obračun podjetja za leto 1970,
- odobril je uvedbo novega delovnega mesta »vodja avtoparka ZPT«, s faktorsko udeležbo na

- osebne dohodke 145 (po razvrstitvi osnovne dejavnosti),
- odobril je uvedbo novega delovnega mesta »vodja toplotarne v izgradnji«, s faktorsko udeležbo na osebne dohodke v višini 122,
- imenoval je 7-člansko komisijo za pripravo smernic za urejanje problematike nagrajevanja po pravilniku o delitvi osebnih dohodkov,
- na mesto dosedanjega člana odbora za splošni ljudski odbor Štefana Mozerja, dipl. inž. rud., dosedanjega direktorja rudnika Zagorje, je v ta odbor imenoval Rada Ozbiča, dipl. inž. rud., novimenovalnega direktorja rudnika Zagorje,
- imenoval je petčlansko razpisno komisijo za razpis vodilnega delovnega mesta direktorja obrata za specialna rudarska dela ZPT, zaradi reelekcije,
- odobril je spremembo in dopolnitev pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, ki se nanaša na nagrajevanje učencev rudarskega šolskega centra pri ZPT,

7. Na 3. seji odbora za informacije, tisk, in propagando, dne 4. 2. 1971:

- potrdil je poročilo uredniškega odbora glasila Srečno o izhajanju in stroških tega glasila v letu 1970. Ob tej priliki je sklenil, da naj glasilo izhaja v enakem obsegu, obliki, nakladi in vsebini tudi v letu 1971,
- potrdil je nov način honoriranja objavljenih prispevkov v glasilu Srečno s tem, da ga dokončno odobri odbor za ekonomsko-tehnične zadeve,
- pripravil je predlog odboru za ekonomsko - tehnične zadeve za nabavo razglasnih postaj za obrata Kisovec in Kotredež rudnika Zagorje, zaradi boljšega ob-

veščanja članov te delovne skupnosti ter odobritev sredstev za izdajo prospekta podjetja v letošnjem letu,

- potrdil je poročilo o izhajanju glasila RSC Mladi rudar in sprejel sugestijo za izboljšanje vsebine tega glasila,
- komercialni sektor bo izdelal predlog oziroma idejno zasnovo za izdajo prospekta podjetja, uredil pa ga bo in gradivo zanj pripravil poseben odbor oziroma komisija.
- sklenil je, da bo v bodoče naslovna stran lista tiskana v tiskarni,
- razpravljal je o možnostih izdaje posebne publikacije - brošure s kratkim opisom, predvsem po-vojne dejavnosti našega podjetja,

8. Na 2. seji odbora za varstvo pri delu in socialno-zdravstveno varstvo, dne 9. 2. 1971:

- strinjal se je s poročilom glavnega inženirja o službi varstva pri delu v letu 1970,
- pri obravnavanju načrta dela službe varstva pri delu v letu 1971 je sprejel priporočilo, da naj bi osrednji delavski svet razpravljal in sklepal na svojem naslednjem zasedanju o spremembi določila o plačevanju nadomestil osebnih dohodkov za bolezni do treh dni izostanka zaradi dela,
- sklenil je, da je treba še nadalje obvezno izvajati določila pravilnika o nadomestilu osebnih dohodkov za čas bolezni in nezgod, v pogledu priznavanja obratnih nezgod,
- sklenil je, da mora služba varstva pri delu organizirati vsaka dva meseca strokovne razgovore z nadzorno-tehničnim osebjem, pri rudnikih, s posebnim poudarkom na varstvu pri delu,
- pripravil je predlog za razpravo in sklepanje na osrednjem delavskem svetu, da naj bi služba varstva pri delu v bodoče lahko predpisovala tudi ukrepe, ki niso navedeni v ustreznih predpisih,
- pripravil je predloge s priporočilom za ugodno rešitev, ki naj jih dokončno v okviru svojih pristojnosti rešita odbor za ekonomsko-tehnične zadeve ter osrednji delavski svet,

9. Na 7. seji odbora za zaposlovanje in izobraževanje, dne 12. 2. 1971:

- na razpisano prosto mesto obratovodje-tehniškega vodje separacije Zagorje, je odbor razporedil Janka Pirca, dosedanjega strojnega poslovođjo rudnik Zagorje,
- na razpisano prosto delovno mesto obratovodje obrata Kisovec rudnika Zagorje, je bil razporejen Jože Čič, dipl. inž. rud., dosedanji asistent I na tem obratu,
- na razpisano prosto delovno mesto glavnega inženirja-tehniškega vodje obratov rudnika Zagorje-

Posnetek iz Laškega. Na fotografiji so bivši člani delovne skupnosti ZPT, ki so odšli v pokoj od 1. 5. do 20. 11. 1970. Dne 9. decembra 1970 so bili na poslovnem sestanku, ki ga je organiziralo podjetje v gostišču Hum v Laškem. Članek o tem slovesu je bil objavljen v glasilu Srečno št. 6/70.

je ZPT, je bil razporejen Leopold Grahek, dipl. inž. rud., dosedanji obratovodja obrata Kisovec rudnika Zagorje, — pri obravnavanju vlog je eno od teh rešil ugodno, tri pa zavrnil, nanašale so se na sporazumno prekinitve delovnega razmerja, in spremembo delovnih mest,

10. Na 12. seji odbora za ekonomsko-tehnične zadeve, dne 12. 2. 1971:

— soglašal je s preknjižbami inventurnih razlik pri popisu blaga in sredstev ter razlik, ugotovljenih pri popisu osnovnih sredstev in drobnega inventarja v uporabi za leto 1970 s tem, da te preknjižbe in neizterljive terjatve odobri še osrednji delavski svet, — delovne enote morajo posvetiti večji nadzor nad izločenimi oziroma odpisanimi osnovnimi sredstvi in inventarjem, da bi preprečili možnosti odtujevanja,

hkrati morajo posvetiti večjo pozornost oštevilčevanju strojne in elektro opreme,

— imenoval je stalno inventurno komisijo, za popis materiala, ki bo delovala tudi med letom,

— vodstvo podjetja bo imenovalo posebno komisijo za obravnavanje finančnih prekrškov, posebno v primerih, ko gre za nabavo razne opreme, ki ni vsebovala v programu uporabe investicijskih sredstev,

— sklenil je priporočiti osrednjemu delavskemu svetu, da naj leta odobri 8% sredstev ustvarjenega ostanka dohodka za leto 1970, namensko za rezervni sklad podjetja,

— odobril je nov način honoriranja objavljenih prispevkov v glasilu Srečno, od 1. januarja 1971 dalje,

— potrdil je poročilo o bistvenih problemih podjetja, ki se je nanašalo na čas od 1. januarja pa

do 8. februarja 1971. Problematika se je nanašala na storitve, povprečno dnevno proizvodnjo, vse v primerjavi z rezultati leta 1970, koriščenje letnih dopustov, enakomerno preko vsega leta, likvidnost podjetja, oblikovanje rezervnega sklada, posredovanja pri oblastnih in družbeno-političnih organih zaradi izplačila osebnih dohodkov nad višino, ki jo določa odlok o zamrznitvi osebnih dohodkov nad višino, ki jo odloča odlok o zamrznitvi osebnih dohodkov, nabavo investicijske opreme, kadrovske spremembe na rudniku Zagorje, spremembe gosodarskega načrta podjetja za leto 1971, zmanjšanje fluktuacije, koriščenje amortizacijskih sredstev, težave na rudniku Trbovlje in separaciji zaradi pogostih zastojev pri obratovanju termoelektrarne Trbovlje itd.

T. L.

Zakaj v letu 1971 samo 268 delovnih dni?

Po načrtu delavnikov oziroma po načrtu dela prostih sobot, je za leto predvideno 268 rednih delovnih dni.

Z 8. aprilom 1970 so bile po zakonu dolžne uvesti skrajšani delovni teden vse delovne organizacije. Tega pa ne izvajamo povsod enako.

Na temelju sedemurnega delovnega dne **dobimo:**

365 koledarskih dni, manj 52 nedelj

in 10 praznikov, pridejo 303 delovni dnevi. 303×7 ur je 2121 delovnih ur, ali spremenjeno v osemurni delovni dan = 265 rednih delovnih dni.

Če 42 delovnih ur na teden pomnožimo s 52 tedni, dobimo 2184 delovnih ur ali spremenjeno v 8-urni delovni dan je 273 delovnih dni. Toliko delavnikov opravijo delavci na delovnih mestih z vpelja-

no takoimenovano četrto izmeno, kjer se menjavajo v izmenah ne glede na praznike in nedelje.

V našem podjetju je po načrtu predvideno 268 rednih delovnih dni s tem, da so kot proste sobote upoštevali tudi dva državna in rudarski praznik, ki padejo na sobote in so plačani. To sta praznika 2. januar in 1. maj ter rudarski praznik 3. julija.

Iz navedenega sledi, da so po potrebi, tudi v okviru zakona o skrajšanem delovnem tednu, možne manjše korekture načrta.

Vilko Kovač

VRTNARSKA

Grof Bobi se sprehaja po botaničnem vrtu in občuduje razne rastline. »Tukaj,« pravi spremljevalec, »si lahko ogledate mesojedo rastlino, ki živi le od mesa.«

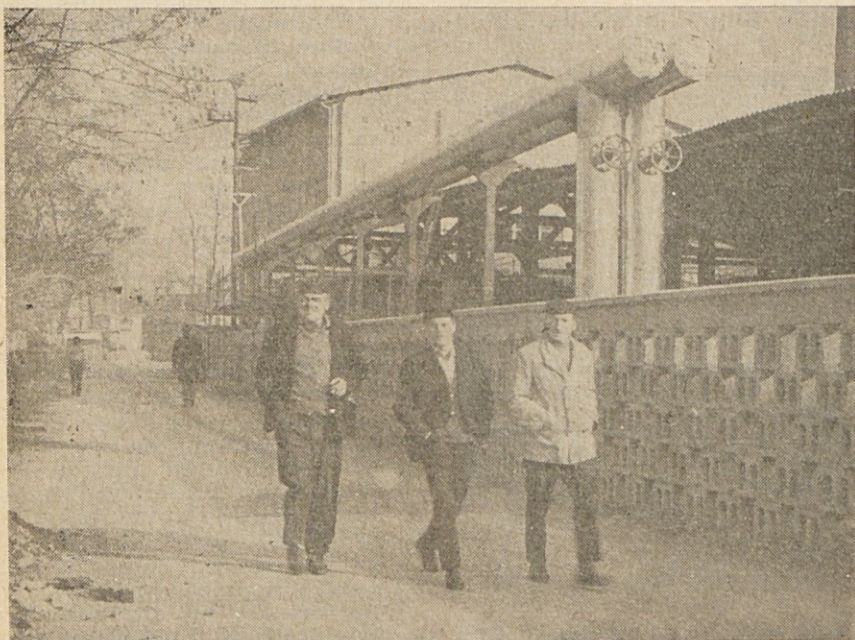
»Lepo, lepo,« odgovori hitro grof Bobi in vpraša. »Kaj ji pa servirate ob petkih, ko je post?«

— ♦ —

Petje je stal pred Volkerjevo gostilno, klobuk je potisnil na vrat in zijal v zrak ter vsakega, ki je prišel mimo vprašal »ali vi kaj vidite?« Vsak je nekaj časa zijal v zrak in dejal: »Nič!« »Jaz tudi ne,« je dejal Petje in se hahljal.

— ♦ —

Jaka je v gostilni v hipni jezi usekal pivskega tovariša po »gobcu.« Ta ga je šel tožit in plačati je moral za klobuto 5.000 din. »Le počakajte,« se je potem hvalil v gostilni, »videli boste, kako ga bom zmlatil, ko bom dobil več colnge!« (Mogoče bo to ta mesec)?

Pot rudarjev na delo. V ozadju objekt toplotarne v Trbovljah z delom toplovodnega omrežja.
Foto: Inž. Anton Bregant

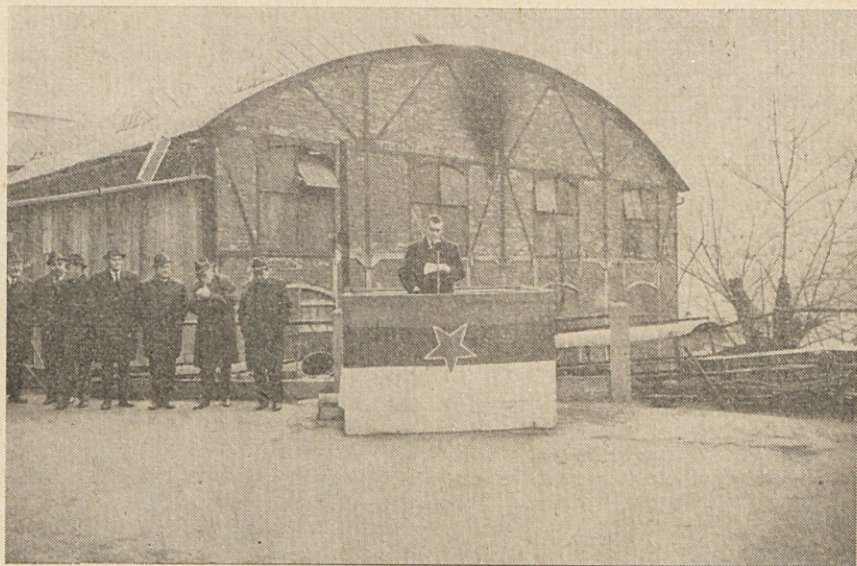
Otvoritev sepa- racije

Dne 20. decembra 1970 je bila ob manjši slovesnosti odprta novozgrajena težkotekočinska separacija premoga našega podjetja v Trbovljah. O njeni gradnji in financiranju smo v našem časopisu objavili v preteklem letu že več prispevkov, ki so jih napisali posamezni strokovnjaki, ki so sodelovali pri njenem projektiranju, vodenju, montaži financiranja itd.

Navedenega dne je bila ob 9. uri na manipulacijskem prostoru pred zgradbo nove težkotekočinske separacije otvoritev, katere so se udeležili člani delovne skupnosti ZPT, povabljeni gostje iz vrst projektantov in izvajalcev, predstavniki družbeno-političnih organizacij iz Hrastnika, Trbovelj in Zagorja, predstavniki delovnih organizacij iz Zasavja, republiški in zvezni poslanci, predstavniki poslovnega združenja energetike SRS, predstavniki poslovnega združenja RUDIS, sodelavci iz vrst članov ZPT, ki so sodelovali pri gradnji in opremljanju tega objekta ter predstavniki družbeno-političnih organizacij, ki delujejo v okviru ZPT. Na slavnosti je sodelovala tudi delavska godba Trbovlje.

Svečanost je pričela delavska godba z igranjem Internationale, nato pa je namestnik predsednika osrednjega delavskega sveta ZPT Jože Pikl spregovoril navzočim nekaj uvodnih besed. Glavni direktor Albert Ivančič, dipl. inž. rud., je nekoliko obširneje spregovoril o gradnji tega objekta. Po končanih govorih je častni član kolektiva ZPT in član sveta federacije Miha Marinko, spustil novozgrajeno separacijo v normalno obratovanje. Godba je zaigrala še nekaj primernih skladb, vsi navzoči pa so si nato ogledali nove separacijske naprave. Po ogledu so se poslužili za prevoz v Hrastnik, Trbovlje in Zagorje avtobusov, ki jih je podjetje naročilo za prevoze na to slovesnost. S povabljenimi gosti iz vrst projektantov, izvajalcev in sodelavcev pri gradnji tega objekta, je bil nato v sejni sobi uprave ZPT, prost razgovor ob prigrizku, prigrizek pa so imeli hkrati tudi sodelavci, ki so bili angažirani pri gradnji nove separacije.

Da bi ohranili zanamcem ta pomemben dogodek, objavljamo v tej številki glasila Srečno nekaj fotografij iz otvoritve in pa slavnostni govor, ki ga je imel glavni direktor,

Namestnik predsednika osrednjega delavskega sveta Jože Pikl govori ob otvoritvi težkotekočinske separacije v Trbovljah.

Foto Trbovlje

ob tej priliki. Dejal je naslednje:

Spoštovani gostje, cenjene tovarišice in tovariši — člani delovnega kolektiva!

Zamisel o spremembi tehnologije separiranja na separaciji v Trbovljah je bila prisotna v našem podjetju že vse povojno obdobje. Vendar se vse do letošnjega leta kljub rekonstrukciji separacije v letu 1952 od leta 1908 tehnologija separiranja ni v ničemer spremenila. V bistvu so vse oblike separiranja, od katerih imamo kar dve na tem mestu, že dolgo znane. V svojem razvoju so dosegle najrazličnejše modifikacije, predvsem pa avtomatizacijo celotnega tehnološkega procesa.

Že leta 1959 je podjetje pristopilo k izdelavi prvih idejnih zasnov za novo separacijo, ki pomeni, v določenem in prenesenem smislu, srce v celotnem procesu eksploatacije premoga. Zavedali smo se, da je usposobitev in modernizacija tega objekta eno bistvenih vprašanj, ki ga je potrebno v celotnem procesu eksploatacije premoga v našem podjetju urediti. Hranili smo amortizacijska sredstva za to, da bomo lahko začeli z izgradnjo. Pred 10. leti smo menili, da na prihranjena sredstva ne bomo potrebovali visokega posojila. Toda čimbolj se je odločitev za izgradnjo časovno odmikala, tem manjšo vrednost so predstavljali prihranki in tem večja je bila predvidena vsota, ki je bila potrebna iz posojila. V času, ko smo prvič pristopili k najemanju sredstev za izgradnjo le s potrebo za odobritev sredstev za izgradnjo separacije, ker je že takrat položaj premogovništva kazal znake stagniranja in v vedno večji meri so se podjetja preusmerjala na druge energetske vire. Odločitev za izgradnjo nove separacije je temeljila na zastarelosti

in dotrajanosti dosedanjih naprav in tehnologije, na vplivu trga in nujnosti izboljšanja kvalitete separiranega premoga in na izboljšanju delovanja celotnega transportnega sistema. Marsikdo nam je oporekal in nam še oporeka upravičenost izgradnje tega objekta. Mi pa že iz podatkov poskusnega obratovanja ugotavljamo, kako nujno potreben nam je bil ta objekt za uspešnejše nastopanje na trgu.

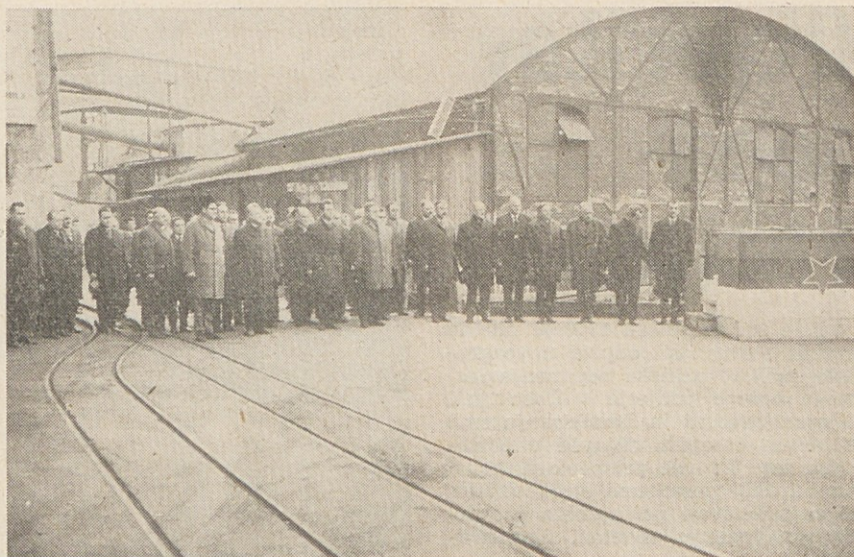
Ne moremo mimo tega, da pomeni ta objekt v celoti tudi pridobitev v finančno rentabilnem smislu. Na eni strani imamo pri tej tehnologiji opravka z višjim izplnom premogove substance, ki je na razpolago pri vstopu v težkotekočinsko separacijo in mnogo večjo ostrino ločenja ter s tem tudi kvaliteto, na drugi strani pa je dosežena v celoti tudi večja produktivnost, saj je objekt za naše razmere sorazmerno dobro avtomatiziran in potrebuje minimalno zasedbo z delovno silo.

Res je tudi, da se današnji objekt razlikuje od prvotno predvidenega, saj je bila lokacija po prejšnjem projektu na drugem mestu. V letu 1964 smo morali namreč ob natečaju za kreditiranje premogovništva predvideti 500.000 ton višjo proizvodnjo tedanjega premogovnika Trbovlje-Hrastnik, če smo se hoteli pojaviti na tem natečaju. Iz teh razlogov je bil tudi prejšnji projekt separacije osnovan na bistveno višjih kapacitetah. Ker smo uvozno opremo že naročili takrat v dobri veri, da se bo s kreditiranjem vse dobro končalo in na našo srečo so dimenzije oziroma kapacitete celotne uvozne opreme in takrat projektiranih težkotekočinskih strojev višje kot jih danes potrebujemo za to proizvodnjo. Prvi projekt nove separacije je predvideval kapaciteto

300 ton ura, kar je ustrezalo tudi takratnim zahtevam povišane proizvodnje. Na žalost pa smo se morali tako kot doslej že večkrat, sprijazniti z dejstvom, da kredit ni bil realiziran. Pogoje, kakršni so bili postavljeni ob dodelitvi takega kredita, tudi slovenska banka, ki je morala nastopati kot garant, ni bila pripravljena sprejeti. Ob padanju konjunktura na tržišču s premogom, je bila ta odločitev dobrodošla vsem, ki so se bali, da bi se naložena sredstva zaradi takratne situacije v premogovništvu, ne vračala. Seveda pa smo se v podjetju zavedali, da ne kaže vreči puške v koruzo. Predvsem smo smatrali, da je potrebno v končni predelavi premoga doseči ustrezno tržno kvaliteto in s tem tudi v določeni meri vplivati na odločitev potrošnika v izbiri energetskega vira.

Ob načrtovanju celotnega kompleksa naprav na prostoru sedanje težkotekočinske separacije, je bilo kot prvo potrebno rešiti problem oskrbe termoelektrarne s premogom, predvsem zaradi tega, ker so se v začetku 1965 že odločili za izgradnjo termoelektrarne Trbovlje II. Menim, da je v celotni zasnovi rešitev transporta do obeh objektov t. j. drobilnice za termoelektrarno in do težkotekočinske separacije, določena originalnost pa tudi smotrnost in racionalnost.

Ker pri zvezni investicijski banki torej ni bilo pričakovanih sredstev, smo se obrnili na sredstva v republiki. Ta sredstva smo dobili v letu 1967 pri skladu republiških skupnih rezerv. Seveda pa sta bila postavljena dva pogoja, ki smo jih uspešno opravili. Eden je bil ta, da v sanacijskem programu, katerega je bilo potrebno predložiti, ne predvidimo povečanja proizvodnje, drugi pa v integraciji premogovništva Zasavja. Sanacijski program je vse-

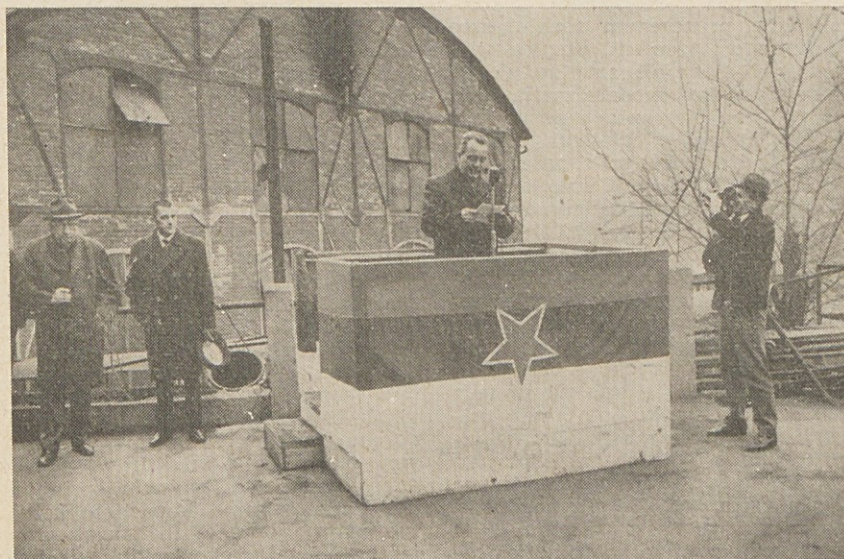
Gostje in člani kolektiva ZPT, ki so sodelovali na otvoritvi novozgrajene težkotekočinske separacije dne 20. 12. 1970.
Foto: Trbovlje

boval nekatere elemente modernizacije iz celotnega procesa eksploatacije premoga. V ta program je bila seveda vključena tudi težkotekočinska separacija v Trbovljah. Glede na to, da je bila drobilnica za termoelektrarno že zgrajena in da so bile zgrajene glavne transportne poti, je bila spričo uporabe dosedanjih bunkerjev za separiran premog, predvidena kapaciteta nove separacije na 200 ton/ura, kar je glede na razmere na tržišču in predvideno proizvodnjo popolnoma zadostovalo. Seveda pa ni bilo popolne skladnosti med že naročeno opremo za separacijo večjih kapacitet iz leta 1964 in opremo za separacijo, ki naj bi bila prilagojena manjši proizvodnji. Pri tem ne nastaja ozko grlo, ker so prav sepa-

racijski težkotekočinski stroji dimenzionirani za višjo proizvodnjo. Iz razmeroma dolgotrajnih razgovorov, razglabljanj in razmišljanj je končno nastal projekt, katerega uresničitev imamo pred seboj.

Že v letu 1964 smo se odločili, da poverimo celotno izvedbo izgradnje poslovnemu združenju RUDIS. V začetku je šlo v glavnem za nabavo uvozne opreme in usklajevanje vedno na novo spreminjajočih se projektov, ki so jih spreminjali zaradi spreminjanja odločitev o velikosti, lokaciji itd., kar sem že omenil. V letu 1967 smo spustili v obratovanje drobilnico premoga za potrebe termoelektrarne, v letu 1968 pa smo pristopili končno h gradnji nove težkotekočinske separacije, ki po dve in pol letih izgradnje danes pričinja normalno obratovati. Pri tem moram opozoriti, da je precej objektov nevidnih, ki spadajo v celoten sistem, kajti vse transportne poti, zvrčališča in bunker za rovni premog so zgrajeni in obratujejo pod zemljo. V celotnem sistemu funkcioniranja smo uporabili od starih objektov del stare pralnice za separiranje zdroba in bunkerje za separiran premog.

Zdi se mi, da poudarim precejšnje finančne napore podjetja za celotno izgradnjo, ki je trajala od leta 1966. V objekte, ki danes pričinja redno obratovati je bilo vloženih 29 milijonov din. Od tega je bilo iz sklada republiških skupnih rezerv kreditiranih 7.355.563 din oziroma 25%. Če pa k tej vrednosti težkotekočinske separacije dodamo še to, kar je bilo zgrajeno do leta 1967, t. j. drobilnica premoga, potem so vsi objekti skupaj vredni 35.774.415 din. Že omenjena dodeljena sredstva iz sklada republiških skupnih rezerv, se tako znižujejo v izgradnji celotnega kompleksa, na 20% od skupne vrednosti. Če

Glavni direktor ZPT Albert Ivančič, dipl. inž. rud. govori ob otvoritvi nove težkotekočinske separacije v Trbovljah.
Foto Trbovlje

upoštevamo, da smo ta kompleks gradili pet let, potem lahko ugotovimo, da smo morali letno odvajati okoli 5.600.000 din za to izgradnjo in da smo zaradi tega zaostali z modernizacijo na drugih področjih. Vendar moram omeniti, da je bilo letošnje leto, intenzivnih vlaganj na vseh treh področjih Zasavskih premogovnikov in to v okviru sredstev, ki so po odbitku potrebnih sredstev za težkotekočinsko separacijo še ostala od predvidene ustvarjene amortizacije.

Iz takega kratkega pregleda poteka izgradnje separacije je razvidno, da so naši napori usmerjeni v

intenzivno modernizacijo in da smo dosegli s to izgradnjo določeno osnovo, ki pogojuje napredek v nadaljnjem razvoju, ki pa mora doseči hitrejši tempo ob sredstvih, ki bi jih dobili izven podjetja.

Zahvaljujem se vsem projektantom in izvajalcem: RUDIS-u, IBT-ju, strojni tovarni — Trbovlje, gradbenemu podjetju Obnova, splošnemu gradbenemu podjetju Zasavje-Trbovlje, splošnemu gradbenemu podjetju Hrastnik, Hidromontaži Maribor, Klimi Celje, Metaliji Trbovlje ter domačim izvajalcem iz obrata za specialna rudarska dela, separacije in elektrostrojnega obrata, za uspe-

šno opravljeno delo na tem objektu in celotnem kompleksu ter prošim tovariša Marinka, da spusti težkotekočinsko separacijo v obratovanje.

Nova separacija od otvoritve dalje obratuje povsem normalni in doslej ni bilo bistvenih zastojev. Zgraditev tega objekta je bila upravičena, kar dokazujejo rezultati, pridobljeni v času poizkusnega in rednega obratovanja. Naša skupna želja je, da bi njene naprave uspešno tekale vsa nadaljnja leta v prid sedanje pa tudi bodoče generacije rudarjev oziroma članov delovne skupnosti ZPT.

T. L.

Novice iz rudarstva

Stalno naraščanje porabe energetskih virov v svetu ter naraščajoče cene uvoženih energetskih virov, bodo prisilile zahodne države, da povečajo pridobivanje premoga in proizvodnjo koksa. Po mnenju strokovnjakov, se bo energetska poraba v svetu povečala od sedanjih 7 milijard ton premogovih enot, konca tega desetletja na 11 do 12 milijard ton premogovih enot. Kolikor se bo proizvodnja jekla zahodnih držav do leta 1980 povečala kot je predvideno, t. j. od 407 na 724 milijonov ton, se bo tudi poraba koksa povečala od 160 na 250 milijonov ton, kar predstavlja povečanje porabe koksa za 120 milijonov ton. (Handelsblatt, 19/1 — 1971.

— ♦ —

Koncem preteklega leta so ugotovili, da je premog še vedno in bo ostal tudi v bodočnosti enakovredno gorivo na vseh svetovnih trgih, pa tudi v naši državi. Zvišane cene premoga, pa tudi osebni dohodki rudarjev so se nekoliko dvignili. Deloma je to povzročilo, da so začeli vračati kopači »črnega zlata« na jamska delovišča. V novembru in decembru 1970, pa tudi v januarju 1971, so jugoslovani dosegli rekordno proizvodnjo, predvsem na račun dela prostih sobotah in nedeljah. Skupno so jugoslovanski premogovniki nakopali v preteklem letu zaokroženo 28.451.000 ton premoga vseh vrst, kar je za skoraj 2 milijona več kot leto poprej, t. j. v letu 1969. Od skupne količine proizvedenega premoga ima prvo mesto lignit. Tega so nakopali zaokroženo 18.783.000 ton, medtem ko se je proizvodnja črnega in rjavega premoga nekoliko zmanjšala napram letu 1969. (Po EKOS).

— ♦ —

Razvoj industrije pa tudi prebivalstva je omogočil ekspanzijo e-

nergetskih potreb na svetu, ki je zasenčila vsa pričakovanja. Ekspanzijo pospešuje gospodarska rast in življenska raven v industrijskih državah. Svetovne potrebe v energiji so znašale v letu 1920 1,5 milijarde ton premoga, preračunanega v črni premog, po novih cenitvah pa se bodo potrebe povečale do leta 2000 na okrog 25 milijard ton črnega premoga. Pri pokrivanju svetovnih energetskih potreb, ki sedaj znašajo okrog 7 milijard ton črnega premoga, sodeluje mineralno olje s 50 % tako, da je po svetovnih merilih najpomembnejši nosilec energije. Razvoj, kakršnega je zabeležilo mineralno olje od sredine tega stoletja dalje, nima podobnega primera. (Po EKOS).

— ♦ —

1. avgusta 1970 je odšel v pokoj Grm Fran, dipl. inž. rud., rudarski inšpektor pri republiškem rudarskem inšpektoratu SRS. Čeravno je odšel v pokoj, pa je še vedno ostal honorarni inšpektor za šolstvo na področju rudarstva. Inženir Grm je dolga leta sodeloval kot inšpektor in njegov odnos, ki ga je imel do podjetja in članov naše delovne skupnosti, še dolga leta ostal nam vsem v najboljšem spominu kot človek in kot strokovnjak.

— ♦ —

SedANJI rudarski inšpektor republiškega rudarskega inšpektorata SRS je za naše območje Svetozar Zebre, dipl. inž. rud., ki je svojo dolžnost za naše območje prevzel pred dobrim letom dni. Naša delovna skupnost mu želi, da bi imel srečno roko pri sodelovanju z našim podjetjem, kakor tudi s člani naše delovne skupnosti.

— ♦ —

V začetku t. l. je bil imenovan na delovno mesto rudarskega orga-

na republiškega sekretariata za gospodarstvo SRS tovariš Miroslav Zolnir, dipl. inž. rud., dosedanji odgovorni vodja rudarskih oddelkov tehniške srednje šole in rudarske nadzorniške šole v Ljubljani in naš svoječasi sodelavec. Nadomestil je dosedanjo sodelavca na tem delovnem mestu tovariša Franca Kendu, dipl. inž. rud., ki je zaradi bolezni opustil delo na tem delovnem mestu.

— ♦ —

Dne 7. januarja 1971 je bil v popoldanskih urah v čakalnici obrata Kisovec narudniku Zagorje, razgovor članov kolektiva tega obrata, katerega so se udeležili tudi glavni direktor ZPT Albert Ivančič, dipl. inž. rud., tehnični direktor ZPT Adolf Jermol, dipl. inž. rud. in namestnik glavnega direktorja Jože Zorčič, inž. Razpravljali so o problematiki nadaljnega obstoja oziroma razvoja tega obrata glede na možnost zmanjšanja eksploatairanja premogovih ležišč na tem območju, če bi z raziskavo ugotovili, da so se eksploataibilne zaloge premoga zmanjšale. Sestanka se je udeležilo blizu 100 članov kolektiva tega obrata.

— ♦ —

Dne 15. januarja 1971 je bila opravljena ob pristotnosti posebne komisije, primopredaja poslova delovnega mesta direktorja rudnika Zagorje ZPT. To delovno mesto je doslej od integracije dalje zavzemal Štefan Mozer, dipl. inž. rud., od tega dne dalje pa je na tem delovnem mestu Rado Ozbič, dipl. inž. rud., dosedanji glavni inženir tega rudnika.

— ♦ —

Dne 15. januarja 1971 je revirski komite ZKS Trbovlje ob navzočnosti številnih predstavnikov oblastnih in družbeno-političnih organi-

zacij iz Hrastnika, Trbovelj in Zagorja, razpravljaj o vprašanju eventualnega zmanjšanja obsega odkopavanja premoga na obratu Kiso-vec v Zagorju. Predstavniki ZPT so vse navzoče seznanili s to problematiko. Seznanjeni so bili s tem, da je podjetje naročilo izdelavo elaborata, šele nato pa bodo osrednji samoupravni organi ter samoupravni organi na rudniku Zagorje, razpravljali in sklepali o obsegu nadaljnjega obratovanja na tem obratu.

— ♦ —

Dne 26. januarja 1971 so dosegli vsi trije rudniki ZPT rekordno proizvodnjo premoga, odkar je podjetje integrirano. Skupno so nakopali 8.400 ton premoga, od tega: rudnik Hrastnik 2.903, rudnik Trbovlje

2.869 in rudnik Zagorje 2.444 ton, rudarski šolski center Trbovlje 108 in rudarski šolski center Zagorje 76 ton. Sicer pa je bila dosežena v januarju 1971 najvišja mesečna proizvodnja premoga pri ZPT v višini 179.900 ton. Rudnik Hrastnik je nakopal 59.640, rudnik Trbovlje 60.900, rudnik Zagorje 54.800, rudarski šolski center Trbovlje 2.760 in rudarski šolski center Zagorje 1.800 ton. V tej mesečni proizvodnji je všteta tudi proizvodnja ob dela prostih sobotah in nedeljsko dopoldansko delo.

— ♦ —

V letu 1970 se je svetovna proizvodnja premoga, po podatkih EGS povečala za 4% na 2.945 milij. ton. Pri tem je proizvodnja črnega pre-

moga dosegla 2.175 milij. ton, proizvodnja rjavega premoga in lignita pa je bila 768 milij. ton. V primerjavi z letom 1969 je bila proizvodnja za 117 milij. ton večja. Največje povečanje proizvodnje je nastopilo v treh velikih državah proizvajalkah premoga: SZ, ZDA in LR Kitajski, ki so skupno povečale proizvodnjo za 62 milij. ton. Proizvodnja premoga je nazadovala v državah EGS in na Japonskem. Sovjetska proizvodnja premoga se je povečala za 7 milij. ton na 614 milij. ton, proizvodnja ZDA za 25,7 milij. ton na 543,7 milij. ton, na 543,7 milij. ton, proizvodnja LR Kitajske pa je po ocenah dosegla 360 milij. ton.

(Nachrichten für Aussenhandel, 27 — 3. II. 1971).

Komu koristi tako pisanje?

V Ljubljanskem dnevniku št. 17, z dne 19. 1. 1971 je bil objavljen članek novinarja Petra Kavalarija na temo: Zasavski premogovniki čez 10 let — ukinitev rudnika Zagorje. Človek si ne more kaj, da se ne bi zamislil, kako nekateri novinarji obveščajo slovensko javnost in jo tudi zavajajo, kakor kaže ta primer. Na podlagi objavljenega članka tega novinarja, smo opazili v naših revirjih nekako nezaupanje, ki ga lahko rodi taka informacija v časopisu. Mislim, da lahko govorim v imenu mnogih drugih sodelavcev, ko sodim, da se po drugi strani o Zasavskih premogovnikih-Trbovlje premalo piše, predvsem o tem, da potrebujejo posojilo za izvedbo modernizacije svojih naprav, da bi na ta način še povečali storilnost pri delu in omogočili boljše nagrajevanje. Prav to zadnje je največkrat vzrok odhajanja mladih kopačev iz jamskih obratov na rudnikih. Prav tako novinarji premalo pišejo o tem da so premogovniki oziroma rudarji v povojnem času dali mnogo od sebe, v korist vse družbene skupnosti pri čemer pa so imeli razmeroma slabe osebne dohodke v primerjavi z drugimi vejami gospodarstva in negospodarstva. Nerazumljivo je, da je novinar napisal tak članek brez vednosti uprave podjetja in njegovih samoupravnih organov. Glede na to, da živimo v času, ki terjajo napore nas vseh pri izvajanju gospodarskega načrta, tako v podjetju, kakor tudi v republiki in federaciji, bi morali tudi tisti, ki vplivajo na javno mnenje, ravnati v takih primerih drugače, predvsem pa vzpodbudno. S takim načinom obveščanja pa se dela rudarjem medvedja usluga. Pravilno je postopala uprava Zasavskih premogovnikov Trbovlje, ko je zahtevala preključ objavljenega

ga članka, kar smo pozdravili vsi člani delovne skupnosti.

Stefan Jesenšek

POJASNILO

Prispevek Petra Kavalarija na gornjo temo v Ljubljanskem dnevniku, je dejansko revoltiral številne člane naše delovne skupnosti. Glede na to, da je v tem članku bilo napisano več trditev, ki niso imele nobene stvarne podlage, je uprava podjetja zahtevala v skladu z določili zakona o tisku, da Ljubljanski dnevnik takoj objavi popravek oziroma preključ trditev. Vendar je uredništvo Ljubljanskega dnevnika objavilo le krajši izvleček iz naših zahtev. Uprava podjetja je v svojem pismu sporočila, da se novinar pri pisanju prispevka ni posvetoval s pooblaščenimi predstavniki ZPT, niti se ni zglasil pri katerikoli službi v podjetju, ki bi mu lahko dala podatke. Poudarila je, da je objavljena vest nepovoljno vplivala na člane delovne skupnosti in da se z mislijo, t. j. da bi njegovi samoupravni organi nikdar niso bavili, čeravno je vedno prisotna skrb, za rentabilnejšo in ekonomičnejšo proizvodnjo premoga na posameznih obratih. Obstojala je možnost, da je novinar prejel podatke iz elaborata, ki so ga izdelali angleški strokovnjaki v okviru OZN — v okviru študije regionalnega razvoja Zasavja. Podjetje te študije ni prejelo, čeprav se del te študije nanaša tudi na naše podjetje. V pismu je bilo nadalje poudarjeno, da pri podjetju obstojajo določene težave, ki izvirajo iz težkih montangeoloških prilik ter pomanjkanja zadostnega števila rudarjev — kopačev na odkopih, kar vse vpliva na višino proizvodnih stroškov. Sicer pa je bi-

lo poudarjeno tudi to, da se podjetje trudi, da bi uspelo zainteresirati odgovorne organe, da bi lahko prišlo do kreditov pod sprejemljivimi pogoji.

Na podlagi te naše zahteve je uredništvo Ljubljanskega dnevnika poslalo novinarja Petra Kavalarija na razgovor k pooblaščenim predstavnikom podjetja. Oba naša dva predstavnika sta mu pojasnila vzroke za naše zahteve za objavo preklica njegovih trditev. Ob tej priliki je obljubil, da bo v naslednjem svojem prispevku netočne informacije popravil in da je nameraval z objavo koristiti rudarjem oziroma Zasavskim premogovnikom-Trbovlje. Dne 2. 2. 1971 je bil objavljen v Ljubljanskem dnevniku s strani istega novinarja prispevek pod naslovom: Pogovor o težavah Zasavskih premogovnikov — zakaj rudnik ni dobil študije OZN? Tudi tokrat je poslalo podjetje opozorilo uredništvu Ljubljanskega dnevnika, da je novinar Kavalari ponovno kršil svojo novinarsko etiko in formuliral določene stvari tako, da so bile v celoti v nasprotju z dejanskimi izjavami. Posebno je podjetje reagiralo na njegovo izjavo, da podatki, ki so bili objavljeni dne 19. 1. 1971, držijo. Naša dva predstavnika sta dejansko izjavila, da nikarkršnih podatkov ne moreta komentirati, dokler podjetje ne dobi na vpogled celotne študije, ki so jo izdelali strokovnjaki OZN. Prav tako nista izjavila, da bi bila predvsem občina Hrastnik tista, ki ima manj razumevanja za solidarnost pri prelivanju sredstev. Govorila sta na splošno o vseh treh občinah, pri čemer pa nista izrecno nobene ime- novala.

Na podlagi takega načina poročanja, je podjetje sporočilo uredniš-

tvu Ljubljanskega dnevnika, da novinarju Kavalarju odselj ne bo dajalo na razpolago nikakršnih po-

datkov več, pač pa bo obravnavalo problematiko Zasavskih premogovnikov — Trbovlje le s kakim dru-

gim njihovim sodelavcem.

T. L.

8. marec — praznik žena

V težkem boju zoper izkoriščanje in zapostavljanje delovnega človeka, zlasti še žensk, je 8. marec pomemben mejnik.

Od leta 1910 praznujemo 8. marec kot praznik delovnih žensk, tistih delovnih žensk, ki se zavestno bojuje za svoje pravice in stem za enakopravnost vseh delovnih ljudi in tistih, ki se zavedajo, da je iz istih družbenih korenin pognalo tako žensko kot delavko in narodnostno vprašanje.

Življenje nam je na vsakem koraku dopovedovalo, da nas družba manj ceni kot moške, da nas ne pušča k vsakemu poklicu, da nam za isto delo ne daje enakega plačila, da ovira razvoj naših sposobnosti in da nam, da bi vsega tega ne zavedale, hote vceplja suženjsko miselnost, kot je hote prepričevala delovne množice, da so bogatini in reveži od vekomaj in da bodo na vekomaj. Samo dvojce je bilo za to mogoče: ali se z vsem tem sprijazniti in se dati prepojitj s suženjsko miselnostjo, ali pa se upreti in zahtevati tudi zase pravice — človeka. Takrat se je z bojevitostjo vero mislilo na čas, ko se ne bo več govorilo o moških in ženskah, ampak samo o človeku, na čas, ko ne bo v nikomur več gospodovale in v nikomur več suženjske miselnosti, na čas, ko se bo vsakdo zavedal svojega človeškega dostojanstva in svojih človeških pravic.

Dolgo let mineva, odkar so napredne ženske sveta ustanovile dan žena kot manifestacijo mednarodne solidarnosti in revolucionarnega boja v okviru naprednega delavskega gibanja. To se je zgodilo na II. mednarodni konferenci žensk v Københavnu, 27. avgusta 1910. Dan žena so prvič praznovali leta 1911 v Ameriki, naslednje leto pa že v vrsti evropskih dežel. Spočetka je bila osnovna vsebina te manifestacije agitacija za žensko volilno pravico, kaj kmalu pa se je razširila na boj proti izkoriščanju, za ekonomske in politične zahteve, za mir in socializem.

Delavsko gibanje se je rodilo najprej v bolj razvitih deželah, v katerih so prišla razredna nasprotja najprej do polnega izraza (npr. v Angliji, Franciji in Nemčiji). Ženske so že od prvih začetkov najaktivnejše sodelovale v tem gibanju. Že sredi prejšnjega stoletja so tagibanja postopno preraščala iz spontanij akcij in raznih odporov proti izkoriščanju v organizirani boj delavskega razreda. Marx in Engels sta dala temu boju znanstvene temelje. Delavskemu razredu sta od-

prla perspektivo za osvoboditev delovnih ljudi in s tem veliko prispevala tudi k praktičnemu organiziranju revolucionarnih delavskih združenj in k njihovi povezavi.

Ženske Jugoslavije lahko s ponosom predložimo obračun svojega revolucionarnega dela, boja in uspehov vse do naših dni. Veliko smo prispevale ne le za zmago socialističnih načel v naši državi, temveč tudi v mednarodnem delavskem gibanju nasploh. Ta pot je bila dolga in trnava, med drugim tudi zato, ker smo se morale boriti v pogojih velike gospodarske zaostalosti.

Že protikonce prejšnjega stoletja so bile v naši deželi znatne delavske akcije, pri katerih so nesebično sodelovale tudi ženske. Trboveljske ženske so leta 1876 izvedle stavko na dnevnem kopu, potem pa so sodelovale v stavki leta 1889. Med drugimi je bilo ob tej priliki aretiranih tudi 55 žensk. Njihova udeležba je bila znatna tudi pri stavkah leta 1905 in 1910. Svojo dejavnost v naprednem gibanju pa so pokazale širom Jugoslavije in sveta z raznimi uspešnimi akcijami.

V vsej Jugoslaviji so predstavljale ženske v nekaterih gospodarskih panogah večino zaposlenih, njihovi delovni pogoji pa so bili zelo slabi. Ženske so včasih prejemale polovico nižje mezde kot moški, zato so široko in odločno sodelovale v boju za boljše razmere. Ni bilo stavke ali druge kolikortoliko pomembnejše akcije, v kateri ne bi sodelovale ženske. Po letu 1932 so bile stavke čedalje pogostejše, v njih pa so sodelovale ne le delavke, temveč tudi delavske žene, ki so stavkajočim vsestransko pomagale. Leta 1933 so ženske trboveljskih revirjev spontano zasedle vhode jame in pripomogle, da so napovedali stavko, pri čemer je pomagala tudi solidarnost žensk iz drugih revirjev. Vse to dokazuje, da so bile ženske vedno pripravljene braniti svoje pravice, svoje življenje in življenje lačnih otrok.

V boju in akcijah so ženske nastopale z zahtevami po ekonomskih in političnih pravicah, zahtevale so enakost, volilno pravico itd. Zahtevale so, naj bi bile ženske v zakonih izenačene z moškimi. Vse te svoje zahteve so ženske manifestirale tudi na proslavah 8. marca.

Ko so se leta 1914 zgrnili nad nami najtemnejši dnevi naše zgodovine, smo kljub temu ali pa prav zato vztrepotali vsi, ki že dotlej z življenjem nismo bili zadovoljni. Saj smo bili neomajno prepričani, da se mora nekaj zgoditi, da se je

treba zagnati v boj, ki nas bo dokončno rešil vsega, kar nas je težilo in dušilo, v boj, ki nas bo rešil tujega jarma in osvobodil torej tudi ženo stoletnih in tisočletnih družbenih in družinskih spon.

In ko so zagrmeli naši prvi streli, smo živo zaslutili tisti čas, ko se bo govorilo samo še o človeku in ko zato ne bo več treba tritati sil, za to, da bi dopovedovali svetu, da hočeš živeti tudi ti, ki si ženska, polno in odgovorno osebno in družbeno življenje. Ko pa so odgrmeli naši zadnji streli, je bila v nas ena sama velika sreča — sreča osvobodjenega človeka.

Zdaj ob prazniku borbenih žena 8. marca se moramo spomniti te velike spremembe v družbenem položaju ženske, pa ne le spremembe, ampak predvsem tudi tega, kako je do nje prišlo.

Milijon sedemstotisoč življenj je padlo za našo svobodo. In koliko med njimi velikih in majhnih, znanih in neznanih junakinj, koliko zavestnih bojevnic za novo življenje. Ali naj zaostajamo za njimi? Praznujemo 8. marec v njihov spomin, v znamenju njihovega boja.

Ob 8. marcu, ki ga od leta 1910 praznujemo socialistke vsega sveta kot dan borbenih žena, je prav, da pogledamo svoje delo in si zastavimo naloge za prihodnost.

Kot že vemo so se med NOV in takoj prva leta po njej pri nas ženske v velikem številu vključile v politično in družbeno življenje. Če upoštevamo vse te okoliščine in pa še zaostalo miselnost, ki je še posebno v odnosu do žensk vladala pri nas pred vojno, je odstotek žena, ki jih je razgibala revolucija in doba po njej, vendarle velik, saj se udeležuje v javnem življenju pri nas sorazmerno celo več žensk kot drugod po svetu. Seveda pa bi bilo napačno, če bi se s tem zadovoljile in dajale roke križem. Če pogledamo samo razvoj našega podjetja in njegov vsestranski napredek vidimo, da je bilo za dosego napredka potrebno aktivno sodelovanje slehernega delovnega človeka, tudi delovne žene. Tako vidimo, kako je naš čas zanimiv, predvsem še zaradi tega, ker mnogo bolj vrednoti človeka, tudi ženo, kot kdajkoli prej. In kakšno pozornost izkazujejo temu prazniku v naši delovni skupnosti? Vodstvo podjetja že nekaj let na dan 8. marca organizira razgovor s predstavnicami žensk iz posameznih delovnih enot in služb, na katerem sodelujejo tudi predstavniki organov upravljanja in družbenopolitičnih organizacij podjetja. Ob

tej priložnosti glavni direktor oziroma njegov namestnik čestita vsem pri Zasavskih premogovnikih zaposlenim ženskam preko navzočih zastopnic in se zahvali za sodelovanje, dosežene uspehe in marljivost pri delu v podjetju. Na razgovor pa ženske-sodelavke razpravljajo o problemih zaposlitve, o težavah na posameznih delovnih mestih, zaščitnih

sredstvih, medsebojnih odnosih pa tudi o vseh drugih problemih, ki se njih tičejo. Podjetje ima v svojem pravilniku o delitvi osebnih dohodkov vnešeno tudi posebno določilo, po katerem imajo vse ženske, ki so v delovnem razmerju pri ZPT, ob njihovem prazniku po en dan izrednega plačanega dopusta, matere-samohranilke otrok pa celo po

dva dni v letu. Temu prazniku posvečajo posebno skrb tudi nekatere sindikalne podružnice v delovnih enotah ZPT, saj ženske ob njihovem prazniku nagradijo z manjšimi darili, ponekod pa organizirajo zanje tudi enodnevne izlete. Takšna priznanja in pozornost našim ženskam, pa je vsekakor vredno pohvaliti!

Heda Železnik

Umrl je Anton Zagorišek

Dne 24. januarja 1971 je umrl Anton Zagorišek, upokojeni rudar — kopač iz Trbovelj. Vest o njegovi smrti nas je zelo pretresla in skorajda nismo mogli verjeti, da se je od nas poslovil eden najbolj znanih jugoslovanskih rudarjev-udarnikov, ki se je s svojimi uspehi pri delu v jami rudnika Trbovlje, proslavil enako kot se je na primer rudar Sirotanovič proslavil v bosanskih rudnikih.

Tovariš Zagorišek se je rodil leta 1904 v Trbovljah. Najprvo se je zaposlil v letu 1918 na rudniški separaciji v Trbovljah, kasneje pa je bil zaposlen do leta 1954 v jami rudnika Trbovlje, od 13. 5. 1954 do 20. 3. 1958 pa je bil zaposlen kot rudar kopač na obratu za specialna rudarska dela ZPT, od koder je odšel tudi v pokoj. Vse beneficirane delovne dobe je imel 50 let. V dobi največjega povpraševanja po premogu, t. j. v prvih letih po II. svetovni vojni, je dosegel naslov udarnika šestintridesetkrat zaradi izredno visokih storitev na proizvodnji premoga. Dajali so ga za primer dobrega državljana in dobrega proizvajalca vsem državljanom Jugoslavije. Bil je član ZK in v času svojih največjih moči in uspehov tudi zvezni ljudski poslanec. Prejel je več odlikovanj.

26. januarja t. l. se je od njega poslovilo izredno veliko število občanov, predvsem pa njegovih tovarišev iz Zasavskih premogovnikov. Na njegovi zadnji poti so ga pos-

premili tudi uniformirani rudarji iz rudnikov Trbovlje in Hrastnik, delavska godba in pevski zbor društva upokojencev Trbovlje. V imenu kolektiva Zasavskih premogovnikov-Trbovlje, se je od njega poslovil glavni direktor Albert Ivančič, dipl. inž. rud., z naslednjimi besedami:

»Zelo nas je presenetila vest, da tovariš Tone ni več med nami. Že 12 let je tega, kar si zapustil jamo, ko si se poslovil od rudarskega poklica in prešel v zasluženi pokoj. Bil si pojem pridnosti in revolucionarne povojne zagnanosti v iskanju najboljših poti za hitro obnovo domovine. Tvoj sloves ni bil samo takrat, o Tebi se tudi danes spoštljivo govori med našimi rudarji, ki Te večinoma lahko poznajo samo po imenu. V težkih pogojih dela, ki so vedno pristotni v premogovništvu, si vedno znal tako s svojim umom, kot tudi s fizično sposobnostjo, najti najboljšo rešitev pri svojem delu, pri katerem si dosegel visoko storilnost. Za Tebe ni bilo nobeno delo pretežko, niti prezahtevno, da bi od njega odstopil. Iz Tebe je izžarevala energija, pripravljena vedno spopadati se z najbolj zahtevnimi deli v rudarskem podzemlju.

Ko zdaj tu ležiš pred nami, nemoten in namenjen počitku v večnem miru, se Ti zahvaljujem v imenu kolektiva Zasavskih premogovnikov-Trbovlje za delo in uspehe, s katerimi si ponesel sloves revirjev po vsej naši domovini in pokazal

Anton Zagorišek, šestintridesetkratni udarnik in zvezni ljudski poslanec.

mladim pot, katero je treba hoditi. Naj Ti bo lahka slovenska zemlja, v kateri si Ti prebil in delal več kot polovico svojega življenja in rudarski Srečno naj Te spremlja ob vstopu v Tvoj zadnji dom.«

Poslovil pa se je od njega v imenu sindikalne organizacije rudarjev še rudar Miha Podlesnik. V svojih besedah ga je orisal kot zelo dobrega delovnega tovariša in kot zelo spoštovanega in visoko cenjenega rudarja.

Slava njegovemu spominu!

Pregled proizvodnje premoga v letu 1970 v SFRJ

Premogovniki v Jugoslaviji so v letu 1970 nakopali naslednje količine premoga (v tonah):

Celokupna proizvodnja premoga v Jugoslaviji 28,450.977

od tega:

- črni premog 677.550
- rjavi premog 8,990.546
- lignit 18,782.881

Rudniki črnega premoga
Raša 363.280

Ibarski rudniki 213.985
Dobra Sreča 42.983
Vrška Čuka 57.302
Sečovelje —

Rudniki rjavega premoga
Srednjobosanski rudniki 2,339.164
— Kakanj 1,050.738
— Breza 720.935
— Zenica 479.703
— Abid Lolić-Bila 87.788
Titovi rudniki

Banovići 1,904.132
Zasavski premogovniki-Trbovlje 1,780.000
Resavsko-Moravski bazen 600.991
Moravsko-Moravički bazen 512.814
Aleksinac 288.426
Soko 224.388
Senovo 251.200
Ugljenik 121.642
Bogovina 174.924
Kočevje 214.181
Miljevina 192.000

Kamengrad-Ruding	106.760	Koprivniški ugljenokopi	—	Lubnica	181.909
Mostar	176.500	Presika Ljutomer	1.620	Despotovac	67.383
Kanižarica	142.600			Stanari	91.186
Ivangrad	118.520	Rudniki lignita		Gračanica	80.440
Laško	107.100	Titovi rudnici		Štavalj	42.024
Medjimurski ugljenokopi	34.286	Kreka	4.587.176	Vrbica-Gacko	33.357
Tušnica	62.862	Velenje	3.461.000	Koprivnički-Bregi	14.343
Pregrada	25.307	Kosovo	3.946.803	Muhadžer Babuš	18.511
Teslić	40.203	Kolubarski bazen	4.316.956	Cazin	13.258
Montana-Žalec	29.153	— Površ. odkopi	4.072.051	Sinj	10.331
Krapina	16.300	— Jama Junkovac	244.905		
Jasenovac	18.515	— Sušeni lignit	353.335		
Golubovec	3.300	Kostolac	1.304.598		
Mesići	14.559	Plevlja	365.721		
Siverić	1.850	Ivanečki ugljenokopi	247.885		

(Proizvodnja za nekatere manjše premogovnike je ocenjena. — Vir: Informacija Rudarskega instituta Beograd-januar 1971).

Letošnje izobraževalne akcije

Tudi v letu 1971 je v okviru Zasedavskih premogovnikov — Trbovlje predvidenih več izobraževalnih akcij. Te bodo zajele ob rednem izobraževanju učencev v poklicni rudarski šoli s teoretičnim in praktičnim izobraževanju kovinskih, elektrikerskih in avtomehaniških učencev, ki obiskujejo teoretični del pouka v Strokovno izobraževalnem centru v Zagorju, tudi izobraževalne akcije za redno zaposlene starejše člane delovne skupnosti.

V poklicnih šolah se bo v letošnjem letu (do konca šolskega leta 1970/1971) izobraževalo v različnih strokah naslednje število učencev:

rudarji: I. letnik 40 učencev
II. letnik 35 učencev
III. letnik 35 učencev
Skupaj 110 učencev

kovinarji: I. letnik 6 učencev
II. letnik 5 učencev
III. letnik 7 učencev
Skupaj 18 učencev

elektrikarji: I. letnik 7 učencev
II. letnik 8 učencev
III. letnik 3 učenci
Skupaj 18 učencev

avtomehaničarji: I. letnik 1 učenec
avtoelektrikarji: I. letnik 1 učenec
Skupaj 2 učenca

Celokupno 148 učencev

Da bi zadovoljili določbam zakonskih predpisov s področja šolstva, teče že tretji mesec tečaj za vodje praktičnega pouka, jamske nadzornike in nekatere instruktorje rudarskega šolskega centra (skupno 18 tečajnikov) z namenom, da tečajnike pripravi za opravljanje strokovnega izpita iz pedagoške stroke, ki ga bodo polagali predvidoma v mesecu aprilu tega leta. Na tečaju predavajo predavatelji iz zavoda za šolstvo SRS naslednje predmete: didaktika, šolski predpisi, družbenopolitična ureditev SFRJ in slovenski jezik. Tečajniki bodo opravljali strokovni izpit iz teorije in nastopa (tehnik v razredu, nadzorniki in in-

strukturji na delovnem mestu v jami.)

vrsta tečaja, seminarja, predavanja

1) TEČAJI

— tečaj za kopače
— tečaj za kopače pomočnike
— tečaj za pomočnike strelcev
— tečaj za signaliste dov. in odvoz.
— tečaj za lampiste
— tečaj za motoriste trolley in akulokomotiv (po potrebi za nove lokomotive)

2) SEMINARJI

— seminar za člane civilne zaštite
— seminar za strelce s preizkusom znanja
— seminar za elektricare s posebnim ozirom na vzdrževanje Š-naprav in preizkus znanja
— seminar za kopače s preizkusom znanja
— seminar za poslovanje in nadzornike s posebnimi predavanji o tehničnih zaščitnih ukrepih, medsebojnih odnosih in organizaciji dela s preverjanjem znanja

3) PREDAVANJA

— o najnovejših tehničnih dosežkih v kovinarski stroki za delavce v delavnicah

Za izobraževanje ostalih članov delovne skupnosti je izdelan naslednji načrt izobraževanja.

za podorčje

rudnik Trbovlje
rudnik Trbovlje
rudnik Trbovlje
rudnik Hrastnik
rudnik Zagorje
rudnik Hrastnik
rudnik Hrastnik
separacija

rudnik Hrastnik
rudnik Trbovlje
rudnik Hrastnik
rudnik Zagorje
rudnik Trbovlje
rudnik Hrastnik
rudnik Zagorje
rudnik Trbovlje
rudnik Hrastnik
rudnik Zagorje

rudnik Trbovlje
rudnik Hrastnik
rudnik Zagorje

Izvajanje tega načrta je v teku. Upamo, da ga nam bo uspelo v celoti izpolniti.

Pavel Kovač, dipl. inž. rud.

HUMOR

Slučajno sta se srečala prijatelja od katerih je bil eden šepav, drugi pa je jecljav. Tisti, ki je jecljav je dejal drugemu: »Lahko ti izdam recept, kako bi nehal šepati.« »Kako?« je bil ta radoveden. »Z eno nogo hodi po cesti, z drugo po pločniku!« Šepavec je debelo požrl in vprašal jecljavca: »Ali veš, kako bi se ti odvadil jecljati?« »Kako?« »Tiho bodi in nič ne govori!«

Trboveljsko pokopališče imamo tako nerodno urejeno, da imamo preko njega tudi prehod. V novoletni noči se je vračal iz gostilne precej okajen bratec vinske kapljice po »bližnjici,« čez pokopališče. Po »nesreči« je padel v jamo, ki jo je popoldan iskopal grobar Žaubi. Ven ni mogel, zato je ves premražen dočkal v jami jutro in grobarja. »Ojej, kako me zebe!« je vpil revež v jami, ko je zagledal grobarja. »Kaj te ne bo zeblo, ko so ti pa ponoči trugo ukradli,« je dejal Žaubi in zvlekel streznjenega pijančka iz jame.

Problematika zasavskih premogovnikov v javnih sredstvih obveščanja

V Sloveniji zlepa ne najdemo delovne skupnosti, o kateri bi lani poročala javna sredstva množičnega obveščanja več, kot o kolektivu Zasavskih premogovnikov — Trbovlje. Po nepopolnih podatkih sta samo Radiotelevizija Ljubljana in časnik »Delo« priobčila lani 82 prispevkov, sestavkov, komentarjev, intervjujev, magnetofonskih zapisov, poročil in vesti. V oddajah ljubljanskega radia in televizije so prevladovali problematski prispevki, med njimi: razgovori z glavnim direktorjem podjetja o najaktualnejših vprašanih gospodarjenja, problemih modernizacije, odprtih vprašanjih v zvezi z energetske bilanco Slovenije in mesta premogovništva v njej. V tem okviru je bilo objavljeno največ sestavkov o nujnosti modernizacije, pogledih vodstva in osrednjega samoupravnega organa na ter družbeno-političnih organizacij Zasavskih premogovnikov, pa tudi najodgovornejših družbeno-političnih delavcev Zasavja, med njimi poslancev, republikanskih in zveznih v zvezi s potrebo, da podjetje potrebuje kredite za uresničitev svojega srednjeročnega programa razvoja gospodarjenja. Pri tem smo časniki, ki stalno živimo v Zasavju, nenehno opozarjali na temeljno izhodišče, sprejeto ob integraciji kolektiva Zasavskih premogovnikov, da gre za perspektivne rudnike. Znano je, da so to izhodišče osvojili na republikanskem izvršnem svetu, njegovemu sekretariatu za gospodarstvo in v drugih republikanskih organih.

Kot rdeča nit skozi vse prispevke pa je nedvomno tekla beseda o položaju kolektiva. Nenehno smo o-

pozarjali na prizadevanja rudarjev, da bi kljub številnim preglavicam v jamah in drugod, izpolnjevali proizvodne in druge naloge. Jasno in javno smo povedali, da so osebni dohodki zaposlenih v podjetju, v primerjavi z drugimi industrijskimi vejami, občutni nižji, na ves glas, v osrednjih oddajah radia Ljubljana pa smo hkrati povedali slovenski javnosti, da isti kolektiv, navzlic izredno zapletenim finančnim možnostim ni okleval, ko je lani pomladi, po sprejemu zaključnega računa, odobril iz sklada skupne porabe precejšnjo pomoč za gradnjo onkološkega instituta in za vrsto drugih humanih namenov. Pred koncem preteklega leta je daroval nekaj denarja za narode Indokine in našel nekaj sredstev, pravzaprav kar precej denarja, za obdaritev nekaj tisoč otrok svojih članov, kljub najboljši volji pa ni utegnil tako globoko poseči v skupno blagajno, kot so to storili nekateri drugi, boljše situirani kolektivi.

Značilnost našega obravnavanja problematike Zasavskih premogovnikov je bilo objektivno poročanje o nadaljnjem poglobljanju samoupravljanja v podjetju kot celoti in v okviru delovnih enot. Opozarjali pa smo seveda na to, da samoupravljanje, večja neposrednost samoupravljanja v pogojih medle materialne osnove dejansko ni mogoča ali pa je zvezana s številnimi težavami. Stremeli smo za tem, da bi vsak položaj Zasavskih premogovnikov, bodisi na revirskem vodstvu ZKS ali občinskih skupščinah in drugih organih in sredinah, kar najbolj neposredno posredovali slovenski javnosti. In ko zdaj ugotavljamo, koli-

kokrat so v teh organih obravnavali problematiko gospodarjenja Zasavskih premogovnikov, kaže poudariti, da nobeni delovni organizaciji ni bilo posvečeno tolikšne pozornosti. Prepričani smo, da je bila takšna usmerjenost pravilna in umestna, čeprav seveda ni zmeraj dala pričakovanih rezultatov.

In še to. Stalnega poročanja in obravnavanja problematike v zvezi s položajem in razmerami v podjetju, si seveda ne bi mogli tako izdatno privoščiti, če ne bi zmeraj našli odprtih vrat do najodgovornejših ljudi Zasavskih premogovnikov. Obveščanje je bilo vzorno. Časniškarska etika in naša stalna prisotnost v Zasavju nam je velevala, da smo razmeram našega kolektiva posvetili najizdatnejšo skrb. To bomo storili tudi v prihodnje.

V imenu zasavskih novinarjev
Milan Vidic

ŠOLSKI USPEH

V petek, 22. januarja 1971 so dobili učenci hrastniških šol polletne izkaze. Počitnice so zaradi petdnevnega delovnega tedna nekoliko skrajšane tako, da začnejo s poukom 1. februarja 1971.

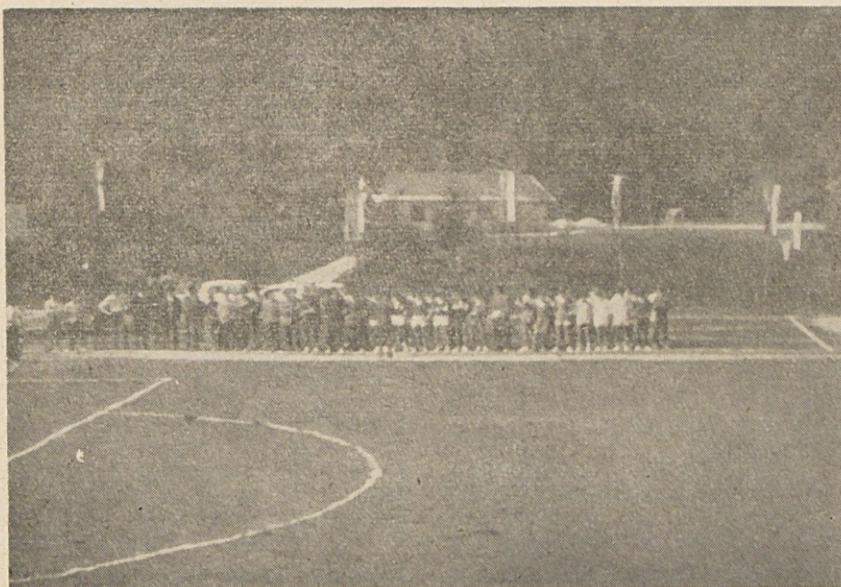
Učni uspeh so v primerjavi z istim obdobjem lani izboljšali za 3,3 %. Letos je razporejenih 1392 učencev v petdeset oddelkov.

Ob zaključku I. polletja so končali tudi s tekmovanjem v disciplini pri pouku in med odmori. Tekmovali so med paralelkami, na Dolu pa celo višja stopnja. Vsi učenci najboljših razredov so dobili embleme heroja Rajka, katerega osnutek je napravil likovnik tov. Vid Herič. Učenci jih bodo nosili do konca šolskega leta in jih tudi obdržali.

V II. polletju bodo vključili v šoli na Logu v svoj pouk sistem responderjev. Nabavili so ga ob novem letu, sredstva zanj pa so prispevali iz rudniškega kolektiva (3.000,00 din) in steklarne (1.000,00 din). Učiteljski kolektiv je navdušen nad modernim učnim pripomočkom in presenečen nad radodarnostjo pokrovitelja. Z delovanjem so se seznanili na zadnji redovalni konferenci. Učitelji bodo lahko temeljiteje kontrolirali svoje delo, ker ta učni pripomoček takoj pokaže uspešnost v uporabi osvojenega znanja.

Kolektiv Zasavskih premogovnikov — rudnika Hrastnik je pokazal izredno pripravljenost za pomoč tudi ob letošnji hudi zimi. Sneg je na šolskem poslopju poškodoval streho, da je zatekalo z vseh strani. Ekipa rudniških gasilcev je preprečila še hujše posledice.

Fanči Moljk

Pogled na del novozgrajenega igrišča pri domu RŠC v Kisovcu

Uničevanje človeškega organizma

Pri varstvu narave moramo opustiti konservativne in delne rešitve. To načelo je bilo sprejeto na zasedanju generalne skupščine OZN v decembru 1968, vendar je do sedaj edino Anglija uspela z ostrimi ukrepi in doslednim upoštevanjem in izvajanjem teh ukrepov očistiti zrak nad Londonom, medtem, ko v svetu sloviti znanstveniki opozarjajo in dokazujejo, da žveplov dioksid škodljivo vpliva na človeški organizem, včasih tudi smrtno. To dejstvo dokazujejo podatki, da je zaradi onesnaženja zraka v Londonu leta 1952 umrlo 4.000 ljudi, v belgijski dolini Maase leta 1930 60 ljudi in 20 ljudi v Donori v Pensilvaniji. Za vse te žrtve so bili krivi visoka koncentracija žveplovega dioksida, žveplena kislina in megla.

V svetovnem merilu tečejo na tem v velikem obsegu in s strogo natančnostjo, ker se vlade posameznih držav dobro zavedajo, da je današnja družba dolžna zaustaviti procese onesnaženja zraka ter omanje naravnega, zlasti ekološkega ravnovesja, erozije tal, uničevanja gozdov ter kopičenja tehničnih in kemičnih odpadkov.

Znanstveniki opozarjajo tudi na to, da bo lahko človeštvo, četudi se bo izognilo razrušenju v termojedni vojni, postalo s tem, da bo spreminjalo njen obraz s škodljivimi snovmi v ozračju, soudeleženelec v procesu, ki bo imel prav tako usodne posledice. Ker je človek del narave, je treba njega smatrati tako, ko varuje in bogati naravo, da varuje in bogati tudi sebe. Zato je le od človeka odvisno, kakšna je narava v prostoru, v katerem živi in dela. Skratka človek je kriv

za usodne posledice, ki nastanejo zaradi pasivnega varstva narave, zato je potrebno napraviti selekcijo prostora in izvajati restriktivne ukrepe pri varstvu in izkoriščanju narave. V Sloveniji raziskujejo ozračje šele krajši čas. Delo teče zelo počasi. Zato zdravstvena služba ne more z večjo gotovostjo in natančnostjo ugotavljati umrljivosti ljudi, ki bi bila posledica visokih koncentracij žveplovega dioksida v zraku. Ne glede na to, da so medicinske raziskave na tem področju šele v razvoju, lahko zanesljivo trdimo, da so v Hrastniku in okolici ugotovili pogostejša očesna in pljučna obolenja, kot v drugih krajih, kar brez dvoma pripisujemo škodljivim snovem v ozračju.

Poleg poškodb na očeh in pljučnem tkivu, so ugotovljene tudi poškodbe na dihalnih poteh. Pri tem je potrebno omeniti, da je leta 1964 Dr. Toplak Jože izdelal obširno analizo zdravstvenega stanja ljudi v Hrastniku-spodnji del in v Podkrajju. Rezultati so pokazali, da je bilo zdravstveno stanje teh ljudi katastrofalno v primerjavi z zdravstvenim stanjem ljudi v istem obdobju v drugih krajih.

Zato bi bilo nujno potrebno s tako medicinsko raziskavo nadaljevati, v ta namen pa zagotoviti potrebna finančna sredstva, kot je predvideno že v programu raziskav stopnje onesnaženja zraka v Zasavju, ki ga je izdelal Hidrometeorološki zavod Ljubljana in katerega z vsemi možnimi sredstvi podpira skupščina občine Hrastnik.

Onesnaženje zraka v Zasavju, predvsem pa v Hrastniku z žveplo-

vim dioksidom, sajami in prahom, deluje škodljivo tudi na živali in rastline. Škodljivost se pojavlja v bližini velikih izvorov plina in drugih škodljivih snovi, kot so n. pr. naselja v Prapretnem, Podkrajju, v zadnjem času pa celo na Kovku, Brnici in na Logu. Živali sprejemajo škodljive snovi s hrano, z vodo, pa tudi z vdihavanjem.

Kaj pa človek? Ali ne gre pri tem za vzročno zvezo?

Prepričan sem, da gre.

Iz tega izpisa, da žveplov dioksid ni nevaren le rastlinstvu in živali, pač pa škodljivo vpliva tudi na zdravje ljudi.

Škodo zaradi onesnaženja zraka je težko oceniti, predvsem posledice vpliva strupenih plinov, saj in prahu na človeški organizem, vendar smatram, da je skrajni čas, da mora človek odigrati vodilno vlogo pri izvajanju restriktivnih in ostrih ukrepov na tem področju. Ne sme mu biti vseeno, kako se varuje in bogati narava, ker mu je potem tudi vseeno, kako varuje in bogati sebe, s tem pa našo družbo nasploh. Ne glede na to, ali je zaposlen v podjetju, ki onesnažuje ozračje, da je član samoupravnih organov ali po demokraciji in samoupravi poti izvoljen v občinske ali republiške organe kjer sprejemajo odločitve, se mora pri tem zavedati, da posamezne odločitve ne smejo škodovati naravi — kot je bil primer pri gradnji termoelektrarne II v Trbovljah in še vrsti drugih objektov v naseljenih krajih.

Skratka, vse je bilo odvisno od človeka, kakšna je dandanes narava in kakšna bo v prihodnosti.

Jože Prikeršnik

Rudarstvo in kultura

Čeprav je na Slovenskem rudarjenje ena najstarejših dejavnosti lahko ugotavljamo, da smo pri ustvarjalcih kulturnih dobrin zapostavljeni bolj, kot je to primer pri drugih narodih. Prav v zadregi smo bili Slavčki v lanskem letu na obisku v madžarski Tatabanyi, ko so nam domačini zapeli nekaj ponarodnih rudarskih pesmi, pa se jim nismo mogli oddolžiti z nobeno enakovredno slovensko pesmijo. Na pobudo Slavčka je sicer nastalo nekaj pesmi, ki pa so večji del priložnostne ali pa v toliki meri umetne, da jih narod ni prevzel kot folklorne. Mogoče je zato tudi še čas prekretek.

Še slabše kot v vokalni, je v instrumentalni glasbi in dramski umetnosti. Ne vem, ali je sploh v ar-

hivu naše Delavske godbe kakšna kompozicija, ki bi bila posvečena rudarju ali rudarstvu, prav gotovo pa ni odrskega dela o življenju rudarjev. Zabavni ansambli v Zasavju so se edini v določeni meri oddolžili rudarjem, vendar je tudi ta bera sila skromna. V literaturi so znani prispevki Toneta Seliškarija, Ludvika Mrzela, Mileta Klopčiča, Franca Kozarja in Vinka Trinkauša. Če nimam prav, bom vesel, če mi bo lahko kdorkoli posredoval drugačne podatke.

Res je življenje rudarjev, gledano s strogo stanovske smeri, težko, mogoče tudi enolično, toda rudar ima še tudi drugo plat svojega življenja in prepričan sem, da je eno ali drugo toliko zanimivo in pestro, da bi iz njega lahko izluščili dogo-

dek ali lik, ki bi ga bilo vredno ovekovečiti v literaturi ene ali druge vrste. Prav gotovo pa bi več aktivnosti v literarno glasbeni smeri, lahko mnogo pripomoglo k popularizaciji rudarstva, ki zlasti v zadnjem času izgublja svoje pozicije v družbenem življenju naroda.

Zdi se mi, da bi neko dramsko delo, neka pesem ali skladba, ki bi v pravi meri opevala ali opisala rudarski stan, ob primerni interpretaciji, lahko v propagandnem smislu pomenila dosti več kot vse, kar je bilo za to doslej storjenega. Žal takšnih tekstov in takšne glasbe danes nimamo. Kdo je temu kriv? Mogoče nekoliko tudi mi sami.

Vsi produktivni umetniki, naj bodo to literati ali glasbeniki, pri svojem ustvarjanju običajno uporabljajo

jo motive, ki so za »splošno rabo«. Na nek način bi bilo potrebno te umetnike pridobiti tudi za sodelovanje pri opisovanju in opevanju, t.j. umetniški obdelavi rudarskega življenja. Mogoče bi bilo to izvedljivo z nagradnim razpisom. Predlagam, da bi pristojni organ upravljanja ZPT razpravljal in sklepal o razpisu za odrska, vokalna in instrumentalna dela na temo iz rudarskega življenja, morda z določenimi denarnimi nagradami, ločeno za odrska, vokalna, instrumentalna dela in dela zabavne glasbe. V poštven bi prišle drame, komedije, spevoigre, kantate, pesmi za moški oziroma mešani zbor, godbo na pihala, orkester, harmonikarje, ansamble zabavne glasbe s pevci popevk itd. Nenagrajena dela bi lahko odkupi-

li, če bi bila uporabna za izvajanje. Izbor najboljših predloženih del bi seveda morala opraviti posebna strokovna komisija.

Če bi bil rezultat javnega razpisa ugoden, prepričan sem da bi bil, bi pridobili potrebno gradivo, ki bi ga bilo nato možno uporabiti oziroma izvajati ob praznovanju dneva rudarjev, na katerem bi vsakokrat predstavili nova odrska in glasbena dela. Interpretacija novih del bi morala biti vzorna, da bi zamikala k izvedbi tudi kulturne delavce iz drugih, ne le rudarskih krajev. Vsekakor pa bi morala izbrana dela najti pot tudi na poklicne gledališke in koncertne odre ter v radio in televizijo.

Samo napisana beseda ali skladba ne bi pomenila dovolj, če ne bi

bila živo in kvalitetno predstavljena najširšemu krogu gledalcev oziroma poslušalcev. To bi morala postati skrb kulturnih ustanov in oblastvenih organov, ki jim ne bi smelo biti vseeno, kaj bo v bodoče z rudarskim poklicem v našem kraju in drugih rudarskih krajih. In končno, če je rudarjenje v bodočnosti obsojeno na izumiranje, naj ostane nanj vsaj opomin, ki bo lahko še poznim rodovom pripovedoval o današnjih časih in o vlogi rudarjenja v življenju današnje družbe. Tudi za to smo dolžni mi, ki danes živimo, k tem prizadevanjem dati svoj prispevek. Razveseljivo bi bilo slišati mnenje članov naše delovne skupnosti o gornjih predlogih.

Jože Skrinar

Razgovor s slikarjem

Naše podjetje je koncem preteklega leta razpisalo natečaj za izdelavo znaka podjetja. K sodelovanju so bili povabljeni tudi likovni ustvarjalci iz Zasavja. Posebna komisija si je ogledala 74 osnutkov znakov podjetja, ki jih je predložilo 20 avtorjev. Odločila se je za izbor treh najustrežnejših predlogov znaka podjetja. Prva nagrada je bila prisojena osnutku znaka podjetja, katerega je izdelal avtor pod šifro »1848,« druga nagrada je bila prisojena avtorju osnutka pod šifro »NIP 1,« tretja pa avtorju osnutka pod šifro »Jašek 4.« Na podlagi objave rezultata natečaja v Srečno št. 6/70 smo ugotovili, kdo so bili avtorji nagrajenih osnutkov. Prvo nagrado je dobil Franc Kopitar, ak. slikar iz Zagorja, drugo nagrado Niko Pinterič, dipl. inž. rud., iz obrata za specialna rudarska dela ZPT, tretjo pa Gvido Burja, dipl. inž. arh. iz Trbovelj.

Da bi člani naše delovne skupnosti spoznali avtorja osnutka znaka podjetja, ki je bil nagrajen s prvo nagrado, smo se odločili da objavimo kratek razgovor, ki smo ga imeli z njim pred nedavnim. Na nastavljena vprašanja nam je tovariš Kopitar, odgovoril takole:

Vprašanje:

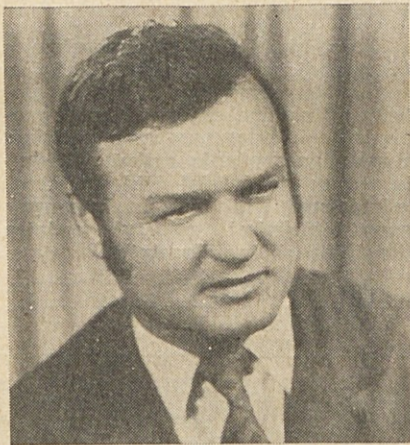
Znano nam je, da živite in delate v Zagorju kot akademski slikar oziroma profesor likovnega pouka na osnovni šoli. Povejte nam, kaj predstavlja znak našega podjetja, ki je bil nagrajen s prvo nagrado?

Odgovor:

Znak mora vsebovati vsebinske in oblikovne elemente. Osnovna oblika znaka Zasavskih premogovnikov — Trbovlje izhaja iz kladiva. V tem prostoru sta poleg rudarskega simbola še črki Z in P, črka T pa ponazarja jamsko oporje.

Vprašanje:

Nam lahko poveste kaj več o sebi? Zanima nas, zakaj ste se odločili za ta poklic; kdaj in kje ste šolo dokončali in če Vas je čutili v jamskem življenju Zagorja in Zasavja?

Franc Kopitar, ak. slikar

Odgovor:

Za poklic slikarja sem se odločil zato, ker me je slikanje že od nekdaj veselilo. Akademijo sem končal leta 1959 v Ljubljani pri prof. G. A. Kosu. V javnem življenju je čutili človeka takrat, kadar dela. Glede tega pa se jaz ne morem pritoževati, saj imam dela mnogokrat čez glavo.

Vprašanje:

Vaše slike, kolikor smo jih lahko videli na raznih razstavah, so bile sprejemljive tako za občane pa tudi za ljudi, ki se z likovno umetnostjo še posebej ukvarjajo. Kaj Vas vodi pri ustvarjanju svojih del? Ste morda bolj naklonjeni modernejšim abstraktnim tokovom ali klasiki?

Odgovor:

Vodilo pri ustvarjanju je lahko razumsko — tudi intuitivno, lahko pa je zgolj spontano.

Osebnost ne delam pregrade med klasično in abstraktno umetnostjo. Težko si predstavljam zgodovino slikarstva brez klasike, pa tudi brez abstrakcije in raznih izumov, kajti tako kot vse stvari, je tudi slikarstvo podvrženo stalnim spremembam.

Vprašanje:

Kako bi po Vašem mnenju lahko opredelili odnos umetnika do preprostega delavca? Se Vaše delo lahko primerja z delom na primer rudarja v jami?

Odgovor:

Osebnost izhajam iz stališča Geotheja, ko je dejal, da smo ljudje po čustvih vsi umetniki. Potemtakem sta umetnik in preprost delavec kot človeka v svoji notranjosti sorodna. Končno bi pa v mnogih primerih »preprostih delavcev« lahko govoril o inteligentnih ljudeh, ki opravljajo preprosto delo, ker pač iz raznovrstnih razlogov niso imeli prilike za izobraževanje.

Delo kot takšno delim — po senčni strani — samo na dve vrsti: od enega te boli glava, od drugega pa roke.

Vprašanje:

Kakšno je poslanstvo umetnika in umetnosti v današnjem času s posebnim ozirom na okolico, v kateri živite in ustvarjate?

Odgovor:

Poslanstvo umetnika je v tem, da tudi današnja umetnost skuša približati okolici, v kateri živi in ustvarja.

Vprašanje:

Ker ste redno zaposleni in s svojim delom pomagata raznim organizacijam v prostem času, nas zanima, kdaj ustvarjate in če je Vaša dela možno po dostopnih cenah tudi odkupiti?

Odgovor:

Odgovoril bom po domače: ustvarja.

Vprašanje:

Ker ste redno zaposleni in s svojim delom pomagati raznim organizacijam v prostem času, nas zanima, kdaj ustvarjate in če je Vaša dela možno po dostopnih cenah tudi odkupiti?

Odgovor:

Odgovoril bom po domače: ustvarjam v domači kuhinji takrat, kadar »me prime« ne glede na to, da zahteva služba in pa delo pri raznih organizacijah, tudi celega človeka.

Določiti ceno slike je težko. Sli-

ka je lahko dobra ali slaba ne glede na to, koliko stane. Moje slike pa je lahko dobiti po takojmenovanih dostopnih cenah.

Vprašanje:

Nam lahko razgrnete svoje kratkoročne in dolgoročne načrte za naslednje obdobje?

Odgovor:

Za naslednje obdobje — to gre v sklop kratkoročnih in dolgoročnih načrtov — imam namen posvetiti svoje delo našim revirjem — na eni strani pokrajini, na drugi pa človeku, predvsem figuraliki rudarja in njegovemu delu.

Vprašanje:

Želite morda članom našega kolektiva ob tej priliki posredovati kakšno osebno željo?

Odgovor:

Članom kolektiva Zasavskih premogovnikov — Trbovlje želim, da bi uspešno reševali in rešili vse probleme, ki v tem obdobju tarejo rudarstvo. Vsem članom vašega kolektiva, želim rudarski Srečno — vedno in povsod!

Tovarišu Kopitarju, kakor tudi vsem ostalim likovnim ustvarjalcem v Zagorju, želimo tudi z naše strani kar največ uspeha tudi v prihodnje!

T. L.

Izšli so „Rdeči revirji“

Koncem leta 1970 je izšel I. del publikacije »Rdeči revirji.« Knjiga, katero je izdal in založil revirski muzej ljudske revolucije Trbovlje, ob sodelovanju muzejev NOB iz Hrastnika in Zagorja, predstavlja zbornik skoraj tisoč fotografskih dokumentov o življenju in boju delavstva v Trbovljah, Zagorju in Hrastniku, v letih 1918 do 1941 oziroma za obdobje 1918 do 1934, medtem ko bo II. del »Rdečih revirjev« vseboval tudi dokumente za razdobje od leta 1941, z obširnejšim tekstom.

V uredniškem odboru za izdajo »Rdečih revirjev« so sodelovali Franc Kralj, France Klopčič, Ado Naglav, Lojze Očepek, Otmar Pečar, Pavle Baloh, Olga Kastelic, Lojze Ribič, Stane Brečko, Karel Štrban, Jože Kladivar in Jože Klanjšek. Zbornik sam pa so pripravili Franc Kralj, Ado Naglav, France Klopčič, Otmar Pečar, Stane Brečko, Barbka Lukman in Fani Mlakar. Knjigo je opremil arhitekt Vlasto Kopač, ti-

skala pa jo je tiskarna Ljudske pravice v Ljubljani. Pri pripravljanju gradiva so sodelovali tudi številni drugi sodelavci, med njimi Miha Marinko, Lojze Očepek, Lidija Šentjunc in drugi. Knjiga je izšla v nakladi 7000 izvodov in ima 400 strani.

Vsebina knjige zajema poleg uvodne besede še oris naših rudarskih krajev po I. svetovni vojni, opisuje Trboveljsko premogokopno družbo, delavstvo ob koncu I. svetovne vojne, revolucionarno vrenje v letu 1919, orisuje ustanovitev komunistične stranke v Sloveniji s posebnim ozirom na leto 1920 — leto stavk, štrajk v decembru 1920 in januarju 1921, Obznano, Komunistično partijo v ilegali, nov polet delavskega in komunističnega gibanja v letih 1922 do 1924, delavsko izobraževalno društvo Vesna, knjige, brošure, pesniške zbirke, rudarski štrajk v letu 1923, polom Orjune v letu 1924 v Trbovljah, orisuje revirje v letih 1925 do 1928, posebej opisuje steklarje v Zagorju in Hrastniku, delavstvo pod vojaško fašistično diktaturo v letih 1929 do 1932, obnavljanje vodstva in nabiranje sil Komunistične partije v Sloveniji v letih 1932 do 1934, gibanje brezposelnih, rudarske žene na čelu akcije v letu 1933, zasedbo rudnikov in gladovno stavko v letu 1934 ter rudarsko delo in rudarsko življenje.

Ovitek knjige je večbarven in predstavlja detajle iz velikega mozaika na steni delavskega doma v Trbovljah, katerega je izdelal v letu 1956/57 slikar Marij Pregelj.

Drugi del te izredno zanimive in pomembne publikacije bo izšel še v letošnjem letu.

Na prvi del knjige »Rdeči revirji« so se naročili številni občani iz naših krajev, pa tudi nekatera podjetja so pokazala dokajšnje razumevanje pri odkupu določenega števila izvodov knjige. Vsi, ki knjige še niso naročili ali je prejeli, imajo možnost, da jo še naroče. Obstoja možnost odplačevanja tudi v obro-

kih. Cena I. delu knjige je 80,00 din.

S to knjigo smo dobili pomemben dokument o razvoju delavskega in hkrati naprednega gibanja v naših revirjih v razdobju med obema vojnama.

Nova pesniška zbirka

Za novo leto 1971 je izšla nova pesniška zbirka pod naslovom »Razvejeno deblo«. V njej so objavili svoje pesmi člani skupine Dediči iz Zagorja ob Savi. V zbirki je objavljenih 60 pesmi raznih pesniških vrst in oblik, katerih avtorji so: Franc Lakovič, predmetni učitelj, Jože Sevljak, predmetni učitelj (in radijski napovedovalec lokalne radijske postaje v Trbovljah), Vlado Garantini, vodja teoretičnega pouka RSC ZPT, Radovan Palčič, sodelavec občinske skupščine Zagorje ob Savi in Franc Kopitar, ak. slikar. Zbirka je izšla v 800 izvodih, založila pa jo je Zveza kulturnih in prosvetnih organizacij občine Zagorje ob Savi. Uredil jo je Franc Lakovič, opremil in ilustriral pa Franc Kopitar, ak. slikar. Tisk in vezavo je opravilo podjetje Tika v Trbovljah.

Pesniška zbirka je dosegla v naših krajih precejšen odmev, pa tudi kritika, ki je bila objavljena v dnevnem časopisju, je bila za peterico, doslej nepoznatih pesnikov, razmeroma povoljna in vzpodbudna. Značilno je ime te literarne skupine — Dediči. Poimenovali so se s tem nazivom z namenom, da nadaljujejo tradicijo literarnih ustvarjalcev v Zagorju v prejšnjih desetletjih, t. j. tradicijo Franceti in Mileta Klopčiča, dr. Slavka Gruma in drugih.

Cena pesniški zbirki je 15,00 din in jo je možno nabaviti v knjigar nah v Zasavju, na ZKPO Zagorje ali pa s posredovanjem avtorjev samih. Prav bi bilo, da bi imeli to pesniško zbirko v vsaki zasavski družini, saj so nam objavljene pesmi zelo blizu, zato tudi domače, ob določeni kvaliteti, lepi opremi in dostopni ceni.

T. L.

PRED TREMI DESETLETJI

Z drobno lučko v rokah
po temnih rovih hitimo,
da se tam v daljavi dobimo
s tisočimi in združimo v snop
baklje silne, strašne...
Njen ogenj daje luč in moč
brigadi krampov in lopat,
in sveti daleč tja v gozdove,
kjer pesem mitraljezov in granat
boj bije za srenejši čas.
Mi vstajamo? Ne! Mi stojimo,
trdno, kot le kedaj! Vsakdo od nas
se v bran postavil je hudobi,
ki v nečloveški zlobi
podira, ruši, uničuje,
Slave narodu okove kuje.
A, če še tako je silna tuja sila
ob naših plečih bo zlomila
moč jekla in grozote,
ker sta se v bran združila
glas krampov in lopat,
mitraljezov in granat.

Jože Skrinar

»MLADI RUDAR«

V okviru naše delovne organizacije deluje rudarski šolski center, s sedežem v Zagorju ob Savi, katerega del dejavnosti je tudi šolanje bodočih mladih rudarjev. Večina bodočih mladih rudarjev je iz drugih krajev in zato preživijo največji del triletnega bivanja in usposabljanja za bodoči poklic v domu (internatu) rudarskih vajencev v Kisovcu. In prav ti mladinci, so pred dobrih tremi leti dali pobudo, da začno v okviru aktivna ZMS rudarskega šolskega centra izdajati glasilo, ki bi prikazovalo del življenja, osnovanja in prizadevanja učencev rudarskega šolskega centra.

Tako se je rodilo glasilo, ki ob tretji obletnici izhajanja nosi simbolični naziv »Mladi rudar«. V začetku minulega šolskega leta oziroma pred koncem leta 1970, je izšla 1. letošnja številka glasila »Mladi rudar«, ki se v določeni meri razlikuje od dosedanjih števil. Naslovno stran je izdelala slikarka rudar-

skega šolskega centra Pavel Kovač, dipl. inž. rud.

Inž. Pavel Kovač je med drugim zapisal: Glasilo učencev rudarskega šolskega centra ZPT »Mladi rudar« je naslednik Naših obzorij in izhaja sedaj že tretje leto. Vsi smo lahko ponosni na delo, ki je bilo za izhajanje našega glasila opravljeno v preteklih letih in še posebej smo lahko ponosni, da je v krogu piscev sodelovalo s svojimi prispevki tolikšno število mladih rudarjev, ki so na najrazličnejše načine opisovali svoja doživljanja, si ob tem brusili pero, po drugi strani pa odkrivali svojo izobrazbo in svojo notranjost, skratka samega sebe.

Številne pohvale, ki so jih pošiljali predvsem tisti mladinski aktivni, kamor smo pošiljali naše glasilo in kjer ga izdajajo tudi sami, so bile nam vsem dokaz, da mladina, kljub nekaterim očitkom, da po zunanjem videzu ni takšna kot je bila nekoč in da jo vse preveč pretresa-jo razni modni sunki, vseeno zav-

zeto misli in snuje in da je po miselnosti in pripadnosti naša in samo naša. Prepričan sem, da je v mladini v zadostni meri izoblikovana ljubezen do naše domovine in do vsega tistega kar imamo in da se zaveda, da je bilo vse to ustvarjeno z velikimi žrtvami ogromna števila mladih ljudi v času NOB in z velikim prispevkom mladine v povojni graditvi nove Jugoslavije....

V prvi letošnji številki glasila »Mladi rudar«, so objavljeni prispevki iz dela in življenja bodočih mladih rudarjev, tako iz življenja v šoli in na deloviščih, kakor tudi vesti iz športnega in kulturnega življenja ter nekaj pesmi. Uredniški odbor glasila ima v načrtu, da bodo do konca letošnjega šolskega leta izdali še tri številke, ki naj bi bile vsebinsko še bolj bogate in pestre kot sedanja, ki je izšla na 26 straneh. Lahko upamo, da bo uredniški odbor znal in uspel pritegniti k sodelovanju še večje število mladincev, ki bodo na ta način razgrnili, popisali ter prikazali svojo bogato in pestro šolsko in izvenšolsko dejavnost.

Janko Savšek

Kadrovske vesti

V času od 1. decembra 1970 do 31. januarja 1971 ima kadrovski sektor ZPT evidentirane naslednje kadrovske spremembe:

Delovna enota rudnik Hrastnik December 1970 — sprejeti:

Dornik Miro — kopač, Slokan Mitja — električar, Funkelj Drago — avtomehaničar, Česnovar Franc — rud. tehnik, Rajh Franc — vozač, Kirn Antonija — kuh. pomočnica, Prelogar Rafael — vozač;

Januar 1971 — sprejeti:

Kupec Stane — kopač, Jakopič Ferdo — vozač, Esih Jože — vozač, Senica Marko — vozač, Sitar Božidar — vozač, Senica Jože — kopač, Sluga Jože — učni kopač, Guček Jože — učni kopač, Kandolf Ivan — kopač, Lokovšek Franc — kopač, Fujs Alajž — kopač;

December 1970 — odišli:

Virjanovič Drago — vozač, samovoljna prekinitev, Rotar Martin — kopač, inv. upokojen, Ramšak Adolf — vozač, sporazumna prekinitev, Rajh Franc — učni kopač, samovoljna prekinitev, Medved Adam — vozač, v JLA,

Januar 1971 — odišli:

Flisek Stane — kopač, inv. upokojen, Kastelic Miha — učni kopač,

inv. upokojen, Petkovšek Jože — ključavničar, v JLA, Kranj Jože — delavec, sporazumna prekinitev, Žlahta Bruno — vozač, samovoljna prekinitev, Šentjunc Franc — vozač, samovoljna prekinitev, Repše Rudi — kopač, samovoljna prekinitev;

Delovna enota rudnik Trbovlje December 1970 — sprejeti:

Žibret Vid — vozač, Babič Rudi — vozač, Guna Viktor — vozač, Aman Boris — vozač, Strnad Stane — kopač, Stipič Konrad — kopač, Vozelj Franc — vozač, Salmič Justin — vozač;

Januar 1971 — sprejeti:

Hribernik Jože — delavec, Jevševar Franc — kopač;

December 1970 — odišli:

Rozman Jože — kopač, inv. upokojen, Aladovič Anton — učni kopač, samovoljna prekinitev, Mikulaj Martin — zun. delavec, samovoljna prekinitev, Stipič Konrad — kopač, samovoljna prekinitev, Tunjič Marko — kopač, samovoljna prekinitev, Tunjič Andrej — vozač, samovoljna prekinitev, Starček Franc — zun. delavec, inv. upokojen, Lončar Božo — kopač, samovoljna prekinitev, Ivič Stanko — zun. delavec, inv. upokojen, Salmič Justin — vozač, samovoljna prekinitev;

Januar 1971 — odišli:

Zalezina Stanislav — vozač, samovoljna prekinitev, Mlač Jožica — servirka, redna odpoved, Železnik Ana — servirka, redna odpoved, Prosenc Franc — kopač, upokojen, Samastur Stanko — kopač, samovoljna prekinitev;

Delovna enota rudnik Zagorje

December 1970 — sprejeti:

Suljkič Šaban — vozač, Feštan Ivan — zun. delavec, Zorec Anton — delavec, Češek Milan — vozač, Kralj Robert — vozač, Horvat Jože — kopač;

Januar 1971 — sprejeti:

Simonič Miroslav — kopač, Triglav Gabrijel — kopač, Hudinčec Dragutin — kopač, Gostiša Rajko — kopač, Turinšek Avgust — kopač, Komlac Viktor — PK kovinar;

December 1970 — odišli:

Kurtič Ramo — vozač, odpoved v poskusni dobi s strani delavca, Strojan Anton — rud. tehnik, redna odpoved, Horvat Jože — kopač, inv. upokojen, Podbregar Ivan — učni kopač, samovoljna prekinitev, Avguštinčič Jože — zun. delavec, samovoljna prekinitev, Juvan Franc — električar, sporazumna prekinitev, Spolenak Lado — kopač, umrl, Zupanc Stanislav — kopač, inv. upokojen, Černelc Anton — kopač, inv. upokojen, Kolenc Alojz — kopač, upokojen;

Januar 1971 — odišli:

Podbregar Alojz — vozač, samovoljna prekinitev, Fele Rudi — električar, sporazumna prekinitev, Horvat Jože — kopač, inv. upokojen, Inž. Mozer Štefan — direktor RZ, redna odpoved, Pavlovič Hugo — vozač, samovoljna prekinitev, Turičnik Avgust — kopač, potek prakse, Gostiša Rajko — kopač, potek prakse, Simonič Miroslav — kopač, potek prakse, Hudinčec Dragutin — SREČNO — 2 kopač, potek prakse;

Delovna enota separacija

December 1970 — sprejeti:

Majdič Ivan — delavec, Osolnik Marjan — delavec, Prašnikar Rajko — delavec, Prosenc Marija — delavka, Železnik Franc — delavec, Režun Franc — delavec, Lozinšek Anton — delavec, Kondič Slavko — rud. tehnik,

Januar 1971 — sprejeti:

Kepa Jože — delavec, Lapuh Franc — PK kovinar, Bokalj Marjan — delavec, Drnovšek Zdravko — delavec;

December 1970 — odišli:

Domanjko Stane — delavec;

Januar 1971 — odišli:

Selevšek Leopold — strojnik, upokojen, Lozinšek Anton — dela-

vec, odpoved v poskusni dobis strani podjetja, Gajser Simon — ključavničar, redna odpoved;

Delovna enota obrat za specialna rudarska dela

December 1970 — sprejeti:

Zenkovič Ale — kopač, Zenkovič Sulejman — kopač, Adenovič Mevludin — kopač, Osmič Alija — učni kopač, Repac Stojan — kopač, Smajič Mustafa — kopač, Bolšec Tomo — kopač, Bužič Mirko — kopač, Bužič Dragutin — kopač, Miskič Adil — kopač, Galunič Stjepan — vozač, Bužič Stjepan — kopač, Kuharovič Osman — vozač, Murič Mahared — kopač, Osmanović Čamil — vozač, Cilinšek Janez — kopač, Golubovič Vera pom. kuharica, Gudič Stipe — vozač, Vujanič Nedeljko — vozač, Šahdanovič Idriz — kopač, Drlja Jožo — vozač, Kos Valentin — kopač, Ljubijankič Arif — kopač, Dizdarevič Jusuf — vozač, Bečirovič Sulejman učni kopač, Ružnič Husein — vozač, Mujekič Djemal — kopač, Erdelja Josip — vozač, Ahmetošević Cazin — kopač;

Januar 1971 — sprejeti:

Rus Mirko — delavec;

December 1970 — odišli:

Djihanovič Avdo — vozač, sporazumna prekinitev, Atič Mehmed — vozač, sporazumna prekinitev, Jurkovič Vekoslava — kuharica, sporazumna prekinitev, Podlesnik Alojz — vozač, disciplinski odpust, Mulkanovič Idriz — kopač, sporazumna prekinitev,

Januar 1971 — odišli:

Šenkič Stane — kopač, sporazumna prekinitev, Senčar Rudi — kopač, upokojen, Hatič Nasil — vozač, sporazumna prekinitev, Fontinato Anton — tesar, sporazumna prekinitev, Hriberšek Franc — učni kopač, inv. upokojen, Turzunovič Jakob — vozač, sporazumna prekinitev;

Skupne službe UZP, elektrostrojni obrat, nabavni oddelek

December 1970 — sprejeti:

Hauptman Pavel — ključavničar (ESO), Fakin Albin — električar (ESO),

Januar 1971 — sprejeti:

Jorgovan Slobodan — PK kovinar (ESO), Konjačič Stjepan — lesni delavec (nab. oddelek);

December 1970 — odišli:

Šergan Ljudmila — čistilka, inv. upokojena (UZP), Žveplan Jože — ek. tehnik, redna odpoved (UZP), Zakonjšek Vinko — mizar, upokojen (ESO),

Januar 1971 — odišli:

Lorber Jože — str. ključavničar, samovoljna prekinitev (ESO), Puntar Jože — str. ključavničar, v JLA (ESO), Pristav Zdenko — el. prevajalec, umrl (ESO).

Vladimir Sihur

V nekaj vrstah

Dne 14. januarja 1971 je Tomaž Trček posnel za radio-televizijo Ljubljana nekaj kadrov o delu in življenju rudarjev pri ZPT. Oddaja, ki je bila na programu RTV 19. 1. 1971, je imela propagandni značaj za poklic rudarja.

— ♦ —

Občinski sindikalni svet Trbovlje je v začetku februarja 1971 poslal vsem osnovnim sindikalnim organizacijam, ciklostiran bilten štev. 26. V njem so objavljena nekatera stališča in naloge sindikatov ob devalvaciji dinarja, vsebuje po tudi razpis sindikalnih športnih iger za leto 1971. Predsedstvo sindikatov je je ugotovilo, da je devalvacija glede na čas in obseg izvršeno dejstvo, zato se je opredelilo le do nekaterih problemov in nalog, ki nas čakajo v prihodnjem obdobju.

— ♦ —

Ekipe sindikalnih organizacij iz delovnih organizacij v Trbovljah,

bodo v okviru XII. sindikalnih športnih iger 1971, tekmovali v naslednjih panogah: kegljanje, namizni tenis, šah, mali nogomet, roket, odbojka, streljanje z zračno puško, balinanje in plavanje. Prijave je bilo treba poslati do 15. februarja, medtem ko bodo s tekmovanjem pričeli v marcu t. l.

— ♦ —

Dne 2. februarja 1971 je glavni direktor ZPT povabil na širši sestanek predsednike občinskih skupščin, skupščin Hrastnik, Trbovlje in Zagorje, sekretarje komitejev občinskih konferenc ZK, predsednike občinskih sindikalnih svetov iz vseh treh področij, sekretarja revirskega komiteja ZK, direktorja SDK podružnice Trbovlje in zveznega poslanca Milana Kožuha. Glavni direktor jih je seznanil s situacijo, ki je nastala v podjetju zaradi zamrzitve osebnih dohodkov, pri čemer je poudaril, da je bila dosežena v januarju t. l. izredno visoka

proizvodnja in storitve, da so rudarji delali vse dela proste sobote in nedelje ter so bile z novim letom odobrene nove cene premoga. Na podlagi podane informacije je podjetje nato pismeno posredovalo na Izvršni svet SRS, republiški svet Zveze sindikatov Slovenije in republiško gospodarsko zbirnico, zaradi odobritve izplačila višjih osebnih dohodkov, kot pa jih določajo predpisi o zamrzitvi le-teh.

— ♦ —

Dne 6. februarja t. l. so gasilci industrijske gasilske čete ZPT pri rudniku v Trbovljah, imeli plenarni sestanek v sejni sobi uprave ZPT. Na tem sestanku so proslavili 90-letnico obstoja industrijske gasilske čete pri rudniku v Trbovljah. Četa je bila ustanovljena leta 1881. S svojo navzočnostjo so počastili ta visoki jubilej predstavniki ZPT, predstavniki občinske gasilske zveze Trbovlje in industrijskih gasilskih čet iz Zasavja.

Novost na poštah

Z novim letom je stopilo v veljavo navodilo Združenega podjetja za PTT promet, da morajo vse delovne in druge organizacije ter vsi občani, pri odpremljanju pisemskih, paketnih, denarnih in drugih pošilk, obvezno navajati pred naslovljeno pošto tudi novo poštno številko. Pošta želi modernizirati svoje poslovanje, zato je poštne številke uvedla z namenom, da pospeši dostavljanje vseh vrst poštne pošiljke naslovljencem. Iz enakih vzrokov so poštne številke uvedli že prej v raznih zahodnih, deloma pa tudi vzhodnih državah. Poštne številke je številka vsake pošte, ki se piše tik pred imenom pošte. Za primer dajemo naslednji naslov:

Silvo PRAPROTNIK
Smarca 5
61240 KAMNIK

Prva številka v poštni številki pomeni republiko oziroma avtonomno pokrajino; prvi dve določata

zbirni poštni center, v katerem sortirajo pošiljke za določena območja, zadnje tri številke pa so številke, ki označujejo vsako posamezno pošto. Celotna poštna številka pomeni smer in kraj vročitve. Poštna številka pomeni smer in kraj vročitve. Poštna številka je postala sestavni del naslova, zato jo moramo pisati odslej v vseh naslovih, tudi kadar pišemo svoj naslov, ko odpremljamo pisemsko ali kakšno drugo pošto pošiljko.

Ceravno je pošta obljubila, da bo dostavila vsakemu gospodinjstvu brošuro s seznamom vseh pošt v Jugoslaviji z novimi poštnimi številkami, pa naše bralce seznanjamo z nekaterimi poštnimi številkami, ki se pogosto uporabljajo. Te so:

61430 Hrastnik
61000 Ljubljana
64000 Kranj
62390 Ravne na Koroškem
62250 Ptuj
68250 Brežice
11000 Beograd

41000 Zagreb
71000 Sarajevo
38000 Priština
61420 Trbovlje
62000 Maribor
64270 Jesenice
68000 Novo mesto
63320 Velenje
62380 Slov. Gradec
61000 Novi Sad
47000 Karlovac
81000 Titograd
58000 Split
61410 Zagorje
63000 Celje
66000 Koper
61270 Litija
68270 Krško
68330 Metlika
18000 Niš
54000 Osijek
91000 Skopje
50000 Dubrovnik

Ostale poštne številke pa bodo bralci morali poiskati v brošuri, ki jo bo dostavila pošta vsakemu gospodinjstvu, če te številke ne bodo vsebovane že v naslovih posameznih naslovnikov.

Rudar Jože prvič v Ljubljani

Pokojni rudar Jože je bil prvič v Ljubljani pred mnogimi leti, ko večina rudarjev še ni znala ločiti kaj je gostilna, kaj restavracija, kaj je hotel ali kavarna. Malo zato, ker bi bil rad važen, malo zato, ker ga je rad srknil, je vstopil Jože po nje-govem v gostilno, v resnici pa je to bila kavarna.

Pristopil je natak: »Želite prosim?« — »En liter vina« de Jože. »Oprostite, vina nimamo. Samo čaj ali kavo.« »No potem pa prinesite kar kufeta en liter.« Natak ga je sicer bolj čudno pogledal, vzel naročilo za šalo in mu kmalu prinesel turško kavo in kozarec vode. Kave skoraj ni bilo za en sam Jožetov požirek, kakor je sam pravil, kvečjemu s »šalco« vred. Vseeno pa mu je dalo misliti, kako so ga mogli »pogrunati«, da je rudar. Kava je namreč vsaj po grenkobi bila podobna tisti, ki jo je Jože nosil vsak dan v čutarici v jamo. »Sedaj pa, ko vedo kdo sem in verjetno tudi od kod, se ne smem blamirati, še manj pa druge, ki so od tega foha«, si je mislil Jože. »Če bi prišlo knapom v Trbovljah kaj takega na uho, ko vsi vedo, da sem se odpravil sam prvič v Ljubljano, mi v jami med njimi ne bo obstati.«

»Le čemu ta kozarec vode? Zakaj bi jo pil, saj sem naročil le cel liter kufeta«, je modroval. Nekaj je gotovo treba z vodo ukreniti. Po kratkem premišljevanju je ugotovil, da bo verjetno še najbolj prav, če to s kozarcem vode pomije, od »zo-ca« tako umazano »šalco«. Tako je

tudi storil. Ker je bilo vode kar za dve ali tri »šalce«, je po vsakokratnem splakavanju zлил vodo kar po tleh. »Ja kam pa, saj ni bilo pripravljene nobene druge posode.« Natak, ki je to početje videl, je pristopil. Predno je lahko kaj rekel, je Jože zahteval, da mu prinese liter »kufeta« in to prav takšnega, kakršnega mu je prinesel za »mušter«. Natak je odšel. Kmalu sta se vrnila kar dva natak, ki sta svetovala Jožetu naj oddide. »Kaj pa naročen kufe?« »Ste ga že

dobili in tudi spili.« A tako, koliko pa potem ta reč stane? »Nič ne stane za vas, lahko greste.« Jože je pripravljen, da bo na vsak način plačal. Ona dva sta dejala, da naj kar gre, on pa, da jih ne bi rad oškodoval. Pospremila sta ga do vrat in odslavila. Jožetu se je zdelo vse skupaj kar nekam »nobl«. Misli si je, v gostilnah v Trbovljah te nihče ne pospremi do vrat, če te pa, se vedno bolj mudi ponavadi še slabo konča. Ob vsakem pripovedovanju te zgodbe je bil Jože vedno znova prepričan v gostoljubje ljubljanskih natak, kar je tudi v to, da kave v kavarni ni bilo treba plačati samo zato, ker je »šalco« sam pomil.

KEGLJAŠKA TEKMOVANJA

Na kegljiščih v Trbovljah in Hrastniku je bilo sredi februarja t. l. odigrano prvo kolo letošnjega republiškega moškega kegljaškega ekipnega prvenstva. V dveh dneh tekmovanj so na obeh kegljiščih nastopile štiri ekipe, ki so se pohvalno izrazile o kvaliteti stez obeh kegljišč.

Podčrtati moramo, da so kegljišče v Hrastniku zgradili s prostovoljnim delom člani kolektiva rudnika Hrastnik ZPT. Minulo prvo tekmovanje v republiškem merilu pa je pokazalo, da njihov trud ni bil zaman, saj bodo lahko gojili poleg rekreativnega tudi tekmovalno kegljanje.

Janko Savšek

V NEKAJ VRSTAH

Dne 5. februarja t. l. so imeli vodilni predstavniki našega podjetja razgovore na občinski skupščini Hrastnik, ki so se jih udeležili predsednik občinske skupščine ter predstavniki družbeno-političnih organizacij iz Hrastnika. Razpravljali so o aktualnih problemih, predvsem pa o plačevanju prispevkov podjetja za šolstvo, kulturo, narodno obrambo itd.

NASVET

Če so dobile vaše balkonske cvetlice, pelargonije ali fuksije uši, jih enostavno poškopite z vodo, v kateri ste skuhal krompir. Seveda z ohlajeno, z vročo bi verjetno pokončali tudi rože. Pravijo, da zanesljivo pomaga in uniči uši, če že ne prvič, poškopite še drugič. Poizkusite, škodilo gotovo ne bo!

Gibanje proizvodnje v letu 1970

V letu 1970 smo proizvedli skupno 1,870.000 ton premoga oziroma 70.000 ton manj, kot je določal delovni načrt in 45.000 ton manj, kot

smo proizvedli v letu 1969. Nujno je, da analiziramo vzroke, ki so povzročali tako močno znižanje proizvodnje. Zaradi lažje ocenitve re-

zultatov, podajam analizo dosežene proizvodnje v letu 1970 v primerjavi z letnim načrtom in z dosežki v letu 1969.

Pregled proizvodnje po enotah:

A — skupno ton

a) Proizvodnja komercialnega premoga

Vrsta Rudnik				Komerzialni premog											
				Hrastnik		Trbovlje		Zagorje		R Š C		Z P T			
del. dni				ton		ton		ton		ton		ton			
leto				plan		izvršeno		plan		izvršeno		plan		izvršeno	
1970	281	RTH 294													
		RZ 296 1/3	640000	579585	47000	90159	580000	846520	40000	41172	1307000	1197436			
1969	279	RTH 305 1/3													
		RZ 309	630000	610223	60000	174936	577000	537519	43000	41189	1310000	1363867			
Razl.	+ 2	— 11 1/3													
		— 12 2/3	+10000	—30638	—13000	—84777	+3000	—50999	—3000	—17	—3000	—166431			

b) Proizvodnja kotlovnega premoga

				Kotlovni premog								
1970	281	294	—	70745	543000	510901	—	—	—	918	543000	582564
1969	279	300	1/3	48777	510000	412154	—	—	—	202	510000	461133
Razl.	+2	-11	1/3	+21968	+33000	+98747	—	—	—	+716	+33000	+121431

c) Celokupna proizvodnja premoga

		Skupno premog										
1970	281	RTH 294										
		RZ 296 1/3	640000	650330	590000	601060	580000	486520	40000	42090	1850000	1780000
1969	279	RTH 305 1/3										
		RZ 309	630000	650330	570000	587090	577000	537519	43000	41391	1820000	1825000
Razl.	+2	— 11 1/3										
		—12 2/3	+10000	—8670	+20000	+13970	+3000	—50999	—3000	+699	+30000	—45000

B) povprečna dnevna proizvodnja premoga v tonah

a) Proizvodnja komercialnega premoga

Vrsta			Komerčni premog									
Rudnik			Hrastnik		Trbovlje		Zagorje		RŠC		Z P T	
del. dni			ton/del.		ton/del.		ton/del.		ton/del.		ton/del.	
leto			plan izvršeno		plan izvršeno		plan izvršeno		plan izvršeno		plan izvršeno	
1970	281	RTH 294										
		RZ 296 1/3	2278	1971	167	307	2064	1642	142	140	4651	4060
1969	279	RTH 305 1/3										
		RZ 309	2258	1999	2258	1999	215	573	154	135	4695	4447
Razl.	+ 2	— 11 1/3										
		— 12 2/3	+20	—48	—48	—266	—4	—12	—12	+5	—44	—387

b) Proizvodnja kotlovnega premoga

1970	281	294	—	241	1932	1738	—	—	—	3	1932	1982
1969	279	305	1/3	—	160	1828	1350	—	—	—	1828	1510
Razl. + 2	—	11	1/3	—	+81	+104	+388	—	—	+3	+104	+472

c) Skupna proizvodnja premoga

1970	281	RTH 294										
		RZ 296 1/3	2278	2212	2100	2044	2064	1642	142	143	6584	6041
1969	279	RTH 305 1/3										
		RZ 309	2258	2158	2043	1923	2068	1740	154	136	6523	5957
Razl.	+ 2	— 11 1/3										
		— 12 2/3	+20	+54	+57	+121	+4	—98	—12	+7	+61	+84

Iz prednjih tabel je razvidno, da je bilo na območju rudnikov Hrastnik in Trbovlje v 13 delavnikih več kot je predvideval načrt proizvodnih na rudniku Hrastnik 60.415 ton manj, na rudniku Trbovlje pa 43.159 ton več in na rudniku Zagorje pri 15 1/3 več delavnikih 93.480 ton manj komercialnega premoga. Rudarski šolski center je presešel načrt proizvodnje komercialnega premoga za 1.172 ton. Skupno je bilo proizvedenih 109.564 ton manj komercialnega premoga kot je določal načrt za leto 1970. Situacija pri proizvodnji kotlovnega premoga je bistveno drugačna. Rudnik Hrastnik ni bil po načrtu predviden za proizvodnjo kotlovnega premoga, vendar je proizvedel 70.745 ton tega premoga. Tudi rudarski šolski center je izven načrta proizvedel 918 ton te vrste premoga. Rudnik Trbovlje, ki je edini imel načrtovano proizvodnjo kotlovnega premoga pa ga je proizvedel 32.099 ton manj kot je določal načrt. Zaradi navedenih pregrupacij proizvodnje je bilo skupno proizvedenih 39.564 ton več kotlovnega premoga in to pri enakem številu delavnikov kot pri komercialnem premogu.

Tabela, ki prikazuje skupno proizvodnjo premoga nam pove, da je bila načrtovana proizvodnja na rudniku Hrastnik višja za 10.330 ton, na rudniku Trbovlje višja za 11.060 ton, na rudniku Zagorje nižja za 93.480 ton in na rudarskem šolskem centru višja za 2.090 ton. Zaradi tako močnega znižanja proizvodnje na rudniku Zagorje, je znašala skupna proizvodnja ZPT za 70.000 ton manj od načrtovane, čeprav smo 13 oziroma 15 1/3 delavnikov več obratovali na proizvodnji premoga, kot je določal načrt. Razlika, ki nastaja v primerjavi s proizvodnjo v letu 1969, je dobro razvidna že iz samih tabel, zato je posebej ne navajam.

Kako se odražajo odstopanja v višini dnevne proizvodnje, je razvidno iz tabel gibanja dnevne proizvodnje za komercialni, kotlovni in skupno proizvedeni premog.

Posebno zanimiva je tabela, ki nam prikazuje doseganje proizvodnje na delovni dan v okviru celotne proizvodnje premoga. Nečrtovane dnevne proizvodnje ni dosegel noben rudnik in je le na rudarskem šolskem centru za 1 tono presežena pri ZPT pa je celo za 543 ton pod načrtom.

Če pa primerjamo v letu 1970 doseženo dnevno proizvodnjo z dnevno proizvodnjo, doseženo v letu 1969, vidimo, da so rezultati znatno ugodnejši, saj je bila v okviru ZPT proizvodnja višja za 84 ton. To povečanje rezultira iz povečanja na rudniku Hrastnik za 54 ton, na rudniku Trbovlje za 121 ton, na rudarskem šolskem centru za 7 ton in znižanja na rudniku Zagorje za 98 ton.

Prav ta ugotovitev nam pove, da je bil glavni vzrok za nedoseganje načrtovane proizvodnje preizkopi po-

večanje dnevne proizvodnje ob prehodu na 42-urni delovni teden, saj je bilo opravljenih na področju rudnika Hrastnik in rudnika Trbovlje 11 1/3 delavnikov manj in na rudniku Zagorje 12 2/3 delavnikov manj, kot v letu 1969.

Vrsta		Skupno premog				
Rudnik		Hrastnik	Trbovlje	Zagorje	RŠC	ZPT
Število del. dni		ton	ton	ton	ton	ton
izvršeno	RTH 294					
	RZ 296 1/3	650.330	601.060	486.520	42.090	1.780.000
možno	RTH 305 1/3					
	RZ 309	675.390	624.210	507.300	43.700	1.850.600
Razl.	+ 11 1/3					
	+12 2/3	+25.060	+23.150	+20.780	+1.610	+70.600

Močnejše povečanje dnevne proizvodnje ni bilo možno doseči zaradi vedno večjega odhoda rudarjev kopačev oziroma premajhnega dotoka novih kadrov v rudarstvo.

Najmočnejša je bila fluktuacija prav na rudniku Zagorje, ki je imela hkrati največje težave pri izpolnjevanju načrta proizvodnje.

Da bi ta negativni pojav paralizirali, so bile uvedene med letom tehnične izboljšave, kot na primer prehod na povečano višino nadkopnega dela na odkopnih frontah, na pospešeno uporabo jeklenega pod-

Če bi bilo v letu 1970 enako število delavnikov kot v letu 1969, bi bila proizvodnja Zasavskih premo-govnikov — Trbovlje, ob upoštevanju dosežene dnevne proizvodnje v letu 1970, za 70.600 ton višja, s tem pa bi bila presežena proizvodnja v letu 1969 za 25.600 ton.

porja v progah in odkopih ter v drugi polovici leta na izkop prog s strojem na rudniku Trbovlje. Velik vpliv na višino proizvodnje so imeli zlasti občasni vodni vdori z nanosom mulja v jami Ojstro ter poslabšanje slojnih prilik oziroma pojavi močnejših jalovinskih partij, posebno v Polaj III. polju jame Trbovlje. Kasnitev pri izvajanju regulacijskih del na strugi Kotredežce zaradi nepravčasne dobave gumi-jastih ponjav, je oviralo hitrejši prehod na odkopavanje širšega področja v jami Kotredež.

GIBANJE STORITEV

Rudnik/leto	odkopna		jamska		obratna		rudniška	
	1969	1970	1969	1970	1969	1970	1969	1969
Hrastnik	8,38	9,78	2,99	3,46	2,68	3,08	2,03	2,33
Trbovlje	8,73	10,56	3,78	4,45	3,14	3,75	2,62	3,20
Zagorje	8,12	7,02	2,35	2,37	1,78	1,88	1,65	1,74
Z P T	8,42	9,04	2,94	3,29	2,42	2,76	2,03	2,33

Storitve na vseh proizvodnih enotah in ZPT so se kljub nižji proizvodnji povišale občutno med načrtovanimi in nad doseženimi v letu 1969. Posebno opazen je dvig storitev na rudniku Trbovlje in to predvsem zaradi tehničnih izboljšav, saj se je v poljih Polaj in Vode dvignila proizvodnost etaž celo na 12 in 15 t/m² podkopnega dela. Ker se

je na rudniku Hrastnik zelo povečala udeležba na proizvodnji kotlovnega premoga, je tudi tu porast storitev močnejši. Večja koncentracija delovišč in boljša organizacija zasedbe delovišč na rudniku Zagorje, je omogočila tudi na tem rudniku porast storitev kljub precej nižji proizvodnji napram letu 1969.

POTROŠNJA GLAVNIH MATERIALOV IN ELEKTRIČNE ENERGIJE

Rudnik/leto	les		krajniki		razstrelivo		kWh	
	m ³ /000 ton		m ³ /ton		gr/ton		ton	
	1969	1970	1969	1970	1969	1970	1969	1970
Hrastnik	12	9	0,93	0,90	110	112	14,79	15,12
Trbovlje	10	7	0,95	0,86	98	96	23,88	23,34
Zagorje	19	14	0,83	0,40	302	293	41,55	42,29
Z P T	13	10	0,91	0,75	165	157	26,04	25,96

Zaradi pospešene uporabe TH ločnega podporja in jeklenega podporja na odkopih ter povečane višine nadkopnega dela na širokočelnih odkopih, se je poraba lesa in krajnikov ponovno močno znižala.

Povečana višina nadkopnega dela in s tem omogočen proces pridobivanja premoga ter manjšega števila priprav etaž, sta omogočila

tudi znižano porabo razstreliva.

Zaradi odpiranja novih predelov jam v večjih glabinah in zavoljo vodnih vdorov, se poraba električne energije ni povečala, temveč celo malenkotsno znižala, predvsem na račun koncentracije proizvodnje. Ta je omogočila boljši izkoristek transportnih naprav, pa tudi njihovo število se je znižalo.

										ZBIRALNIK SOLI	ZGODI SE TAKO! (HEBREJSKO)	STENSKA PREVLEKA	MUZA LJUBEZ. PESNIŠTVA	NAMEN					
										POLSVILENA TKANINA									
										DEL POHIŠTVA									
										RAZGLAS									
										JABOLČNA JED									
SEKUNDA	DEJAVNOST	NAVIER LUIS	PRIPADNIK ANGL. KONJ. STRANKE	VERIGA ZA MER. DREV. DEBELINE															
ZDRAVILO ZOPER GLISTE						GLAS MIK									VARNOSTNI SVET	GRŠKA DEŽELA	RANO-ČELNIK		
SESTAVILA VIDA VOPLAN	KAČA ZLOČIN								SRBSKA JED										
22. IN 3. ČRKA ABCEDE			KRAJ PRI RADOMLJAH PISATELJ JARRE GOSPODE			AMPER KEM. ELEMENT		PRIPOVED. PESNITEV	POLITIČNA POGODBA	NIELSEN MESEC V LETU									
VRSTA ŽEN. KOPALK						STRNA STENA V GORAH ZNANOSTO RAVNOTEŽIJ ZBIRA					VEZNIK NAZIV								
DEL VOZA				ŽELATINA IZ ALG PRITRDLNICA			VRSTA ZELENJAVE KATRANSKO BARVILO												
ANGL. DOLŽINSKA NERA					SIROTA JUNAK SHAKESP. DRAME			ZBIRALEC STAREGA BLAGA											
VRSTA POKRIVALA	PESNI SLADKOR NAJMANJŠI DEL SNOVI							HOŠKO IME DAN V TEDNU							VNETJE SLUZNICE	DOMAČ NAZIV ZA GROFOVSTVO			
PLESEN NA VINU				METULJ					AVTOM. OZ. LJUBLJANE JAVNO UDEJSTVOVANJE					KILOGRAM DEL RIBE					
SOSS				METER		SPREJEMNA SOBA JAREC			POLET, ZANOS KONEC POLOTOKA										
GLAS PRI STRELU				STARA UTEZ PREHLAD			REKA V SRBIJI ORAČ				VRTNA HIŠA								
ANTE MAHKOTA			OPASNOST UNESEK TEŽE								SADJEŽ SOVIJSKI PEVEC GEORGIJ								
OČE	STRANICA TRIKOTNIKA TEKSTILNA SUROVINA							SLOVENSKI ČASOPIS			VRSTA BARVE EGIPTOVSKI BOG								
MUSLIM. BOG					SUKANEC NATRIJ			ŽILA ODVODNICA VRSTA CVETOV							KRATICA ZA GOSPO	ZOFA BREZ NA SLONJALA			
OSTANEK PRI KARTAH						NAGLA SHRT			DEL OBLEKE LEVSTIKOV JUNAK				JAPONSKA IGRA VELIKO Kladivo						
POZITIVNA ELEKTRODA						RIŽEVO ŽGANJE				SOPNIKOVA OBREDNA OBLEKA	JEZIK ČRNECV RODEZIJI	ZHAGA PRI SAHU NIKALNICA							
										KRAJ PRI MORAVČAH PLES						KISIK			
																	KIŠKA 1000 SLOV. AYTOB PODJETJE		
																	ZUŽELKA KRATICA NA PISMU		
										MESEC									
										ANGL. SVETLO PIVO		POLMER		NAČRT, PROGRAM STREHA NAD OGNJŠČEM					

ANALIZA GIBANJA POSAMEZNIH ASORTIMENTOV TER RAZMERJA KOMERCIALNI — KOTLOVNI PREMOG

Rudnik	Hrastnik-Trbovlje			Zagorje		
asortiment/ leto	dosež. 1969	plan 1970	dosež. 1970	dosež. 1969	plan 1970	dosež. 1970
kosovec	13,7	13,5	12,9	11,6	11,5	14,1
kockovec	12,0	13,4	12,9	13,9	14,0	14,4
orehovec	16,5	16,7	17,1	14,8	14,5	17,6
grahovec	14,1	14,9	14,3	9,3	9,5	8,4
zdrob	18,3	20,9	17,8	24,8	25,0	22,8
prah	25,4	20,6	25,0	25,6	25,5	22,7
komercialni	63,5	56,6	54,2			
kotlovni	36,5	43,4	45,8			

Iz tabele je razvidno, da je bil odstotek debelih vrst premoga na separaciji Trbovlje nižji od načrtovanih, dočim je bil odstotek drobnih vrst, posebno prahu, občutno višji.

Z uvedbo sodobnejšega vertikalnega transporta na rudniku Zagor-

je, so se občutno zvišali odstotki debelih vrst in znižali odstotki drobnih vrst premoga in še prav posebno prahu. Tako močno odstopanje posameznih asortimentov od načrtovanih količin, je povzročilo nemalo težav pri prodaji oziroma pri izpolnjevanju kupoprodajnih po-

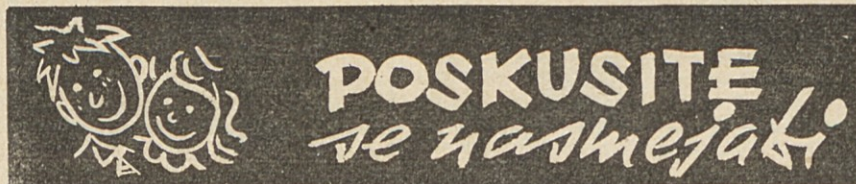
godb. Povečanje odstotka kotlovnega premoga in povečanje odstotka drobnih vrst premoga, sta povzročila tudi slabši finančni učinek.

Ko obravnavamo separiranje premoga ne bi bilo prav, če ne bi omenili pričetek obratovanja nove težkotečinske separacije in sicer poizkusno v mesecu oktobru 1970 in nato dokončno 20. tudi slabši finančni učinek.

Ko obravnavamo separiranje premoga ne bi bilo prav, če ne bi omenili pričetek obratovanja nove težkotečinske separacije in sicer poizkusno v mesecu oktobru 1970 in nato dokončno 20. decembra 1970.

Nova tehnologija separiranja je omogočila dosegati boljše kvalitete separiranja premoga in s tem boljše prodajo na tržišču.

Adolf Jermol, dipl. inž. rud.

Še mlajša zakonca se pogovarjata, kako lepo in veselo je bilo na njuni poroki. Pa vpraša petletni Mihec ali je bil on tudi zraven, ko je bilo tako veselo.

»Ne, tebe pa ni bilo zraven, lahko prisežem,« pravi mamica. »Saj vem« potoži Mihec »kadar je kje veselo in se imate lušno, takrat mene ni nikoli zraven.«

Izmed knapovskih vicmoharjev izstopa še vedno Petje. Pred njim je bil še eden, ki ga poznajo ali kaj vedo o njem le še starejši knapi, to je bil Brišarjev Matevž. Ni imel, kakor danes pravimo temu 100 točk, in ni pravil vice, temveč jih je delal.

Imel je razne službe pri rudniku, kjer so ga pač lahko porabili. Bil je tudi v »grasčini,« tam je bila svojčas uprava rudnika. Zaposlen je bil kot hišnik.

V »grasčini« pa je nekdo pred njim zbiral razne plazilce. Ne ve se, ali iz dolgega časa ali iz hobija (konjička) in jih vlagal v špirit. Tudi se več ne ve, ali je bil to direktor ali njegov tajnik, sicer pa je to vseeno. Na policah pred direktorjevo pisarno so stali po »stelažah« lepo razporejeni in zaprti kozarci ter steklenice z raznimi martinčki, kuščarji in kačami, nalovljenimi na terenu rudnika Trbovlje.

Na drugi strani grasčine je bila stara separacija, ljudi je bilo mnogo, pili pa so tudi radi kot danes. Zato so večkrat prosili Matevža naj jim prinese špirita, da bodo naredili »haroš,« to je mešanica špirita

in vode. Matevž jim je rad ustregel, prinesel jim je špirit in »kasiral.« Toda nekega dne je dejal: »Sedaj je pa konec, danes sem pa z zadnjega modraza zlil špirit, vse ste požrli.« Toda jezni niso bili le ljudje na separaciji, jezen je bil tudi direktor, ker so se mu vsi vstekljeni plazilci pokvarili v vodi, ki jo je Matevž nalil namesto prodanega špirita. Zato ga je razrešil dolžnosti in ga poslal na drugo delovno mesto.

— * —

Trije levi so se pogovarjali v Afriki, v puščavi. Prvi pravi in se treplja po trebuhu: »Debelega Nemca sem pojedel, pa sem strašno sit.« Drugi se bolj kisló drži ter reče: »Jaz sem pa nekega suhega Angleža dobil in bi si kmalu vse zobe polomil na njegovih kosteh.«

»Srečo sta imela,« pravi tretji: »Jaz sem pa ves dan Italijana lovil, pa ga nisem ujel.«

Potovanje skozi ABC

Kdor bliskovito najde duhovite besedne zveze, se lahko udeleži te igre, pri kateri gre za to, da sestavimo stavke iz besed z začetno črko dežele, ki je bila prej omenjena.

Vodja igre prične: »Danes se vrnem v Afriko!« — »Kaj delaš tam?« ga vpraša njegov sosed. Vodja igre

odgovori s stavkom, v katerem se morajo besede pričnati s črko A: »Analiziram Andrejeve avanture.« Potem pride na vrsto vodjev desni sosed: »Danes se vrnem v Belgijo.« — »Kaj delaš tam?« — »Božam brezposelne Belgijke.«

Potovanje skozi ABC se nadaljuje. Težje črke npr. X, Y ali Q seveda lahko izpustimo. Še dva primera: »Danes se vrnem v Mehiko.« — »Kaj delaš tam?« — »Modrujem med mornarji.« In: »Danes se vrnem v Kanado.« — »Kaj delaš tam?« — »Kupujem kože kuncev.«

Vodja igre mora paziti, da oblikovani stavki vsebujejo vsaj glagol, pridevnik in samostalniki. Splošno neznanih besed ali besednih zvez ne priznavamo, četudi zvenijo genialno.

Jaz jih imam tukaj šest, Mirko... koliko pa ti?

Glasilo »SREČNO« izdaja podjetje Zasavski premogovniki — Trbovlje, Trg revolucije 12.

Izhaja vsaka dva meseca

Glasilo ureja uredniški odbor: Babič Rado, Kohn Emil, dipl. inž. rud., Kovač Vilko, Kralj Martin, Lenarčič Tine, Malovrh Metod, dipl. inž. rud., Prosenč Anton, Savšek Janko.

Tehnični urednik: Lenarčič Tine

Odgovorni urednik: Kohn Emil, dipl. inž. rud.

Fiska: Papirkonfekcija, obrat Valvasorjeva tiskarna, Krško
Naklada 3000 izvodov.